

กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

รายงานผลสัมฤทธิ์สำหรับทุนสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร

รายงานโครงการวิจัย

วิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่วเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ

และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

Research and Development on Variety Improvements of Legume
Crops to Increase Yield, Quality and Enhance Food Security

นางสาวรัชณี โสภา

Ms. Ratchanee Sopha

ปี 2565

บทสรุปผู้บริหาร

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย ประเทศไทยเป็นทั้งผู้ผลิตและใช้ประโยชน์จากพืชไร่ตระกูลถั่วที่สำคัญ ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง นอกจากนำมาใช้เพื่อการบริโภคโดยตรงแล้ว ยังเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมน้ำมันพืช วัสดุเส้น ถังอก อาหารสัตว์ อาหารแปรรูป อาหารกระป๋อง ขนม และอาหารสุขภาพต่าง ๆ จากการขยายตัวของอุตสาหกรรม และความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพและปลอดภัยที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ปริมาณการผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้าเมล็ดจากต่างประเทศในแต่ละปีมูลค่านับหมื่นล้านบาท จึงจำเป็นต้องทำการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้สูงขึ้น โดยเพิ่มศักยภาพในการผลิตในระดับไร่แรก การนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์ และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเอง สร้างความยั่งยืนในภาคเกษตร ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่ว เพื่อผลผลิตสูง คุณภาพดี เหมาะสำหรับการแปรรูป และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพืชไร่ตระกูลถั่วพันธุ์ใหม่

3. ระเบียบวิธีวิจัยของโครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัยย่อย ได้แก่ โครงการวิจัยย่อยที่ 1 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 3 กิจกรรม 10 การทดลอง โครงการวิจัยย่อยที่ 2 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 3 กิจกรรม 12 การทดลอง และโครงการวิจัยย่อยที่ 3 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 2 กิจกรรม 7 การทดลอง รวมทั้งสิ้น 29 การทดลอง โดยทำการทดลองในฤดูแล้งและฤดูฝน ประกอบด้วย 1) การรวบรวม/ศึกษาจำแนกลักษณะ ประเมินคุณค่า และอนุรักษ์เชื้อพันธุกรรม 2) การผสมและคัดเลือกพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์เพื่อใช้ในการผสมพันธุ์ ผสมพันธุ์อย่างน้อย 2 ปี ปลูกขยายเมล็ดและคัดเลือกลูกผสมชั่วที่ 1-5 และคัดเลือกแบบคัดต้นในลูกชั่วที่ 6 นำไปปลูกแบบต้นต่อแถว คัดแถวที่ดี ได้เป็นสายพันธุ์ก้าวหน้า เพื่อนำเข้าประเมินผลผลิต 3) การเปรียบเทียบเบื้องต้น (ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี) นำสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 2 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 25-50 สายพันธุ์ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 2 ซ้ำ 4) การเปรียบเทียบมาตรฐาน (ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี) คัดเลือกสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 3 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 10-20 สายพันธุ์ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 3 ซ้ำ 5) การเปรียบเทียบในท้องถิ่น (ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี) คัดเลือกสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 4 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 5-10 สายพันธุ์ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 3 ซ้ำ 6) การเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร (ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี) คัดเลือกสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 5 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 4-10 สายพันธุ์ ในหลายสถานที่ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 4 ซ้ำ 7) การศึกษาข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญสำหรับถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง สายพันธุ์ดีเด่น วางแผนการทดลองแบบ RCB หรือ Split plot หรือ Factorial in RCB โดยศึกษาการตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสมของสายพันธุ์ดีเด่น และ 8) การขอรับรองพันธุ์สำหรับถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสงพันธุ์ใหม่

4. งบประมาณที่ใช้ และระยะเวลาที่ดำเนินงาน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปี 2565 จำนวน 4,417,443 บาท โดยมีระยะเวลาดำเนินการ เดือนตุลาคม ปี 2564 – เดือนมีนาคม 2566

5. ผลการวิจัย พบว่า สามารถคัดเลือกถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นจำนวน 1 สายพันธุ์ ได้แก่ ถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM1109-3 ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 ร้อยละ 3 และ 16 ตามลำดับ และคัดเลือกได้ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่นจำนวน 1 สายพันธุ์ ได้แก่ ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ CM13102-2-14 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงเฉลี่ย 3,583 3,475 และ 1,786 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และได้ข้อมูลลักษณะพันธุกรรมโดยสัณฐานวิทยาและลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลืองฝักสดจำนวน 30 พันธุ์ ถั่วเขียวและถั่วในสกุล *Vigna* จำนวน 53 พันธุ์/สายพันธุ์ ถั่วเขียวพิวดำ จำนวน 100 พันธุ์/สายพันธุ์ และ ถั่วลันเตา จำนวน 50 สายพันธุ์/พันธุ์ นอกจากนี้ยังคัดเลือกได้สายพันธุ์ก้าวหน้าและลูกผสมสายพันธุ์ต่าง ๆ โดยในงานวิจัยถั่วเหลือง ได้สายพันธุ์ก้าวหน้าที่ให้ผลผลิตสูง 18 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่อผลผลิตสูง 20 สายพันธุ์ และ สายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมให้มีสารต้านอนุมูลอิสระ: แอนโทไซยานิน 18 สายพันธุ์ สำหรับถั่วเขียว คัดเลือกได้สายพันธุ์ดีเด่นถั่วเขียวพิวดำผลผลิตสูง 5 สายพันธุ์ ถั่วเขียวปริมาณแป้งสูง 20 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่อผลผลิตสูง 51 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่ออายุเก็บเกี่ยวสั้น 3 สายพันธุ์ ประชากรลูกผสมชั่วที่ 6 ของถั่วพิวดำ ที่อายุเก็บเกี่ยวสั้น ให้ผลผลิตสูง ได้จำนวน 1,122 ต้น และได้เครื่องหมายเอสเอสอาร์จำนวน 7 เครื่องหมายที่สามารถแบ่งกลุ่มระดับความต้านทานของการเป็นโรคราแป้ง และได้สปีส์ 6 ตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งบนยีนที่เป็นกลไกความต้านทานโรค เพื่อนำไปใช้ในการคัดเลือกต่อไป สำหรับถั่วลันเตา คัดเลือกได้สายพันธุ์ดีเด่นถั่วลันเตาฝักเต็มและต้านทานโรคยอดใหม่ 2 สายพันธุ์ สายพันธุ์ดีเด่นถั่วลันเตาฝักปานกลางและต้านทานโรคยอดใหม่ 2 สายพันธุ์ ถั่วลันเตาสายพันธุ์ก้าวหน้าเพื่อกรดไขมัน Oleic สูงในช่วงรุ่นที่ 6 ได้จำนวน 36 สายพันธุ์ และสายพันธุ์กลายจากการฉายรังสีและสารเคมีช่วงรุ่นที่ M3 และ M5 จำนวน 2,700 สายพันธุ์ และ 900 สายพันธุ์ ตามลำดับ

การศึกษาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสำหรับสายพันธุ์ดีเด่น ในงานวิจัยถั่วเหลือง ได้ระยะปลูกและการตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสเฟตของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 และ CM0809-3 พบว่า ระยะปลูก 40x20 เซนติเมตร และปุ๋ยอัตรา 3-9-6 N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัมต่อไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด ได้ข้อมูลความต้านทานต่อโรคราสนิม โรคราน้ำค้าง และโรคใบจุดบนถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น 6 สายพันธุ์ โดยมีระดับความต้านทานปานกลางถึงต้านทาน (ความหนาแน่นของแผลเท่ากับ 25 เปอร์เซ็นต์ถึงมีอาการเกิดโรค) และได้ข้อมูลประเมินการเข้าทำลายแมลงศัตรูถั่วเหลืองต่อถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น โดยถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM0809-3 และ CM1244-1 มีความทนทานต่อเพลี้ยอ่อนถั่วเหลืองและแมลงวันหนอนเจาะลำต้นถั่ว ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1133-7 มีความทนทานต่อแมลงหวี่ขาวยาสูบ สำหรับถั่วเขียว ได้สมการเพื่อนำไปทำนายคุณภาพถั่วเขียวทดแทนการตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ จากการใช้เทคนิคการไม่ทำลายตัวอย่างด้วย Near Infrared Spectroscopy ได้ข้อมูลความต้านทานของสายพันธุ์ดีเด่นถั่วเขียว 2 สายพันธุ์ และถั่วเขียวพิวดำ 8 สายพันธุ์ที่มีความต้านทานปานกลางต่อเชื้อรา *Colletotrichum truncatum* สาเหตุโรคน้ำแฉก และ การประเมินถั่วเขียวและถั่วเขียวพิวดำสายพันธุ์ดีเด่น จำนวน 28 สายพันธุ์ ที่เหมาะสำหรับการเพาะถั่วงอก พบว่า มี 2 สายพันธุ์ที่ให้ความหวานถั่วงอกสูงสุด และ 4 สายพันธุ์ให้ผลผลิตถั่วงอกสูงสุด สำหรับถั่วลันเตา พบว่า ได้อัตราปุ๋ยที่เหมาะสมต่อถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่น (KK6xKS2)-10 และ(LCxICG465)-8xKK6)-13 คือปุ๋ยอัตรา 1.5 เท่า และ 0.5

เท่าของปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ตามลำดับ และอัตราประชากรที่เหมาะสมสำหรับสายพันธุ์ดีเด่น (KK6 x KS2)-10 และ (LC x ICG465)-8 x KK6)-13 คือ อัตราประชากร 48,000 และ 32,000 ต้นต่อไร่ ตามลำดับ

6. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 และถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 ที่คัดเลือกได้ จะได้ทำการรวบรวมข้อมูลการประเมินผลผลิตในขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้ง ทำการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ในการเสนอขอรับรองพันธุ์ และเผยแพร่ต่อเกษตรกร เพื่อใช้เป็นพันธุ์ปลูกต่อไป สำหรับข้อมูลลักษณะพันธุ์กรรมโดยสัญญาณวิทยาและลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียว และถั่วลันเตาจะได้นำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลเชื้อพันธุ์กรรม เพื่อให้ นักปรับปรุงพันธุ์นำไปใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ในโครงการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย เนื่องจากมีงานวิจัยที่ยังอยู่ในขั้นตอนของการปรับปรุงพันธุ์ ได้แก่ ลูกผสมชั่วต่าง ๆ รวมถึงสายพันธุ์ก้าวหน้าและสายพันธุ์ดีที่อยู่ในระหว่างขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ ซึ่งจะต้องทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้สายพันธุ์ดีต่อไป และการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสำหรับถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่นที่ดำเนินการแล้วในปี 2565 เป็นปีที่ 1 จำเป็นต้องทำการทดลองในปี 2566 อีก 1 ปี เพื่อยืนยันผลการทดลองต่อไป

7. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ประโยชน์ที่เกิดต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง นักวิจัยรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยของสายพันธุ์ใหม่ที่ได้ เพื่อเสนอขอรับรองเป็นพันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตสูงมีคุณภาพดี เป็นทางเลือกแก่เกษตรกร นักวิจัยใช้ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุ์กรรมถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียว และถั่วลันเตาในการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ในการพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ ๆ ได้

7.2 ประโยชน์ทางวิชาการ ได้แก่ นักวิจัย นักปรับปรุงพันธุ์ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการส่งเสริม นักศึกษา สถาบันการศึกษา และผู้สนใจ สามารถนำผลงานวิจัยไปศึกษา พัฒนาต่อยอด เพื่อการพัฒนาพันธุ์พืชที่หลากหลายมากขึ้น

7.3 หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรผู้ใช้พันธุ์ใหม่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการใช้พันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตสูงมีคุณภาพดี ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 1,200-2,500 บาทต่อไร่ และเพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ประกอบเป็นอาชีพเสริมรายได้ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 7,000-10,000 บาทต่อเดือน สามารถยกระดับรายได้และเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

8. การเผยแพร่ผลงานวิจัย 1) จัดทำเอกสารเผยแพร่ ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุ์กรรมถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียว และถั่วลันเตา ปี 2565 รวม 3 เรื่อง 2) จัดแสดงแปลงสาธิตผลงาน ถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่นจากโครงการ ในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีกรมวิชาการเกษตรครบ 50 ปี ในวันที่ 3-4 พฤศจิกายน 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ 3) เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ในการประชุมวิชาการในรูปแบบโปสเตอร์ ในงานประชุมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 23 ประจำปี 2565 ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 24 -25 มกราคม 2565 และ ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแก่นเกษตรกร เรื่อง ถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่น KKBNM54-16-8 ผลผลิตสูง และทนทานโรคยอดใหม่ ฉบับที่ 1 (2022) หน้า 470-477

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัยย่อย รวม 29 การทดลอง ผลการทดลองในปี 2565 พบว่า คัดเลือกได้ ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 ร้อยละ 3 และ 16 ตามลำดับ และถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงเฉลี่ย 3,583 3,475 และ 1,786 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และได้ข้อมูลลักษณะ พันธุ์กรรมโดยสวนวนวิทยาและลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลืองฝักสด จำนวน 30 พันธุ์ ถั่วเขียวและถั่วในสกุล *Vigna* จำนวน 53 พันธุ์/สายพันธุ์ ถั่วเขียวพิวดำ จำนวน 100 พันธุ์/สายพันธุ์ และ ถั่วลิสง จำนวน 50 สายพันธุ์/พันธุ์

นอกจากนี้ยังคัดเลือกได้สายพันธุ์ก้าวหน้าและลูกผสมสายพันธุ์ต่าง ๆ โดยในงานวิจัยถั่วเหลือง ได้สายพันธุ์ก้าวหน้าที่ให้ผลผลิตสูง 18 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่อผลผลิตสูง 20 สายพันธุ์ และ สายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมให้มีสารต้านอนุมูลอิสระ: แอนโทไซยานิน 18 สายพันธุ์ ในถั่วเขียว คัดเลือกได้สายพันธุ์ดีเด่นถั่วเขียวพิวดำผลผลิตสูง 5 สายพันธุ์ ถั่วเขียวปริมาณแป้งสูง 20 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่อผลผลิตสูง 51 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่ออายุเก็บเกี่ยวสั้น 3 สายพันธุ์ ประชากรลูกผสมชั่วที่ 6 ของถั่วพิวดำ ที่อายุเก็บเกี่ยวสั้น ให้ผลผลิตสูงได้จำนวน 1,122 ต้น และได้เครื่องหมายเอสเอสอาร์จำนวน 7 เครื่องหมาย ที่สามารถแบ่งกลุ่มระดับความต้านทานของการเป็นโรคราแป้ง และได้สปีส์ 6 ตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งบนยีนที่เป็นกลไกความต้านทานโรค เพื่อนำไปใช้ในการคัดเลือกต่อไป สำหรับถั่วลิสง คัดเลือกได้สายพันธุ์ดีเด่นถั่วลิสงฝักต้มและต้านทานโรคยอดใหม่ 2 สายพันธุ์ สายพันธุ์ดีเด่นถั่วลิสงขนาดฝักปานกลางและต้านทานโรคยอดใหม่ 2 สายพันธุ์ ถั่วลิสงสายพันธุ์ก้าวหน้าเพื่อกรดไขมัน Oleic สูงในชั่วรุ่นที่ 6 ได้จำนวน 36 สายพันธุ์ และสายพันธุ์กลายจากการฉายรังสีและสารเคมีชั่วรุ่นที่ M3 และ M5 จำนวน 2,700 สายพันธุ์ และ 900 สายพันธุ์ ตามลำดับ

การศึกษาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสำหรับสายพันธุ์ดีเด่น ในงานวิจัยถั่วเหลือง ได้ระยะปลูกและการตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสเฟตของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 และ CM0809-3 พบว่า ระยะปลูก 40x20 เซนติเมตร และปุ๋ยอัตรา 3-9-6 N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัมต่อไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด ได้ข้อมูลความต้านทานต่อโรคราสนิม โรคราน้ำค้าง และโรคใบจุดบนถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น 6 สายพันธุ์ โดยมีระดับความต้านทานปานกลางถึงต้านทาน (ความหนาแน่นของแผลเท่ากับ 25 เปอร์เซ็นต์ถึงมีอาการเกิดโรค) และได้ข้อมูลประเมินการเข้าทำลายแมลงศัตรูถั่วเหลืองต่อถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น โดยถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM0809-3 และ CM1244-1 มีความทนทานต่อเพลี้ยอ่อนถั่วเหลืองและแมลงวันหนอนเจาะลำต้นถั่ว ขณะที่ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1133-7 มีความทนทานต่อแมลงหริ่งขาวยาสูบ สำหรับถั่วเขียว ได้สมการเพื่อนำไปทำนายคุณภาพถั่วเขียวทดแทนการตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ จากการใช้เทคนิคการไม่ทำลายตัวอย่างด้วย Near Infrared Spectroscopy ได้ข้อมูลความต้านทานของสายพันธุ์ดีเด่นถั่วเขียว 2 สายพันธุ์ และถั่วเขียวพิวดำ 8 สายพันธุ์ที่มีความต้านทานปานกลางต่อเชื้อรา *Colletotrichum truncatum* สาเหตุโรคแอนแทรคโนส และการ

ประเมินถั่วเขียวและถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ดีเด่น จำนวน 28 สายพันธุ์ ที่เหมาะสำหรับการเพาะถั่วงอก พบว่า มี 2 สายพันธุ์ที่ให้ความหวานถั่วงอกสูงสุด และ 4 สายพันธุ์ให้ผลผลิตถั่วงอกสูงสุด สำหรับถั่วลิสง พบว่า ได้อัตราปุ๋ยที่เหมาะสมต่อถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น (KK6xKS2)-10 และ(LCxICG465)-8xKK6)-13 คือปุ๋ยอัตรา 1.5 เท่า และ 0.5 เท่าของปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ตามลำดับ และอัตราประชากรที่เหมาะสมสำหรับสายพันธุ์ดีเด่น (KK6 x KS2)-10 และ (LC x ICG465)-8 x KK6)-13 คือ อัตราประชากร 48,000 และ 32,000 ต้นต่อไร่ ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปรับปรุงพันธุ์ เชื้อพันธุกรรม ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง

กรมวิชาการเกษตร

Abstract

Research and development on variety improvements of legume crops to increase yield, quality and enhance food security project include with 3 subprojects with 29 experiments. The result in 2022 showed that the soybean variety improvement could be selected CM1109-3 soybean line that gave more high yield than CM60 and CM6 with 3 and 16 percentage, respectively. CM13102-2-14 vegetable soybean line gave highest yield with 3,583 3,475 and 1,786 kilogram per rai of total pods yield, marketable pod yield and standard pod yield, respectively. Characterize and evaluate morphology and the important agronomic characters of 30 accessions of vegetable soybean, 53 varieties/lines of mungbean, 100 varieties/lines of black gram and 50 varieties/lines of peanut germplasm collection.

Furthermore, the soybean variety improvement could be selected 18 promising lines for high yield and 20 mutation lines for high yield. The vegetable soybean variety improvement could be selected 18 promising lines for anti-oxidant: anthocyanin. The mungbean variety improvement could be selected 5 promising lines for high yield and 20 promising lines for high starch content and high quality. The mungbean mutation breeding by using electron beam radiation could be selected 51 mungbean mutation lines for high yield and 3 black gram improvement for early maturity. The black gram varieties improvement could be selected 1,122 plants of F_6 generation for high yield and early maturity. The molecular marker in gene sequencing that relevant with powdery mildew resistance gene in mungbean found that the 7 SSR markers which classified the level of powdery mildew resistance in mungbean and found the 6 snips of gene sequencing in powdery mildew resistance mechanism. The peanut variety improvement could be selected 2 promising lines of boiling types for tolerance in bud necrosis and 2 promising lines of medium seeds size for tolerance in bud necrosis. The peanut variety breeding for high oleic acid could be selected 36 promising lines. The peanut mutation breeding by using electron beam radiation and mutagenic chemicals could be selected 2,700 selected lines from M_3 and 900 selected lines from M_5 .

The specific data for promising lines of soybean found that the spacing of 40x20 centimeters and 3-9-6 of $N-P_2O_5-K_2O$ fertilizer gave the highest yield of CM1109-3 and CM0809-3. The evaluation of rust, downy mildew and bacterial pustule diseases found that 6 elite soybean lines gave moderate resistance and resistance (25% of infected to disease and not infected). The study of the infestation of soybeans pests on soybean and vegetable soybean varieties showed

that CM0809-3 and CM1244-1 have toleration on soybean aphids (*Aphis glycine* Matsumura) and bean fly (*Melanagromyza sojae* Zehntner), while CM1133-7 have toleration on tobacco whitefly (*Bemisia tabaci* Gennadius). The study of the quality evaluation of mungbean black gram and *Vigna* spp. with non-destructive testing by Near Infrared Spectroscopy found the equation for quality evaluate substitute for laboratory analysis by using predication. The evaluation of *Colletotrichum truncatum* the antracnose disease pathogen resistance in elite lines of mungbean and black gram found that 2 mungbean lines and 8 black gram lines that moderate resistance to antracnose disease. The evaluation of 28 elite mungbean and black gram lines for suitable for sprout found that 2 lines gave the sweetest and 4 lines gave the highest sprout yield. The specific data for promising lines of peanut found that the suitable fertilizer for peanut promising line (KK6xKS2)-10 and (LCxICG465)-8 x KK6)-13 were 1.5 times and 0.5 times of recommended for peanut base on soil analysis profile. The optimum population density for promising lines, KK6xKS2)-10 and (LCxICG465)-8 x KK6)-13 were 48,000 and 32,000 plants/rai respectively.

Key words: variety improvement, germplasm, soybean, mungbean, peanut

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัยย่อย ได้แก่ โครงการวิจัยย่อยที่ 1 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 3 กิจกรรม 10 การทดลอง โครงการวิจัยย่อยที่ 2 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 3 กิจกรรม 12 การทดลอง และโครงการวิจัยย่อยที่ 3 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 2 กิจกรรม 7 การทดลอง รวมทั้งสิ้น 29 การทดลอง ดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2565 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพืชไร่ตระกูลถั่ว ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ชัยนาท และขอนแก่น และขอขอบคุณพนักงาน และลูกจ้างของศูนย์วิจัยดังกล่าวข้างต้น ที่ได้กล่าวนามในที่นี้ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ สนับสนุน อำนวยความสะดวก ทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะผู้วิจัย

นางสาวรัชณี โสภากา	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นางสาวพิมพ์นภา ขุนพิลึก	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นางสาวอัจฉรา จอมสง่าวงศ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นางสาวกมลวรรณ เรียบร้อย	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	2
บทคัดย่อ	5
Abstract	7
กิตติกรรมประกาศ	9
สารบัญ	10
สารบัญภาพ	11
สารบัญตาราง	12
บทที่ 1 บทนำ	16
บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน	20
บทที่ 3 ผลการศึกษา	22
บทที่ 4 สรุปผลและอภิปรายผล	63
เอกสารอ้างอิง	67
ภาคผนวก	71

กรมวิชาการเกษตร

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบผลผลิตถั่วเหลืองเพื่อผลผลิตสูงที่ไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2565	24
ภาพที่ 2 ลักษณะฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6	24
ภาพที่ 3 ลักษณะเมล็ดของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6	24
ภาพที่ 4 ลักษณะฝักของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3	28
ภาพที่ 5 แถบดีเอ็นเอที่มีความแตกต่างกันระหว่างพันธุ์ด้วยเครื่องหมายเอสเอสอาร์	45
ภาพที่ 6 แผนภูมิความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของถั่วเขียวจำนวน 16 พันธุ์/สายพันธุ์ ที่สร้างขึ้นด้วยแถบดีเอ็นเอที่ได้จากการเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอด้วยเครื่องหมายเอสเอสอาร์	46

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 ผลผลิตเฉลี่ย องค์ประกอบผลผลิต และลักษณะทางเกษตรที่สำคัญของถั่วเหลือง 6 สายพันธุ์/พันธุ์ จากแปลงเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร จำนวน 4 แปลง ในปี 2565.	23
ตารางที่ 2 ผลผลิตเฉลี่ย องค์ประกอบผลผลิต และลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลือง 30 สายพันธุ์/พันธุ์ ในแปลงเปรียบเทียบเบื้องต้น ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2565	25
ตารางที่ 3 ลักษณะทางการเกษตร องค์ประกอบผลผลิต ผลผลิต และอายุเก็บเกี่ยวของถั่วเหลืองสายพันธุ์กลายและพันธุ์เปรียบเทียบ จำนวน 30 สายพันธุ์/พันธุ์ ณ แปลงประเมินผลผลิตการเปรียบเทียบเบื้องต้น ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้ง ปี 2565	26
ตารางที่ 4 ลักษณะทางการเกษตร องค์ประกอบผลผลิต ผลผลิต และอายุเก็บเกี่ยวของถั่วเหลืองสายพันธุ์กลายและพันธุ์เปรียบเทียบ จำนวน 30 สายพันธุ์/พันธุ์ ณ แปลงประเมินผลผลิตการเปรียบเทียบเบื้องต้น ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูฝน ปี 2565	27
ตารางที่ 5 ผลผลิตเฉลี่ย และน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย ของถั่วเหลืองฝักสด 6 สายพันธุ์/พันธุ์ จากแปลงเปรียบเทียบในไร่เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ในฤดูต้นฝนและฤดูปลายฝน ปี 2565	28
ตารางที่ 6 ความสูงต้น จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น ผลผลิตฝักสดดี ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักมาตรฐานต่อกิโลกรัม อายุเก็บเกี่ยวฝักสด ความกว้าง ความยาว และความหนาของฝักมาตรฐานที่มี 2 เมล็ดต่อฝักของสายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมที่มีเปลือกเมล็ดสีดำและพันธุ์เปรียบเทียบ ณ แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้ง ปี 2565	29
ตารางที่ 7 ความสูงต้น จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น ผลผลิตฝักสดดี ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักมาตรฐานต่อกิโลกรัม อายุเก็บเกี่ยวฝักสด ความกว้าง ความยาว และความหนาของฝักมาตรฐานที่มี 2 เมล็ดต่อฝัก ของสายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมที่มีเปลือกเมล็ดสีดำและพันธุ์เปรียบเทียบ ณ แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูฝน ปี 2565	29
ตารางที่ 8 น้ำหนักฝักเกรดเอ น้ำหนักฝักเกรดบี และน้ำหนักฝักเกรดซีของถั่วเหลืองฝักสดที่ปลูก ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในปี 2565	30
ตารางที่ 9 ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของถั่วเหลืองฝักสดที่ปลูก ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในปี 2565	31
ตารางที่ 10 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่การปลูกในระยะปลูก 4 ระยะที่แตกต่างกัน ในฤดูแล้ง ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	32

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 11 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่การปลูกในระยะปลูก 4 ระยะที่แตกต่างกัน ในฤดูฝน ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	33
ตารางที่ 12 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่อัตราปุ๋ยฟอสเฟต 4 อัตราที่แตกต่างกัน ในฤดูแล้ง ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	34
ตารางที่ 13 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่อัตราปุ๋ยฟอสเฟต 4 อัตราที่แตกต่างกัน ในฤดูฝน ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	35
ตารางที่ 14 คะแนนความรุนแรงของโรคราสนิม (เกรด 0 – 4) ความหนาแน่นของแผล (% ของเนื้อที่ใบ) และระดับความต้านของการเกิดโรคราสนิมของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น ในฤดูฝน 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	36
ตารางที่ 15 คะแนนความรุนแรงของโรคใบจุดนูน (เกรด 0 – 3) ความหนาแน่นของแผล (% ของเนื้อที่ใบ) และระดับความต้านของการเกิดโรคใบจุดนูนของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น ในฤดูฝน 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	36
ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยของจำนวนเมล็ดดีต่อต้น และน้ำหนักเมล็ดดีต่อต้นของถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 สายพันธุ์ CM1109-3 CM1133-7 CM0809-3 และ CM1244-1 ที่ปล่อยเมล็ดก่อนถั่วเหลืองเข้าทำลายตามกรรมวิธี ในฤดูแล้งปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	37
ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยของจำนวนเมล็ดดีต่อต้น และน้ำหนักเมล็ดดีต่อต้นของถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 สายพันธุ์ CM1109-3 CM1133-7 CM0809-3 และ CM1244-1 ที่ปล่อยแมลงวันหนอนเจาะลำต้นถั่วเข้าทำลายตามกรรมวิธี ในฤดูแล้งปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	37
ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยของจำนวนเมล็ดดีต่อต้น และน้ำหนักเมล็ดดีต่อต้นของถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 สายพันธุ์ CM1109-3 CM1133-7 CM0809-3 และ CM1244-1 ที่ปล่อยแมลงหริ่วขาวยาสูบเข้าทำลายตามกรรมวิธี ในฤดูแล้งปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่	38
ตารางที่ 19 ลักษณะทางสัณฐานวิทยา และลักษณะทางการเกษตรของถั่วเขียวจำนวน 53 สายพันธุ์ ที่เก็บรวบรวมไว้ที่ห้องเก็บเชื้อพันธุกรรมของศูนย์วิจัยพืชไร่ชยันนาท ปี 2565	41
ตารางที่ 20 ผลผลิตของถั่วเขียวในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อปริมาณแป้งสูง การเปรียบเทียบมาตรฐานในฤดูแล้งปี 2565	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 21 ผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิตของถั่วเขียวสายพันธุ์กลายที่คัดเลือกได้ชั่วที่ 4 ของพันธุ์ชัชนาถ 84-1 ในฤดูแล้ง ปี 2565	44
ตารางที่ 22 ผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิตของถั่วเขียวสายพันธุ์กลายที่คัดเลือกได้ชั่วที่ 4 ของพันธุ์ชัชนาถ 3 ในฤดูแล้ง ปี 2565	45
ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยของลักษณะทางการเกษตรและลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเชื้อพันธุ์กรรมถั่วเขียวพิดดำ (<i>Vigna mungo</i>) จำนวน 100 พันธุ์/สายพันธุ์ ในปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาถ	46
ตารางที่ 24 ผลผลิตของการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวพิดดำเพื่อผลผลิตสูง ชุดที่ 2 ปี 2553 การเปรียบเทียบไร่เกษตรกร ในฤดูแล้ง ปี 2565	46
ตารางที่ 25 ผลผลิตของการปรับปรุงพันธุ์เพื่อถั่วเขียวพิดดำโดยการฉายรังสีเพื่ออายุเก็บเกี่ยวสั้น ในฤดูแล้ง ปี 2565	47
ตารางที่ 26 ผลผลิตของถั่วเขียวพิดดำ ในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวพิดดำเพื่อขนาดเมล็ดโต ชุดที่ 1 การเปรียบเทียบมาตรฐาน ในฤดูแล้ง ปี 2565	47
ตารางที่ 27 จำนวนคู่ผสม จำนวนต้นคัดเลือกต่อคู่ผสม น้ำหนักเมล็ดต่อต้น ความสูง จำนวนฝักต่อต้น จำนวนเมล็ดต่อฝัก ของถั่วเขียวพิดดำชั่วรุ่นที่ 6 ของการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวพิดดำ เพื่อผลผลิตสูงและอายุเก็บเกี่ยวสั้น ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาถ ในฤดูแล้ง ปี 2565	48
ตารางที่ 28 สมการที่สร้างด้วย Partial Least Square Regression.	48
ตารางที่ 29 ดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรคของถั่วเขียวจำนวน 37 พันธุ์/สายพันธุ์ หลังการปลูกเชื้อ 14 วัน ดำเนินการในสภาพเรือนทดลอง ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาถในปลายฤดูฝน ปี 2565	49
ตารางที่ 30 ดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรคของถั่วเขียวพิดดำจำนวน 38 พันธุ์/สายพันธุ์ หลังการปลูกเชื้อ 14 วัน ดำเนินการในสภาพเรือนทดลอง ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาถในปลายฤดูฝน ปี 2565	50
ตารางที่ 31 ความหวาน ความแน่นเนื้อ อัตราการเพาะถั่วงอก และน้ำหนักแห้งของถั่วงอกของถั่วเขียวสายพันธุ์ดีเด่น ในปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาถ	51
ตารางที่ 32 ความยาวราก ความยาวถั่วงอก ความกว้างถั่วงอก ความหวาน ความแน่นเนื้อ อัตราการเพาะถั่วงอก และน้ำหนักแห้งถั่วงอก ของถั่วเขียวพิดดำสายพันธุ์ดีเด่น ในปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาถ	51
ตารางที่ 33 ผลผลิตฝักสดในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วงอกฝักเต็มเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ในไร่เกษตรกร จังหวัดขอนแก่น อุบลราชธานี และสงขลา ในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2565 จำนวน 4 แปลงทดลอง	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 34 ผลผลิตฝักสด และผลผลิตฝักแห้งในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเมล็ดปานกลางเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ในไร่เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น และอุดรธานี ในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2565 จำนวน 3 แปลงทดลอง	53
ตารางที่ 35 คู่ผสม แม่และพ่อพันธุ์ของถั่วลิสงสายพันธุ์ก้าวหน้าในชั่วรุ่นที่ 5 (F_5) ที่ได้รับการคัดเลือก	54
ตารางที่ 36 คู่ผสม แม่และพ่อพันธุ์ ผลผลิตฝักสด ผลผลิตฝักแห้ง จำนวนหลุมเก็บเกี่ยว จำนวนฝักต่อหลุม และสีเยื่อหุ้มเมล็ด ของถั่วลิสงสายพันธุ์ก้าวหน้าในชั่วรุ่นที่ 6 (F_6) ที่ได้รับการคัดเลือก	55
ตารางที่ 37 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงด้วยสารเคมีในพันธุ์ไทนาน 9 และขอนแก่น 84-7	56
ตารางที่ 38 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงด้วยการฉายรังสีในพันธุ์ไทนาน 9 และขอนแก่น 6	56
ตารางที่ 39 ลักษณะทรงต้น การแตกกิ่ง จำนวนกิ่ง รูปร่างใบ และสีใบของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสง ปี 2565	57
ตารางที่ 40 ลักษณะจะงอยฝัก ความคอดของฝัก เส้นลายบนฝัก จำนวนสีบนเมล็ด และสีเมล็ดของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสง ปี 2565	58
ตารางที่ 41 ผลของอัตราปุ๋ยแนะนำต่อผลผลิตฝักสดในถั่วลิสง 3 สายพันธุ์/พันธุ์ ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น ฤดูแล้ง ปี 2565	59
ตารางที่ 42 ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตของถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น (KK6 x KS2)-10 และ KK6xKKFCRC49-02-8-3)-10 ที่อัตราประชากรที่แตกต่างกัน ปลูกวันที่ 24 มกราคม 2565	59

บทที่ 1 บทนำ

1. วิสัยทัศน์ และพันธกิจของหน่วยงาน

วิสัยทัศน์

กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการวิจัยและพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และเป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

1. สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรสู่กลุ่มเป้าหมาย
2. กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานระบบการผลิตและผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบตรวจรับรองสินค้าการเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
3. อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช แมลง และจุลินทรีย์
4. กำกับ ดูแล และพัฒนากฎหมายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ

2. ยุทธศาสตร์ชาติที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานด้าน ววน. ของหน่วยงาน (โปรดเลือกเฉพาะยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง

เพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับและทุกมิติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เน้นการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติควบคู่กับการขยายโอกาสของประเทศไทยในเวทีโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

คนไทยในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และมีคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

คำนึงถึงความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านมาตรการต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ต่อความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การปรับเปลี่ยนภาครัฐ ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”

3. วงเงินงบประมาณกองทุน ววน. ที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 4,417,443 บาท

4. รายละเอียดโครงการ

ที่มาและความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นทั้งผู้ผลิตและใช้ประโยชน์จากพืชไร่ตระกูลถั่วที่สำคัญ ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และ ถั่วลิสง นอกจากนำมาใช้เพื่อการบริโภคโดยตรงแล้ว ยังเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมน้ำมันพืช วัสดุเส้น ถั่วงอก อาหารสัตว์ อาหารแปรรูป อาหารกระป๋อง ขนม และอาหารสุขภาพต่าง ๆ ถั่วเหลืองเป็นพืชความมั่นคงทางอาหารที่มีปริมาณโปรตีนในเมล็ดสูงมากกว่าพืชไร่ตระกูลถั่ว อื่น ๆ จึงเป็นแหล่งโปรตีนราคาถูก มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในเชิงของวัฒนธรรมอาหารโปรตีนสูง และเป็นพืชร่วมในระบบปลูกพืชที่สำคัญ ถั่วเขียวเป็นพืชอายุสั้น ใช้น้ำน้อย ทนแล้งได้ดี ใช้ในระบบปลูกพืช เช่น ทดแทนข้าวนาปรัง ปลูกก่อนข้าวโพดในพื้นที่ประสบภัยแล้ง เพราะสามารถใช้ความชื้นที่เหลืออยู่ในดินภายหลังเก็บเกี่ยวพืชหลักได้ โดยไม่กระทบต่อผลผลิตมากนัก ปลูกก่อนหรือหลังการทำนาหรือพืชไร่ เพื่อตัดวงจรการระบาดของแมลงศัตรูพืช และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้ภายในประเทศเพื่อการบริโภคโดยตรง และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 90 ของผลผลิตถั่วเขียวทั้งหมด โดยผลผลิตส่วนใหญ่จะนำไปใช้ในอุตสาหกรรมเพาะถั่วงอกและวัสดุเส้น ถั่วลิสงเป็นพืชไร่ตระกูลถั่วที่ปลูกได้ตลอดปี เป็นพืชที่มีอายุเก็บเกี่ยวค่อนข้างสั้น ผลผลิตถั่วลิสงที่ได้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายรูปแบบ กล่าวคือ ใช้เป็นแหล่งอาหารโปรตีนจากการบริโภคโดยตรง การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ สร้างรายได้ให้เกษตรกร ต้นถั่วลิสงสามารถใช้เลี้ยงสัตว์และปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากเป็นพืชที่สามารถตรึงไนโตรเจนได้ถึง 80-150 กิโลกรัมไนโตรเจนต่อเฮกตาร์ นอกจากนี้พืชไร่ตระกูลถั่วทั้ง 3 ชนิดนี้ ยังเป็นพืชช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อประสบปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง ปลูกหลังการทำนา โดยใช้ใช้น้ำน้อยกว่าข้าว ใช้เป็นพืชบำรุงดิน และพืชเสริมรายได้ เป็นต้น

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรม และความต้องการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพและปลอดภัยที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ปริมาณการผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้าเมล็ดจากต่างประเทศในแต่ละปีมูลค่านับหมื่นล้านบาท โดยในปี 2561/2562 สามารถผลิตถั่วเหลืองได้ประมาณร้อยละ 1.3 ของปริมาณความต้องการใช้ทั้งหมด เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตถั่วเหลืองมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 8.18 และร้อยละ 4.26 ต่อปีตามลำดับ พื้นที่ปลูกที่สำคัญอยู่ในเขตภาคเหนือ ร้อยละ 77 พันธุ์ที่นิยมปลูกในปัจจุบันพบว่ายังมีข้อจำกัด เช่น ได้แก่ พันธุ์เชียงใหม่ 60 ให้ผลผลิตสูง ปรับตัวได้กว้าง แต่มีปัญหาเรื่องการงอกของเมล็ดพันธุ์ในสภาพดินชื้นและพันธุ์สง.5 ให้ผลผลิตดีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่แหล่งปลูกอื่นให้ผลผลิตไม่สูงมากนัก เช่นเดียวกับพันธุ์เชียงใหม่ 2 ซึ่งเป็นพันธุ์อายุสั้น นิยมปลูกในระบบปลูกพืชที่มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาหรือในพื้นที่ที่มีน้ำน้อยสำหรับถั่วเหลืองฝักสด ได้แก่ พันธุ์เชียงใหม่ 1 ให้ผลผลิตสูง แต่อ่อนแอต่อโรคราน้ำค้าง และฝักเปลี่ยนเป็นสีคล้ำได้ง่าย และพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 ได้รับความนิยมปลูกมาก แต่สีฝัก เป็นสีเขียวอ่อนและขนาดฝักค่อนข้างแคบ ดังนั้นการพัฒนาพันธุ์ใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพการผลิตและคุณภาพที่ดี จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2560 มีความต้องการใช้ถั่วเขียวภายในประเทศ 96,092 ตัน ผลผลิตถั่วเขียวรวมทั้งประเทศผลิตได้ 109,000 ตัน ส่งออกปริมาณ 29,919 ตัน มีการนำเข้าถั่วเขียวจากต่างประเทศถึง 20,892 ตัน ถั่วเขียวผิวดำ

(*Vigna mungo* (L.) Hepper) มีแหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัด เพชรบูรณ์ สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ กำแพงเพชร และลพบุรี พื้นที่ปลูกประมาณ 407,000 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 60,500 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 152 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตร้อยละ 90 ส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ พันธุ์แนะนำในปัจจุบันมีปัญหาลำต้นค่อนข้างเลื้อย ทำให้เชื้อโรคในดินติดไปกับเมล็ดได้ง่าย ลักษณะถั่วเขียวที่เกษตรกรและพ่อค้าต้องการคือ ถั่วเขียวผิวดำเมล็ดขนาดปานกลางและใหญ่ เมล็ดแกร่ง ขั้วเมล็ดนูน เมล็ดสีดำสนิท และถั่วเขียวผิวมันที่มีเมล็ดโต สีเขียวใส มีน้ำหนักเป็นเงา และตาสีขาว อย่างไรก็ตามพันธุ์ที่มีอยู่ยังไม่ต้านทานโรคราแป้ง หนอนเจาะฝัก และหนอนกระทู้ผัก ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรมีพันธุ์ดีใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่งานปรับปรุงพันธุ์ต้องทำอย่างต่อเนื่อง

ความต้องการใช้ถั่วลิสงภายในประเทศ มีความต้องการใช้ปีละ 137,345 ตัน ในประเทศผลิตได้เพียง 33,830 ตัน จึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศสูงถึง 70,725 ตัน ในขณะที่มีพื้นที่ปลูกถั่วลิสง 99,972 ไร่ ผลผลิตรวม 33,830 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 338 กิโลกรัมต่อไร่ แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ศรีสะเกษ ลำปาง แม่ฮ่องสอน และเชียงใหม่ ความต้องการใช้ถั่วลิสงภายในประเทศปีละ 137,345 ตัน ผลิตได้เพียง 33,830 ตัน นำเข้าจากต่างประเทศ 70,725 ตัน พันธุ์ถั่วลิสงของกรมวิชาการเกษตรในปัจจุบันมีจำนวน 14 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์สำหรับบริโภคในรูปฝักต้มสด 7 พันธุ์ และสำหรับกะเทาะเมล็ด 7 พันธุ์ ปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือโรคนิวโมสที่เกิดจากเชื้อ Peanut bud necrosis virus ทำความเสียหายแก่ผลผลิตของถั่วลิสงในบางพื้นที่เสียหายถึงร้อยละ 90 และยังไม่มีความต้านทานโรคนิวโมส นอกจากนี้ผู้บริโภคมีความต้องการอาหารสุขภาพ การปรับปรุงพันธุ์เพื่อคุณค่าทางโภชนาการ เช่น กรดไขมัน Oleic สูง ซึ่งเป็นกรดไขมันไม่อิ่มตัวที่ช่วยลดไขมันในเลือด และเพิ่มไขมันตัวดี (HDL-C) จะช่วยเพิ่มมูลค่าของถั่วลิสงแนวทางหนึ่ง

จากความต้องการใช้และปริมาณการผลิตที่ไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องทำการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้สูงขึ้น โดยเพิ่มศักยภาพในการผลิตในระดับไร่นา สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงความร่วมมือในระบบการผลิตตลอดห่วงโซ่ตั้งแต่การผลิต การนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์ และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเอง สร้างความยั่งยืนในภาคเกษตร ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่ว เพื่อผลผลิตสูง คุณภาพดี เหมาะสำหรับการแปรรูป และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- 2) เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพืชไร่ตระกูลถั่วพันธุ์ใหม่

ขอบเขตการศึกษา

การพัฒนาพันธุ์ของพืชไร่ตระกูลถั่วทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง ใช้เทคนิคการปรับปรุงพันธุ์แบบมาตรฐาน (conventional breeding) ร่วมกับการเทคโนโลยีชีวภาพ ช่วยในการคัดเลือก การประเมินผลผลิตตามขั้นตอนปรับปรุงพันธุ์ ในพื้นที่ปลูกของประเทศไทย รวมถึงการศึกษาเทคโนโลยีประกอบพันธุ์

ดีเด่น เพื่อพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่วให้มีผลผลิตสูง คุณภาพดี ทนทานต่อโรคที่สำคัญ เหมาะสำหรับการแปรรูป และเหมาะกับสภาพพื้นที่ ตรงตามความต้องการ ขยายผลสู่เกษตรกรและผู้ประกอบการ การดำเนินงานวิจัยเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน ศูนย์วิจัยพืชไร่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรในแหล่งปลูกที่สำคัญ และแปลงเกษตรกรที่เป็นแหล่งปลูกพืชไร่ตระกูลถั่วที่สำคัญของประเทศไทย

นิยามศัพท์

F_n = ลูกข้าวที่ n

M_n = สายพันธุ์กลายข้าวที่ n

RCB = Randomize complete Block design

SSR markers = เครื่องหมายไมโครแซทเทลไลท์ หรือเครื่องหมายเอสเอสอาร์ เป็นเครื่องหมายดีเอ็นเอที่แสดงความแตกต่างแบบข่มร่วม ทำให้แยกความแตกต่างระหว่างลักษณะที่เป็นโฮโมไซกัส และเฮเทอโรไซกัสได้

Single Nucleotide Polymorphism = สนิปส์ เป็นการแปรผันของลำดับดีเอ็นเอชนิดหนึ่งซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของนิวคลีโอไทด์หนึ่งตัวในจีโนมทำให้แตกต่างจากจีโนมของสิ่งมีชีวิตอื่นในสปีชีส์เดียวกันหรือต่างจากโครโมโซมอีกแห่งหนึ่งในสิ่งมีชีวิตเดียวกัน

Genotyping-by-Sequencing (GBS) = เทคนิคที่ใช้ในการค้นหาเครื่องหมายโมเลกุลสนิปส์

บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัยย่อย ดังนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 3 กิจกรรม 19 การทดลอง ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลือง จำนวน 6 การทดลอง กิจกรรมที่ 2 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด จำนวน 7 การทดลอง และกิจกรรมที่ 3 การศึกษาข้อมูลจำเพาะของสายพันธุ์ดีเด่น จำนวน 6 การทดลอง

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 3 กิจกรรม 24 การทดลอง ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวมัน จำนวน 6 การทดลอง กิจกรรมที่ 2 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวดำ จำนวน 8 การทดลอง กิจกรรมที่ 3 การศึกษาข้อมูลจำเพาะของสายพันธุ์ดีเด่น จำนวน 10 การทดลอง

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร ประกอบด้วย 2 กิจกรรม 12 การทดลอง ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อผลผลิตสูง ทนทานโรคยอดไหม้ และกรดไขมัน Oleic สูง จำนวน 6 การทดลอง และกิจกรรมที่ 2 การศึกษาข้อมูลจำเพาะของสายพันธุ์ดีเด่น จำนวน 6 การทดลอง

ทั้ง 3 โครงการย่อย ทำการทดลองในฤดูแล้งและฤดูฝน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวม/ศึกษาจำแนกลักษณะ ประเมินคุณค่า และอนุรักษ์เชื้อพันธุกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การผสมและคัดเลือกพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์เพื่อใช้ในการผสมพันธุ์ ผสมพันธุ์อย่างน้อย 2 ปี ปลูกขยายเมล็ดและคัดเลือกลูกผสมชั่วที่ 1-5 และคัดเลือกแบบคัดต้นในลูกชั่วที่ 6 นำไปปลูกแบบต้นต่อแถว คัดแถวที่ดี ได้เป็นสายพันธุ์ก้าวหน้า เพื่อนำเข้าประเมินผลผลิต

ขั้นตอนที่ 3 การเปรียบเทียบเบื้องต้น (ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี) นำสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 2 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 25-50 สายพันธุ์ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 2 ซ้ำ

ขั้นตอนที่ 4 การเปรียบเทียบมาตรฐาน (ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี) คัดเลือกสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 3 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 10-20 สายพันธุ์ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 3 ซ้ำ

ขั้นตอนที่ 5 การเปรียบเทียบในท้องถิ่น (ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี) คัดเลือกสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 4 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 5-10 สายพันธุ์ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 3 ซ้ำ

ขั้นตอนที่ 6 การเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร (ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี) คัดเลือกสายพันธุ์ดีจากขั้นตอนที่ 5 มาปลูกเปรียบเทียบอย่างน้อย 4-10 สายพันธุ์ ในหลายสถานที่ วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 4 ซ้ำ

ขั้นตอนที่ 7 การศึกษาข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญสำหรับถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง สายพันธุ์ดีเด่น วางแผนการทดลองแบบ RCB หรือ Split plot หรือ Factorial in RCB โดยศึกษาการตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสมของสายพันธุ์ดีเด่น

ขั้นตอนที่ 8 การขอรับรองพันธุ์สำหรับถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสงพันธุ์ใหม่

3. การปรับแผนงบประมาณระหว่างปี

- ไม่มี มี ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่..... (โปรดแสดงหลักฐานในภาคผนวก)
- เปลี่ยนแปลงงบประมาณ โปรดอธิบายการเปลี่ยนแปลง.....
- เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์/ผลผลิต โปรดอธิบายการเปลี่ยนแปลง.....

กรมวิชาการเกษตร

บทที่ 3 ผลการศึกษา

3.1 ผลการดำเนินงานของโครงการ

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลือง

1.1 คัดเลือกได้ถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM1109-3 ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด 310 กิโลกรัมต่อไร่ ไม่แตกต่างพันธุ์เชียงใหม่ 60 ที่ให้ผลผลิต 302 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากเป็นสายพันธุ์ที่ให้จำนวนฝักต่อต้นและเมล็ดต่อฝักสูง คือเฉลี่ย 44.0 ฝัก และ 2.23 เมล็ด ตามลำดับ แต่มีขนาดเมล็ดค่อนข้างเล็ก 14.8 กรัมต่อ 100 เมล็ด และมีอายุสั้นกว่า 7-10 วัน เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์ เชียงใหม่ 60 เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตพบว่าให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 และ เชียงใหม่ 6 ร้อยละ 3 และ 16 ตามลำดับ (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1-3)

1.2 ได้ถั่วเหลืองสายพันธุ์ก้าวหน้าเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 56) จำนวน 18 สายพันธุ์ ที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 298-371 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อนำเข้าเปรียบเทียบมาตรฐานร่วมกับพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 6 และ เชียงใหม่ 60 รวม 20 สายพันธุ์/พันธุ์ ในปี 2566-2567 ต่อไป (ตารางที่ 2)

1.3 ได้ถั่วเหลืองสายพันธุ์กลายเพื่อผลผลิตสูง จำนวน 20 สายพันธุ์ ที่ให้ผลผลิตในฤดูแล้งอยู่ระหว่าง 258-470 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตในฤดูฝนอยู่ระหว่าง 409-499 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อนำเข้าเปรียบเทียบมาตรฐานร่วมกับพันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 6 และ เชียงใหม่ 60 รวม 22 สายพันธุ์/พันธุ์ ในปี 2566-2567 ต่อไป (ตารางที่ 3 และ 4)

กิจกรรมที่ 2 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสด

2.1 คัดเลือกได้สายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 ที่ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงเฉลี่ย 3,583 3,475 และ 1,786 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสด 76.2 กรัม ขณะที่พันธุ์เปรียบเทียบเชียงใหม่ 84-2 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงเฉลี่ย 2,583 2,442 และ 1,250 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสด 83.6 กรัม และพันธุ์เปรียบเทียบ Number 75-3 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงเฉลี่ย 3,421 3,242 และ 1,751 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และมีน้ำหนัก 100 เมล็ดสด 76.3 กรัม (ตารางที่ 5 และภาพที่ 4)

2.2 ได้สายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมให้มีสารต้านอนุมูลอิสระ: แอนโทไซยานิน จำนวน 18 สายพันธุ์ โดยสายพันธุ์ MJ1711-03 MJ1711-21 MJ1712-01 MJ1712-12 MJ1712-15 MJ1712-16 และ MJ1712-25 มีปริมาณสารแอนโทไซยานินอยู่ระหว่าง 18.71 - 30.25 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัม สูงกว่าพันธุ์ Black Seed ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบที่มีปริมาณสารแอนโทไซยานิน 17.77 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัม และให้ผลผลิตฝักสดมาตรฐานในฤดูแล้งอยู่ระหว่าง 338-1,009 กิโลกรัมต่อไร่ และในฤดูฝนอยู่ระหว่าง 1,084-1,681 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 6 และ 7)

2.3 ได้ข้อมูลลักษณะพันธุ์กรรมโดยสัณฐานวิทยาของถั่วเหลืองฝักสด จำนวน 28 พันธุ์ โดยถั่วเหลืองฝักสดพันธุ์ Chiang Mai 1 ให้ผลผลิตฝักสดรวมและฝักเกรดเอสูง แต่ยังมีข้อด้อยคือยังมีรสชาติที่ยังไม่พึงพอใจของผู้บริโภค พันธุ์ Chiang Mai 84-2 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ฝักเกรดเอสูง ฝักต้มสดมีความหวานและมีกลิ่นหอม

ใบเตย แต่ฝักสดยังไม่มีสีเขียวเข้มตามความต้องการของตลาด พันธุ์ ZAIRAISHU (SHIOJRI) มีฝักสดสีเขียวเข้ม แต่ยังมีข้อด้อยในเรื่องการให้ผลผลิตฝักสด ส่วนพันธุ์ NAGAOKA TAIRYUU ให้ผลผลิตฝักสดเกรดบีสูงและฝักต้มมีกลิ่นหอมเผือกแต่ยังมีข้อด้อยด้านการเมล็ดเมล็ดพันธุ์ (ตารางที่ 8 และ 9)

กิจกรรมที่ 3 การศึกษาข้อมูลจำเพาะของสายพันธุ์ดีเด่น

3.1 ได้ข้อมูลระยะปลูกที่เหมาะสมของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น ที่ให้ผลผลิตสูงที่สุด โดยระยะปลูกที่เหมาะสมของถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM1109-3 CM1113-7 และ CM0809-3 ในฤดูแล้ง คือ ระยะ 20x20 20x20 และ 30x20 เซนติเมตร ตามลำดับ และในฤดูฝน คือ ระยะ 50x20 40x20 และ 40x20 เซนติเมตร ตามลำดับ (ตารางที่ 10 และ 11)

3.2 ได้ข้อมูลการตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสเฟตของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น ที่ให้ผลผลิตสูงที่สุด โดยอัตราปุ๋ยที่เหมาะสมของถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM1109-3 CM1113-7 และ CM0809-3 ในฤดูแล้ง คือ อัตรา 3-6-6 3-12-6 และ 3-3-6 N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และในฤดูฝน คือ อัตรา 3-6-6 3-9-6 และ 3-9-6 N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 12 และ 13)

3.3 ได้ข้อมูลการประเมินความต้านทานโรคราสนิม โรคราน้ำค้าง และโรคใบจุดบนถั่วเหลืองต่อถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น ในฤดูฝน โดยไม่พบการเกิดโรคราน้ำค้าง แต่พบการเกิดโรคราสนิมถั่วเหลืองเฉลี่ย 31.9 % โดยสายพันธุ์ CM1109-3 และ CM12103-17 มีความหนาแน่นของแผลน้อยที่สุด เท่ากับ 25 % หรือมีคะแนนความรุนแรงเท่ากับ 1 มีระดับความต้านทานโรคราสนิมเท่ากับต้านทานปานกลาง และพบการเกิดโรคใบจุดบนถั่วเหลืองเฉลี่ย 11.8 % โดยสายพันธุ์ CM1244-1 และ CM0809-3 ไม่มีอาการเกิดโรค หรือมีคะแนนความรุนแรงเท่ากับ 0 มีระดับความต้านทานโรคใบจุดบนเท่ากับต้านทาน ส่วน สายพันธุ์ CM1113-7 CM1109-3 CM12103-17 และ CM13102-2-4 มีความหนาแน่นของแผลน้อย เท่ากับ 10-20 % หรือมีคะแนนความรุนแรงเท่ากับ 1 มีระดับความต้านทานโรคใบจุดบนเท่ากับต้านทานปานกลาง (ตารางที่ 14 และ 15)

3.4 ได้ข้อมูลการประเมินการเข้าทำลายของแมลงศัตรูถั่วเหลืองต่อถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น พบว่า สายพันธุ์ CM0809-3 และ CM1244-1 มีความทนทานต่อเพลี้ยอ่อนถั่วเหลืองและแมลงวันหนอนเจาะลำต้นถั่ว ขณะที่สายพันธุ์ CM1113-7 มีความทนทานต่อแมลงหิวข้าวยาสูบ (ตารางที่ 16-18)

ตารางที่ 1 ผลผลิตเฉลี่ย องค์ประกอบผลผลิต และลักษณะทางเกษตรที่สำคัญของถั่วเหลือง 6 สายพันธุ์/พันธุ์ จากแปลงเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร จำนวน 4 แปลง ในปี 2565.

สายพันธุ์/พันธุ์	ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	ความสูงต้น (เซนติเมตร)	จำนวน ข้อต่อต้น	จำนวน กิ่งต่อต้น	จำนวน ฝักต่อต้น	จำนวน เมล็ดต่อฝัก	อายุ เก็บเกี่ยว
1 CM1109-3	310 a	14.8	39.1 bc	10.3 bc	3.1	44.0 a	2.23	93 c
2 CM1113-7	189 e	17.6	37.1 c	10.8 b	1.4	31.1 d	1.94	94 c
3 CM1237-5	215 d	14.3	30.4 d	8.3 d	1.5	30.4 d	1.98	89 d
4 CM1244-1	286 bc	17.3	37.4 c	9.2 cd	2.3	35.2 c	2.27	98 b
5 เชียงใหม่ 60	302 ab	17.5	46.3 a	13.1 a	2.6	41.5 ab	2.20	103 a
6 เชียงใหม่ 6	268 c	17.1	42.4 b	11.3 b	3.4	39.5 b	2.12	101 ab
ค่าเฉลี่ย	262	16.4	38.8	10.5	2.4	37.0	2.1	96
C.V. (%)	13.1	2.8	13.5	16.9	26.6	14.1	4.5	4.5

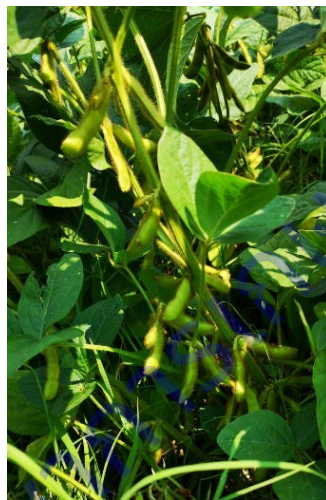
ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสมมติเดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบผลผลิตถั่วเหลืองเพื่อผลผลิตสูงที่ไรเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2565

CM1109-3

เชียงใหม่ 60

เชียงใหม่ 6

ภาพที่ 2 ลักษณะฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

CM1109-3

เชียงใหม่ 60

เชียงใหม่ 6

ภาพที่ 3 ลักษณะเมล็ดของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

ตารางที่ 2 ผลผลิตเฉลี่ย องค์ประกอบผลผลิต และลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลือง 30 สายพันธุ์/พันธุ์ ในแปลงเปรียบเทียบ
เบื้องต้น ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2565

ที่	สายพันธุ์/พันธุ์	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	ความสูงต้น (เซนติเมตร)	จำนวนข้อ ต่อต้น	จำนวนกิ่ง ต่อต้น	จำนวนฝัก ต่อต้น	จำนวนเมล็ด ต่อฝัก	อายุออกดอก (วัน)	อายุเก็บเกี่ยว (วัน)
1	CM1301-3	364 ab	15.9	67.2 jkl	11.9 ijk	1.9 cde	39.4 d-h	2.0 b-e	33	88
2	CM1308-3-2	318 d-k	17.2	59.6 kl	10.7 k	1.7 def	34.5 g-n	2.0 b-e	31	87
3	CM1313-3	332 b-g	16.5	59.8 kl	11.4 k	1.1 hi	31.4 lmn	2.1 bcd	32	86
4	CM1315-2-2	336 b-f	15.1	80.1 g-j	15.1 a-g	1.5 fg	37.8 e-k	2.0 b-e	34	90
5	CM1316-3	257 o	14.9	57.9 kl	11.1 k	2.3 ab	34.6 g-n	2.0 b-e	32	84
6	CM1317-1-2	311 e-l	13.4	57.1 kl	10.7 k	2.5 a	37.1 e-l	2.1 bcd	32	85
7	CM1318-1-2	321 d-i	16.9	58.5 kl	11.2 k	2.5 a	36.3 e-m	1.9 e	32	89
8	CM1319-1-2	338 a-e	15.5	87.1 c-h	14.8 a-g	2.4 a	37.9 e-k	2.2 bc	36	95
9	CM1320-1	288 j-o	15.7	78.3 hij	13.0 hij	2.0 bcd	37.9 e-k	2.1 bcd	33	88
10	CM1324-8	286 k-o	13.4	86.6 c-i	14.4 d-h	1.9 cde	46.9 ab	2.0 b-e	33	93
11	CM1325-1-1	371 a	15.3	54.7 l	11.7 jk	2.4 a	38.8 d-i	2.0 b-e	34	89
12	CM1326-2	329 c-h	15.9	103.8 ab	15.2 a-f	1.3 f-i	40.2 c-g	2.0 b-e	32	89
13	CM1401-1-3	286 k-o	17.2	99.4 a-d	15.4 a-f	1.3 f-i	30.6 mn	1.9 e	34	93
14	CM1401-10-1	307 e-m	17.1	86.3 c-i	14.5 b-h	0.2 j	38.9 d-i	2.1 bcd	32	90
15	CM1402-2-2	299 h-m	15.7	84.2 d-i	15.3 a-f	1.4 fgh	39.0 d-i	2.1 bcd	36	95
16	CM1403-11-1	298 h-m	16.5	91.2 b-h	15.7 a-f	1.0 i	36.7 e-m	2.1 bcd	32	92
17	CM1404-2-1	285 l-o	17.6	97.8 a-e	15.7 a-f	0.4 j	29.0 n	2.2 bc	34	94
18	CM1404-6-4	320 d-j	17.3	76.5 hij	14.3 e-h	1.2 ghi	35.6 f-m	2.0 b-e	34	95
19	CM1406-10-1	265 no	15.9	71.4 ijk	14.1 fgh	1.2 ghi	32.8 i-n	1.9 e	33	89
20	CM1413-17-2	357 abc	18.6	98.1 a-e	15.6 a-f	1.6 efg	42.4 a-e	2.0 b-e	34	91
21	CM1413-17-4	290 i-n	16.3	90.3 b-h	15.6 a-f	1.5 fg	31.8 k-n	1.8 e	33	91
22	CM1421-1-2	299 g-m	17.1	100.5 abc	16.0 a-d	1.1 hi	32.5 j-n	2.2 bc	34	96
23	CM1422-4-4	291 i-n	16.4	96.0 a-f	15.6 a-f	1.3 f-i	46.0 abc	2.0 b-e	35	92
24	CM1423-2-1	283 l-o	14.5	82.0 f-j	16.1 ab	2.4 a	47.9 a	2.2 bc	34	97
25	CM1425-1-1	305 f-m	15.5	87.4 c-h	14.8 a-g	1.3 f-i	38.2 e-j	2.6 a	35	91
26	CM1427-4-1	275 mno	16.8	107.6 a	16.2 a	1.7 def	33.3 h-n	2.0 b-e	35	92
27	CM1427-11-3	320 d-j	16.9	83.2 e-i	13.5 ghi	2.0 bcd	44.7 a-d	2.1 bcd	32	92
28	CM1428-1-1	304 f-m	14.5	94.5 a-g	14.5 c-h	2.2 abc	34.2 g-n	2.0 b-e	37	94
29	CM 6	349 a-d	14.9	96.1 a-f	15.9 a-e	2.4 a	36.8 e-l	2.3 b	35	96
30	CM 60	304 f-m	15.2	109.8 a	16.1 abc	1.4 fgh	40.8 b-f	2.0 b-e	35	91
	Mean	310	16.0	83.4	14.2	1.6	37.5	2.1	34	91
	CV. (%)	11.5	16.0	20.0	12.7	24.6	18.1	10.3		

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสัณฐานเดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 3 ลักษณะทางการเกษตร องค์ประกอบผลผลิต ผลผลิต และอายุเก็บเกี่ยวของถั่วเหลืองสายพันธุ์กลายและพันธุ์เปรียบเทียบ จำนวน 30 สายพันธุ์/พันธุ์ ณ แปลงประเมินผลผลิตการเปรียบเทียบเบื้องต้น ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้ง ปี 2565

ที่	สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูงต้น (เซ็นติเมตร)	จำนวนข้อต่อ ต้น	จำนวนกิ่งต่อ ต้น	จำนวนฝักต่อ ต้น	จำนวนเมล็ด ต่อฝัก	น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)	อายุเก็บเกี่ยว (วัน)
1	CMMU17KKU35-15K-3	94.1 cde	17.7 fgh	2.2 f-j	46.7 b-g	2.03 b-f	17.88 b-e	462 a	109.0 ab
2	CMMU17MJ9520-15K-7	37.1 m	11.0 k	1.5 lm	32.7 ijk	2.03 b-f	17.93 a-e	377 a-h	110.0 a
3	CMMU17MJ9520-15K-9	40.3 m	11.7 k	1.6 klm	32.3 jk	2.00 c-f	16.97 fg	258 i	102.0 i
4	CMMU17MJ9520-15K-11	91.4 d-g	17.7 fgh	1.7 j-m	41.3 f-i	2.17 ab	16.50 ghi	322 f-i	103.0 hi
5	CMMU17MJ9520-15K-14	97.9 bc	18.7 de	2.1 g-j	45.3 c-g	2.13 abc	18.73 a	319 f-i	105.3 ef
6	CMMU17MJ9520-15K-19	95.1 b-e	17.7 fgh	1.9 h-l	49.3 a-f	1.90 f	18.68 ab	338 d-i	102.0 i
7	CMMU17MJ9520-15K-20	94.3 b-e	18.3 def	2.2 f-j	45.0 c-g	2.03 b-f	18.03 a-d	455 ab	102.0 i
8	CMMU17MJ9520-15K-21	89.0 e-h	18.3 def	2.0 h-l	42.7 e-h	2.00 c-f	18.46 abc	354 b-i	104.7 efg
9	CMMU17MJ9520-15K-22	63.9 kl	16.3 i	2.1 g-j	29.3 k	2.10 a-d	18.23 a-d	338 c-i	102.0 i
10	CMMU17MJ9520-15K-23	86.3 fgh	20.0 c	2.2 e-j	39.0 g-j	2.10 a-d	17.60 def	434 a-e	108.0 bc
11	CMMU17MJ9520-15K-24	97.5 bcd	21.0 b	2.7 cde	47.3 b-g	2.13 abc	16.35 ghi	438 a-d	109.7 a
12	CMMU17MJ9520-15K-25	92.4 c-f	20.0 c	3.0 bc	53.0 abc	2.10 a-d	16.12 hi	470 a	109.0 ab
13	CMMU17MJ9520-20K-5	85.7 gh	17.3 gh	2.0 h-k	47.3 b-g	2.03 b-f	18.41 abc	375 a-h	109.7 a
14	CMMU17MJ9520-30K-2	68.3 jkl	16.3 i	1.8 i-m	42.3 e-h	1.90 f	18.35 a-d	402 a-g	104.7 efg
15	CMMU17MJ9520-20K-3	110.9 a	22.0 a	2.3 d-h	45.3 c-g	2.10 a-d	16.99 fg	353 b-i	109.7 a
16	CMMU17MJ9520-30K-5	90.4 efg	18.0 efg	1.8 i-m	47.0 c-g	2.10 a-d	18.14 a-d	350 b-i	109.0 ab
17	CMMU17MJ9520-30K-9	93.3 cde	18.3 def	1.9 h-l	42.7 e-h	2.03 b-f	18.02 a-d	330 e-i	108.0 bc
18	CMMU17MJ9520-45K-6	84.0 h	18.0 efg	2.2 f-j	47.0 b-g	2.07 a-e	18.64 ab	335 d-i	109.0 ab
19	CMMU17CM6-15K-8	65.1 jkl	17.0 hi	2.9 bc	56.3 a	1.93 ef	17.72 c-f	445 abc	103.3 ghi
20	CMMU17CM6-15K-9-1	64.5 kl	20.0 c	3.2 b	54.3 ab	2.00 c-f	15.93 i	339 c-i	109.7 a
21	CMMU17CM6-15K-10	109.2 a	20.3 bc	2.8 bcd	47.3 b-g	2.13 abc	15.98 hi	320 f-i	108.0 bc
22	CMMU17CM6-15K-17	100.6 b	20.3 bc	2.6 c-g	49.0 a-f	2.13 abc	15.92 i	401 a-g	108.7 ab
23	CMMU17CM6-15K-19	100.6 b	18.7 de	2.2 e-i	39.0 g-j	2.10 a-d	16.69 ghi	301 f-i	107.0 cd
24	CMMU17CM6-20K-2	71.2 ij	17.7 fgh	2.7 cde	49.3 a-f	2.13 abc	16.97 fg	397 a-g	102.7 hi
25	CMMU17CM6-20K-5	62.6 l	19.0 d	4.7 a	50.3 a-e	2.07 a-e	18.69 ab	332 d-i	109.7 a
26	CMMU17CM6-40K-5	92.4 c-f	18.7 de	2.2 e-j	51.7 a-d	2.20 a	17.14 efg	408 a-f	106.0 de
27	CMMU17CM6-40K-9	62.1 l	16.3 i	2.3 d-h	44.0 d-h	2.20 a	16.54 ghi	404 a-g	102.0 i
28	CMMU17CM6-45K-7	77.3 i	19.0 d	2.6 c-f	53.3 abc	2.03 b-f	17.91 b-e	298 ghi	109.7 a
29	CM6	70.3 jk	17.0 hi	2.7 bcd	50.0 a-f	2.10 a-d	16.98 fg	466 a	104.0 fgh
30	CM60	41.5 m	14.7 j	1.3 m	35.7 h-k	1.97 def	16.75 gh	276 hi	98.0 j
	ค่าเฉลี่ย	81.0	17.9	2.3	45.2	2.07	17.44	370	106.2
	CV. (%)	4.86	2.92	12.72	12.08	4.22	2.82	17.68	0.96

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสตมภ์เดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 4 ลักษณะทางการเกษตร องค์ประกอบผลผลิต ผลผลิต และอายุเก็บเกี่ยวของถั่วเหลืองสายพันธุ์กลายและพันธุ์เปรียบเทียบ จำนวน 30 สายพันธุ์/พันธุ์ ณ แปลงประเมินผลผลิตการเปรียบเทียบเบื้องต้น ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูฝน ปี 2565

ที่	สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูงต้น (เซ็นติเมตร)	จำนวนข้อต่อ ต้น	จำนวนกิ่งต่อ ต้น	จำนวนฝักต่อ ต้น	จำนวนเมล็ดต่อ ฝัก	น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)	อายุเก็บเกี่ยว (วัน)
1	CMMU17KKU35-15K-3	149.5 fg	18.1 k	2.6 gh	43.4 c-h	2.00 de	11.73 ij	409 c-g	98.7 bcd
2	CMMU17MJ9520-15K-7	85.6 o	16.5 l	3.2 de	45.9 bc	2.17 a-e	10.63 k	409 c-g	99.0 bc
3	CMMU17MJ9520-15K-9	79.5 o	16.0 l	4.7 a	53.3 a	2.13 a-e	9.77 l	468 abc	100.0 ab
4	CMMU17MJ9520-15K-11	165.7 b	21.9 ef	2.1 ij	42.6 c-h	2.17 a-e	12.27 e-i	421 b-g	97.3 de
5	CMMU17MJ9520-15K-14	161.0 bc	25.4 a	1.9 jk	45.6 bcd	2.10 a-e	12.50 e-h	433 b-f	97.3 de
6	CMMU17MJ9520-15K-19	150.3 efg	21.8 ef	1.2 mn	43.9 b-g	2.07 b-e	12.37 e-i	397 e-h	97.0 ef
7	CMMU17MJ9520-15K-20	162.4 bc	22.2 ef	1.2 mn	41.2 c-i	2.10 a-e	13.63 abc	454 a-e	97.3 de
8	CMMU17MJ9520-15K-21	157.4 cd	22.7 cde	0.9 nop	43.0 c-h	2.03 cde	13.23 cd	446 a-f	97.7 cde
9	CMMU17MJ9520-15K-22	152.9 def	22.4 de	0.8 opq	40.7 c-i	2.10 a-e	13.27 cd	454 a-e	95.0 gh
10	CMMU17MJ9520-15K-23	145.3 g	23.2 bcd	4.1 b	40.2 d-i	2.00 de	14.30 a	481 ab	101.0 a
11	CMMU17MJ9520-15K-24	160.7 bc	24.1 b	2.4 hi	42.2 c-i	2.10 a-e	12.23 f-j	436 a-f	99.0 bc
12	CMMU17MJ9520-15K-25	157.4 cde	23.9 b	2.8 fg	39.3 f-i	2.27 abc	11.80 hij	420 b-g	98.0 cde
13	CMMU17MJ9520-20K-5	160.6 bc	23.4 bc	0.5 q	40.6 c-i	2.17 a-e	12.77 def	421 b-g	97.3 de
14	CMMU17MJ9520-30K-2	115.7 k	18.9 jk	0.6 pq	39.9 e-i	2.27 abc	12.77 def	420 b-g	94.7 gh
15	CMMU17MJ9520-20K-3	180.4 a	26.0 a	3.1 ef	41.4 c-i	2.07 b-e	11.53 j	315 i	101.0 a
16	CMMU17MJ9520-30K-5	167.6 b	23.4 bc	1.7 kl	45.1 b-e	2.13 a-e	12.23 f-j	470 abc	98.3 cde
17	CMMU17MJ9520-30K-9	161.2 bc	22.3 de	1.4 lm	38.6 ghi	2.30 ab	12.70 d-g	449 a-f	98.7 bcd
18	CMMU17MJ9520-45K-6	158.1 cd	22.6 cde	1.1 mno	41.1 c-i	2.20 a-d	12.47 e-h	466 a-d	97.7 cde
19	CMMU17CM6-15K-8	108.1 m	21.3 fg	2.6 gh	38.9 ghi	2.33 a	12.07 f-j	427 b-g	94.0 h
20	CMMU17CM6-15K-9-1	110.1 klm	20.3 hi	1.9 jk	45.4 b-e	2.07 b-e	12.30 e-i	499 a	97.0 ef
21	CMMU17CM6-15K-10	129.8 ij	22.1 ef	3.5 cd	44.7 b-f	2.30 ab	10.57 k	420 b-g	97.7 cde
22	CMMU17CM6-15K-17	136.4 hi	22.2 dfe	3.4 cde	49.2 ab	2.20 a-d	10.27 kl	420 b-g	97.7 cde
23	CMMU17CM6-15K-19	136.9 HI	22.5 cde	3.6 c	44.0 b-g	2.13 a-e	10.27 kl	339 hi	98.3 cde
24	CMMU17CM6-20K-2	108.5 lm	19.4 ij	1.7 kl	42.0 c-i	2.27 abc	12.20 f-j	427 b-g	94.3 h
25	CMMU17CM6-20K-5	115.4 kll	20.6 gh	2.3 hi	38.1 hi	1.93 e	13.57 bc	363 ghi	95.7 fg
26	CMMU17CM6-40K-5	150.0 fg	22.1 ef	1.1 no	42.2 c-i	2.33 a	12.10 f-j	444 a-f	97.3 de
27	CMMU17CM6-40K-9	97.3 n	19.4 ij	3.2 de	44.7 b-f	2.07 b-e	12.17 f-j	453 a-f	94.3 gh
28	CMMU17CM6-45K-7	123.9 j	21.9 ef	1.0 no	41.4 c-i	1.93 e	12.97 cde	389 fgh	101.0 a
29	CM6	113.9 klm	20.5 gh	2.2 ij	44.5 b-f	2.00 de	12.00 g-j	402 d-h	94.3 gh
30	CM60	115.1 klm	18.6 jk	1.6 kl	37.0 i	2.13 a-e	14.20 ab	388 fgh	94.3 gh
	ค่าเฉลี่ย	137.2	21.5	2.1	42.7	2.14	12.23	425	97.4
	CV. (%)	3.17	2.83	9.67	7.86	6.77	3.54	9.40	0.88

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสดมภ์เดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 5 ผลผลิตเฉลี่ย และน้ำหนัก 100 เมล็ดสดเฉลี่ย ของถั่วเหลืองฝักสด 6 สายพันธุ์/พันธุ์ จากแปลงเปรียบเทียบในไร่
เกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ในฤดูต้นฝนและฤดูปลายฝน ปี 2565

ที่	สายพันธุ์/พันธุ์	ผลผลิตฝักสดรวม (กิโลกรัมต่อไร่)	ผลผลิตฝักสดดี (กิโลกรัมต่อไร่)	ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)
1	CM12103-17	2,511 c	2,376 d	1,315 cd	80.3 b
2	CM13102-2-14	3,583 a	3,475 a	1,786 a	76.2 c
3	CM13102-3-1	3,446 a	3,101 b	1,562 b	68.1 d
4	CM13109-8-5	2,719 b	2,573 c	1,409 cd	84.9 a
5	เชียงใหม่ 84-2	2,583 bc	2,442 cd	1,250 d	83.6 a
6	Number 75-3	3,421 a	3,242 b	1,751 a	76.3 c
	ค่าเฉลี่ย	3,044	2,868	1,512	78.2
	CV (%)	8.2	9.1	11.4	4.5

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสมรภูมิเดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

สายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14

พันธุ์เปรียบเทียบ เชียงใหม่ 84-2

พันธุ์เปรียบเทียบ Number 75-3

ภาพที่ 4 ลักษณะฝักของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3

ตารางที่ 6 ความสูงต้น จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น ผลผลิตฝักสดดี ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักมาตรฐานต่อกิโลกรัม อายุเก็บเกี่ยวฝักสด ความกว้าง ความยาว และความหนาของฝักมาตรฐานที่มี 2 เมล็ดต่อฝักของสายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ้งหอมที่มีเปลือกเมล็ดสีดำและพันธุ์เปรียบเทียบ ณ แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูแล้ง ปี 2565

ที่	สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูงต้น (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น (ข้อ)	จำนวนกิ่งต่อต้น (กิ่ง)	ผลผลิตฝักสดดี (กิโลกรัมต่อไร่)	ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักต่อมาตรฐาน (ฝัก)	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)	อายุเก็บเกี่ยวฝักสด (วัน)	ความกว้างฝักมาตรฐาน (เซนติเมตร)	ความยาวฝักมาตรฐาน (เซนติเมตร)	ความหนาฝักมาตรฐาน (เซนติเมตร)
1	MJ1701-01	27.43 a	8.7 a	3.0 a	1,221 b-e	633 b-f	287 i	65.17 jk	71 b	1.68 bc	6.05 ghi	0.95 d
2	MJ1711-03	23.93 b	8.5 ab	2.3 b	1,008 cde	485 def	288 i	62.07 m	73 e	1.73 bc	6.06 f-i	1.00 bcd
3	MJ1711-16	16.97 fg	7.7 bcd	1.7 fg	1,431 abc	740 a-d	276 hi	65.10 jk	72 bcd	1.66 cd	6.28 d-g	0.99 bcd
4	MJ1711-17	16.80 g	7.5 cd	1.7 g	1,380 a-d	829 abc	273 gh	66.10 hi	73 de	1.70 bc	6.41 b-e	0.98 bcd
5	MJ1711-18	16.60 g	7.4 cde	1.7 g	1,282 b-e	717 a-e	267 def	66.77 gh	72 cde	1.71 bc	6.33 c-f	0.99 bcd
6	MJ1711-21	16.07 h	7.3 cde	1.4 h	1,282 b-e	720 a-e	267 deg	69.00 f	73 e	1.73 bc	6.66 ab	1.08 a
7	MJ1712-01	18.30 bc	8.1 abc	2.2 bc	1,327 a-e	756 a-d	272 e-h	64.63 k	72 bcd	1.69 bc	6.55 a-d	1.01 a-d
8	MJ1712-03	18.23 bc	8.1 a-d	2.2 bc	998 cde	603 c-f	285 i	65.80 ij	72 cde	1.74 abc	6.10 fgh	1.04 abc
9	MJ1712-04	17.73 c	8.1 a-d	2.1 c	1,081 cde	521 c-f	259 bc	68.83 f	73 e	1.81 a	6.75 a	1.05 ab
10	MJ1712-12	17.60 d	8.0 a-d	2.0 d	1,450 abc	941 ab	260 cd	70.67 cd	73 e	1.76 ab	6.78 a	1.02 a-d
11	MJ1712-15	17.50 d	8.0 a-d	2.0 d	1,154 cde	579 c-f	309 j	59.93 n	72 bcd	1.73 bc	6.31 c-g	0.97 cd
12	MJ1712-16	16.50 g	7.4 cde	1.7 g	1,193 b-e	756 a-d	268 efg	69.60 ef	73 de	1.68 bc	6.57 abc	0.97 cd
13	MJ1712-17	16.50 h	7.4 cde	1.4 h	1,668 ab	1,009 a	251 a	70.10 de	73 e	1.75 ab	6.74 a	1.04 abc
14	MJ1712-25	16.00 i	7.2 de	1.3 i	1,825 a	947 ab	288 i	63.70 l	73 de	1.74 ab	6.53 a-d	1.00 bcd
15	MJ1721-04	19.00 b	8.1 abc	2.3 b	1,103 cde	565 c-f	273 fgh	71.43 c	72 bc	1.56 e	6.38 cde	0.99 bcd
16	MJ1721-18	17.17 de	7.9 a-d	1.9 de	880 de	338 f	271 e-h	75.80 a	72 bc	1.55 e	6.10 fgh	1.05 ab
17	MJ1722-18	17.10 e	7.9 a-d	1.9 e	1,027 cde	526 c-f	276 hi	74.33 b	72 bc	1.59 de	6.25 efg	0.98 bcd
18	MJ1722-20	17.07 ef	7.7 bcd	1.8 ef	828 e	405 ef	265 ced	69.57 ef	73 e	1.59 de	5.96 hi	1.01 a-d
19	Black seed	14.40 ij	6.6 ef	1.3 ij	1,468 abc	768 a-d	252 ab	74.97 ab	73 e	1.69 bc	6.41 b-e	1.03 abc
20	CM84-2	13.20 j	6.3 f	1.2 j	1,484 abc	671 b-e	275 gh	67.00 g	69 a	1.46 f	5.82 i	1.01 a-d
	ค่าเฉลี่ย	17.71	7.69	1.9	1,254.4	675.4	273.1	68.03	72.3	1.68	6.35	1.01
	CV (%)	4.08	6.98	4.01	24.31	28.60	1.77	0.76	0.77	2.78	2.58	4.52

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสมมุติเดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 7 ความสูงต้น จำนวนข้อต่อต้น จำนวนกิ่งต่อต้น ผลผลิตฝักสดดี ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน จำนวนฝักมาตรฐานต่อกิโลกรัม อายุเก็บเกี่ยวฝักสด ความกว้าง ความยาว และความหนาของฝักมาตรฐานที่มี 2 เมล็ดต่อฝัก ของสายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ้งหอมที่มีเปลือกเมล็ดสีดำและพันธุ์เปรียบเทียบ ณ แปลงทดลอง ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในฤดูฝน ปี 2565

ที่	สายพันธุ์/พันธุ์	ความสูงต้น (เซนติเมตร)	จำนวนข้อต่อต้น (ข้อ)	จำนวนกิ่งต่อต้น (กิ่ง)	ผลผลิตฝักสดดี (กิโลกรัมต่อไร่)	ผลผลิตฝักสดมาตรฐาน (กิโลกรัมต่อไร่)	จำนวนฝักต่อมาตรฐาน (ฝัก)	น้ำหนัก 100 เมล็ดสด (กรัม)	อายุเก็บเกี่ยวฝักสด (วัน)	ความกว้างฝักมาตรฐาน (เซนติเมตร)	ความยาวฝักมาตรฐาน (เซนติเมตร)	ความหนาฝักมาตรฐาน (เซนติเมตร)
1	MJ1701-01	31.4 e	10.6 a	3.7 a	2,366 de	1,262 bcd	308 a	74.13 gh	66 g	1.51 d	5.82 f-i	0.93 b-e
2	MJ1711-03	32.6 de	9.6 ab	2.8 def	2,545 a-e	1,547 abc	272 def	93.90 a	68 efg	1.55 bcd	5.73 hi	0.96 b
3	MJ1711-16	37.9 abc	10.6 a	2.7 d-g	2,620 a-d	1,425 a-d	299 abc	76.03 fg	68 efg	1.51 d	5.90 e-h	0.89 fgh
4	MJ1711-17	37.4 abc	9.9 ab	2.9 bcd	2,542 a-e	1,371 a-d	307 a	82.27 d	69 b-f	1.56 bcd	6.04 cde	0.91 d-h
5	MJ1711-18	33.4 cde	9.5 b	3.1 b	2,596 a-e	1,441 a-d	289 a-d	86.97 bc	72 b	1.52 d	5.78 ghi	0.93 b-e
6	MJ1711-21	34.7 a-e	9.6 ab	3.1 bc	2,789 a	1,620 ab	303 ab	73.77 hi	70 b-e	1.51 d	6.15 bcd	0.88 h
7	MJ1712-01	37.5 abc	10.2 ab	2.7 f-i	2,701 abc	1,615 ab	291 a-d	76.40 f	69 c-f	1.53 cd	5.97 def	0.88 gh
8	MJ1712-03	35.0 a-e	10.0 ab	2.7 f-i	2,553 a-e	1,320 a-d	284 b-e	83.03 d	69 c-f	1.54 bcd	5.79 ghi	0.93 b-e
9	MJ1712-04	35.6 a-e	9.8 ab	2.5 ij	2,436 b-e	1,375 a-d	272 def	85.50 c	69 def	1.60 ab	6.36 a	0.95 bcd
10	MJ1712-12	34.6 b-e	9.5 b	2.4 j	2,539 a-e	1,572 abc	288 a-d	79.47 e	71 bc	1.65 a	6.33 ab	0.94 b-e
11	MJ1712-15	36.6 a-d	10.0 ab	2.5 g-j	2,656 a-d	1,232 cd	296 abc	77.77 ef	68 efg	1.53 cd	5.92 efg	0.92 d-g
12	MJ1712-16	32.5 de	9.9 ab	2.9 cdf	2,603 a-e	1,522 abc	289 a-d	73.13 hi	68 efg	1.59 abc	6.36 a	0.93 b-e
13	MJ1712-17	35.1 a-e	9.3 b	2.8 def	2,561 a-e	1,556 abc	291 a-d	71.80 i	69 def	1.59 ab	6.19 abc	0.91 e-h
14	MJ1712-25	38.2 ab	9.4 b	2.7 e-h	2,550 a-e	1,633 ab	303 ab	76.37 f	67 fg	1.53 d	5.97 def	0.92 c-f
15	MJ1721-04	39.3 a	10.1 ab	2.6 f-j	2,732 ab	1,681 a	269 def	69.40 j	68 efg	1.39 ef	5.66 i	0.91 e-h
16	MJ1721-18	32.7 de	9.7 ab	2.9 cdf	2,723 ab	1,477 abc	252 f	92.07 a	74 a	1.42 ef	6.01 cde	1.02 a
17	MJ1722-18	38.7 a	10.3 ab	2.5 hij	2,381 cde	1,325 a-d	277 cde	87.83 b	69 c-f	1.44 e	5.96 efg	0.96 bc
18	Black seed	36.3 a-d	9.8 ab	2.8 def	2,695 a-d	1,648 a	265 ef	86.23 bc	71 bc	1.44 e	6.18 bc	0.93 b-e
19	CM84-2	37.9 abc	9.9 ab	3.5 a	2,284 e	1,084 d	289 a-d	68.17 j	66 g	1.37 f	5.73 hi	0.93 b-e
	ค่าเฉลี่ย	35.6	9.9	2.8	2,572	1,458	287	79.70	69	1.51	5.99	0.93
	CV (%)	7.87	6.37	4.60	7.85	15.50	4.76	1.55	2.11	2.43	1.82	2.46

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในสมมุติเดียวกัน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 8 น้ำหนักฝักเกรดเอ น้ำหนักฝักเกรดบี และน้ำหนักฝักเกรดซีของถั่วเหลืองฝักสดที่ปลูก ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยพืชไร่ เชียงใหม่ ในปี 2565

ลำดับ ที่	ชื่อพันธุ์	หมายเลข อ้างอิง	น้ำหนักฝักเกรดเอ		น้ำหนักฝักเกรดบี		น้ำหนักฝักเกรดซี	
			ต่อต้าน		ต่อต้าน		ต่อต้าน	
			ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	ฤดูฝน
1	Chiang Mai 1	1141	31.0	29.2	20.4	37.4	8.0	15.6
2	Chiang Mai 84-2	2208	39.4	49.6	14.0	27.0	8.6	5.2
3	ZAIRAISHU (SHIOJRI)	2472	16.8	33.4	15.4	21.8	9.2	9.2
4	AO HATA	2473	-	-	-	-	-	-
5	NAGAOKA TAIRYUU	2474	9.4	0.0	9.0	81.2	6.6	8.0
6	ICHINOMIYA ZAIRAI 1	2475	-	56.4	-	61.8	-	19.4
7	NARISUKE	2476	13.5	29.8	15.0	42.8	2.5	17.8
8	SHIRO DAIZU 1	2477	31.0	40.2	27.0	54.2	5.0	14.6
9	sco/EHIME/1983/UTSUNOMIYA 18	2478	16.8	23.6	16.2	35.8	10.2	26.6
10	sco/PAK/1991/IBPGR/2773(4)B	2479	6.0	0.0	10.0	15.8	2.6	15.8
11	SHIRO DAIZU 2	2480	-	95.0	-	105.0	-	78.0
12	BHATMAS	2506	8.8	0.0	46.6	21.0	21.0	15.6
13	DAIZU 1	2482	10.3	1.4	11.7	32.6	0.7	20.0
14	SHIRO DAIZU 3	2483	22.0	8.0	18.8	8.4	8.2	33.0
15	DAIZU 2	2484	30.0	26.2	14.0	9.4	6.0	41.4
16	SHIRO DAIZU 4	2485	4.3	0.0	19.0	14.6	8.0	25.2
17	KOISHIWARA ZAIRAI 90A	2486	13.4	30.4	25.6	32.4	11.0	23.2
18	DAIZU 3	2487	4.4	0.0	17.2	27.2	5.6	7.0
19	sco/PAK/1989/IBPGR/2296(2)	2488	0.0	0.0	13.8	18.0	3.6	23.8
20	HOSHINO ZAIRAI	2489	9.0	0.0	11.4	116.0	3.0	31.2
21	SHUZENJI ZAIRAI	2490	6.6	0.0	8.0	35.0	8.2	9.2
22	sco/PAK/1989/IBPGR/2319(1)	2491	-	-	-	-	-	-
23	DAIZU 4	2494	9.2	0.0	20.4	40.0	4.2	11.8
24	DAIZU 5	2495	10.4	0.0	24.0	14.2	4.8	14.0
25	MEJIRO	2496	8.4	10.6	22.0	19.8	12.0	10.6
26	OONO	2497	-	-	-	-	-	-
27	sco/MYANMAR/2006/U_TSUKUBA/049	2498	0.0	0.0	21.0	20.4	6.0	5.8
28	NABESHIMA	2500	-	77.6	-	39.2	-	32.4
29	DAIZU 6	2501	9.4	0.0	9.4	51.0	9.2	13.6
30	ARAO ZAIRAI 83	2502	37.0	0.0	29.0	0.0	16.0	-

หมายเหตุ: ฝักสดเกรดเอ หมายถึง ฝักที่มี 2 และ 3 เมล็ด ฝักมีความสมบูรณ์ ไม่มีฝักลีบกลาง ขนาดฝักโต มีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 1.4 เซนติเมตร ความยาวไม่น้อยกว่า 4.5 เซนติเมตร ความหนาไม่น้อยกว่า 0.8 เซนติเมตร ฝักปราศจากตำหนิทุกชนิด

ฝักสดเกรดบี หมายถึง ฝักที่มีความสมบูรณ์เช่นเดียวกับเกรดเอ แต่ขนาดฝักเล็กหรือมีฝักลีบในฝัก แต่ยังสามารถนำไปปรับปรุแทนได้ รวมทั้งฝักที่มี 1 เมล็ด

ฝักสดเกรดซี หมายถึง ฝักที่ลีบ บูดเปี้ยว หักงอ มีรอยที่ฝักที่เกิดจากถูกแมลงเข้าทำลาย หรือถูกหนอนกัดกิน เป็นฝักเสีย

ตารางที่ 9 ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของถั่วเหลืองฝักสดที่ปลูก ณ แปลงทดลองศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ในปี 2565

ลำดับที่	ชื่อพันธุ์	หมายเลขอ้างอิง	ลักษณะเด่น	ลักษณะด้อย
1	Chiang Mai 1	1141	ผลผลิตฝักสดเกรดเอสูง	รสชาติไม่หวาน+เนื้อสัมผัสแข็ง
2	Chiang Mai 84-2	2208	ผลผลิตฝักสดเกรดเอสูง+รสชาติหวาน+กลิ่นหอมคล้ายใบเตย	ฝักสีเขียว
3	ZAIRAISHU (SHIOJRI)	2472	ฝักสีเขียวเข้ม	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
4	AO HATA	2473	-	
5	NAGAOKA TAIRYUU	2474	ผลผลิตฝักสดเกรดบีสูง	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
6	ICHINOMIYA ZAIRAI 1	2475	ผลผลิตฝักสดเกรดเอสูง+เนื้อสัมผัสนุ่ม	ฝักสีเขียว
7	NARISUKE	2476	เนื้อสัมผัสนุ่ม+ฝักสีเขียวเข้ม	รสชาติหวานไม่หวาน+ไม่มีกลิ่น
8	SHIRO DAIZU 1	2477	ผลผลิตฝักสดรวม เกรดเอ และเกรดบีสูง+เนื้อสัมผัสนุ่ม	ฝักสีเขียวอ่อน
9	sco/EHIME/1983/UTSUNOMIYA 18	2478	รสชาติหวาน+ฝักสีเขียวเข้ม	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
10	sco/PAK/1991/BPGR/2773(4)B	2479	ฝักสีเขียวเข้ม	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
11	SHIRO DAIZU 2	2480	ผลผลิตฝักสดรวม เกรดเอ และเกรดบีสูง+เนื้อสัมผัสนุ่ม	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
12	BHATMAS	2506	ผลผลิตฝักสดเกรดบีสูง+ผลผลิตเมล็ดพันธุ์สูง	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
13	DAIZU 1	2482	-	
14	SHIRO DAIZU 3	2483	เนื้อสัมผัสนุ่ม+กลิ่นหอมคล้ายเผือก	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
15	DAIZU 2	2484	ผลผลิตฝักสดเกรดเอสูง	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ+ผลผลิตเมล็ดต่ำ
16	SHIRO DAIZU 4	2485	กลิ่นคล้ายใบเตย	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
17	KOISHIWARA ZAIRAI 90A	2486	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีสูง+กลิ่นหอมคล้ายใบเตย	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
18	DAIZU 3	2487	กลิ่นคล้ายใบเตย	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
19	sco/PAK/1989/BPGR/2296(2)	2488	ฝักสีเขียวเข้ม	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ+ผลผลิตเมล็ดต่ำ
20	HOSHINO ZAIRAI	2489	ผลผลิตฝักเกรดบีสูง+ฝักสีเขียวเข้ม	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
21	SHUZENJI ZAIRAI	2490	-	
22	sco/PAK/1989/BPGR/2319(1)	2491	-	
23	DAIZU 4	2494	ฝักสีเขียวเข้ม	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ
24	DAIZU 5	2495	ผลผลิตฝักสดเกรดบีสูง+กลิ่นหอมคล้ายเผือก	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
25	MEJIRO	2496	ผลผลิตฝักสดเกรดบีสูง+กลิ่นหอมคล้ายเผือก+เนื้อสัมผัสนุ่ม	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
26	OONO	2497	-	
27	sco/MYANMAR/2006/U_TSUKUBA/04	2498	-	
28	NABESHIMA	2500	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีสูง	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ต่ำ
29	DAIZU 6	2501	-	
30	ARAO ZAIRAI 83	2502	ผลผลิตฝักสดรวม เกรดเอ และเกรดบีสูง	ผลผลิตฝักสดเกรดเอและบีต่ำ+ผลผลิตเมล็ดต่ำ

ตารางที่ 10 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่การปลูกในระยะปลูก 4 ระยะที่แตกต่างกัน ในฤดูแล้ง ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

พันธุ์/สายพันธุ์	ระยะปลูก (ซม.)				ค่าเฉลี่ย
	50 x 20	40 x 20	30 x 20	20 x 20	
ผลผลิต (กก./ไร่)					
1. CM1109-3	506 fg	516 f	549 e	684 b	564
2. CM1113-7	423 h	407 i	501 g	542 e	468
3. CM0809-3	547 e	583 d	644 c	539 e	578
4. เชียงใหม่ 60	551 e	582 d	638 c	737 a	627
ค่าเฉลี่ย	507	522	583	625	
C.V (a) = 11.57	C.V.(b) = 11.24				
น้ำหนัก 100 เมล็ด (ก.)					
1. CM1109-3	15.2 def	14.2 h	14.7 fgh	15.5 cd	14.9
2. CM1113-7	15.2 def	15.3 cde	16.6 b	14.4 gh	15.4
3. CM0809-3	15.2 efg	14.7 fgh	15.2 def	15.7 c	15.2
4. เชียงใหม่ 60	15.5 cd	15.4 cde	16.7 b	17.2 a	16.2
ค่าเฉลี่ย	15.2	14.9	15.8	15.7	
C.V.(a) = 12.08	C.V.(b) = 11.69				
จำนวนฝัก/ต้น					
1. CM1109-3	44.2 gh	49.9 bcd	45.5 fgh	36.4 j	44.0
2. CM1113-7	51.0 bc	56.5 a	48.8 b-e	39.4 i	48.9
3. CM0809-3	48.4 cde	44.2 gh	43.5 h	33.3 k	42.4
4. เชียงใหม่ 60	47.3 def	46.4 efh	51.3 b	40.2 i	46.3
ค่าเฉลี่ย	47.7	49.3	47.2	37.3	
C.V.(a) = 12.47	C.V.(b) = 13.97				
จำนวนเมล็ด/ฝัก					
1. CM1109-3	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8b
2. CM1113-7	2.8	2.8	2.7	2.8	2.8b
3. CM0809-3	2.8	2.8	2.8	2.7	2.8b
4. เชียงใหม่ 60	3.0	2.9	3.1	2.9	3.0a
ค่าเฉลี่ย	2.9	2.8	2.9	2.8	
C.V. (a) = 1.32	C.V. (b) = 2.97				

ตัวเลขในสทมภ์เดียวกันที่มีอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ DMRT

ตารางที่ 11 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่การปลูกในระยะปลูก 4 ระยะที่แตกต่างกัน ในฤดูฝน ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

พันธุ์/สายพันธุ์	ระยะปลูก (ซม.)				ค่าเฉลี่ย
	50 x 20	40 x 20	30 x 20	20 x 20	
ผลผลิต (กก./ไร่)					
1. CM1109-3	325 a	316 a	297 b	280 c	305
2. CM1113-7	258 de	278 c	248 e	222 f	252
3. CM0809-3	279 c	323 a	316 a	254 e	293
4. เชียงใหม่ 60	270 cd	230 f	203 g	198 g	225
ค่าเฉลี่ย	283	287	266	239	
C.V. (a) = 3.91	C.V.(b) = 2.96				
น้ำหนัก 100 เมล็ด (ก.)					
1. CM1109-3	16.6 a	15.7 ab	15.3 bc	14.2 cd	15.5
2. CM1113-7	13.8 d	14.1 cd	13.3 de	12.3 ef	13.4
3. CM0809-3	13.9 d	16.3 a	15.7 ab	13.4 de	14.8
4. เชียงใหม่ 60	13.8 d	12.4 ef	11.6 f	11.3 f	12.3
ค่าเฉลี่ย	14.5	14.6	14.0	12.8	
C.V.(a) = 12.08	C.V.(b) = 11.69				
จำนวนฝัก/ต้น					
1. CM1109-3	95.3 a	86.5 ab	80.5 bc	80.3 bc	85.7
2. CM1113-7	73.1 cde	74.0 cde	69.6 def	65.6 efg	70.6
3. CM0809-3	78.8 bcd	92.6 a	81.1 bc	70.1 def	80.7
4. เชียงใหม่ 60	73.6 cde	67.1 efg	61.5 fg	57.6 g	65.0
ค่าเฉลี่ย	80.2	80.1	73.2	68.4	
C.V.(a) = 12.47	C.V.(b) = 13.97				
จำนวนเมล็ด/ฝัก					
1. CM1109-3	3.0	2.9	2.8	2.8	2.9a
2. CM1113-7	2.7	2.8	2.7	2.3	2.6b
3. CM0809-3	2.8	2.9	2.8	2.7	2.8a
4. เชียงใหม่ 60	2.7	2.1	2.1	2.0	2.2c
ค่าเฉลี่ย	2.8	2.7	2.6	2.5	
C.V. (a) = 1.32	C.V. (b) = 2.97				

ตัวเลขในสตรมภ์เดียวกันที่มีอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ DMRT

ตารางที่ 12 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่อัตราปุ๋ยฟอสเฟต 4 อัตราที่แตกต่างกัน ในฤดูแล้ง ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

พันธุ์/สายพันธุ์	อัตราปุ๋ย (N-P ₂ O ₅ -K ₂ O) (กก./ไร่)				ค่าเฉลี่ย
	3-3-6	3-6-6	3-9-6	3-12-6	
ผลผลิต (กก./ไร่)					
1. CM1109-3	274 g	295 f	283 fg	279 fg	283
2. CM1113-7	290 f	282 fg	283 fg	293 f	287
3. CM0809-3	379 d	332 e	375 d	375 d	365
4. เชียงใหม่ 60	516 b	541 a	495 c	500 bc	513
ค่าเฉลี่ย	365	363	359	362	
C.V. (a) = 11.80	C.V.(b) = 12.80				
น้ำหนัก 100 เมล็ด (ก.)					
1. CM1109-3	14.9 h	14.6 h	14.5 h	14.7 h	14.7
2. CM1113-7	17.0 bc	17.6 ab	17.7 a	15.7 fg	17.0
3. CM0809-3	15.2 gh	16.0 ef	16.0 ef	16.5 cde	15.9
4. เชียงใหม่ 60	15.7 fg	16.7 cde	16.2 def	16.8 cd	16.3
ค่าเฉลี่ย	15.7	16.2	16.0	15.9	
C.V.(a) = 13.56	C.V.(b) = 12.41				
จำนวนฝัก/ต้น					
1. CM1109-3	42.1 fg	40.9 g	41.6 fg	44.4 e	42.3
2. CM1113-7	47.0 cd	41.8 fg	43.8 ef	45.8 de	44.6
3. CM0809-3	45.5 de	47.2 cd	45.1 de	48.7 bc	46.6
4. เชียงใหม่ 60	48.3 bc	49.5 ab	45.7 de	51.0 a	48.6
ค่าเฉลี่ย	45.8	44.8	44.8	47.5	
C.V.(a) = 12.50	C.V.(b) = 12.94				
จำนวนเมล็ด/ฝัก					
1. CM1109-3	2.6	2.6	2.7	2.7	2.9
2. CM1113-7	2.7	2.7	2.8	2.8	2.8
3. CM0809-3	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
4. เชียงใหม่ 60	2.9	2.9	2.9	2.9	2.7
ค่าเฉลี่ย	2.8	2.8	2.8	2.8	
C.V. (a) = 1.55	C.V. (b) = 1.86				

หมายเหตุ: ตัวเลขในสคริปต์เดียวกันที่มีอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ DMRT

ตารางที่ 13 ผลผลิต น้ำหนัก 100 เมล็ด จำนวนฝักต่อต้น และจำนวนเมล็ดต่อฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ที่อัตราปุ๋ยฟอสเฟต 4 อัตราที่ต่างกัน ในฤดูฝน ปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

พันธุ์/สายพันธุ์	อัตราปุ๋ย (N-P ₂ O ₅ -K ₂ O)				ค่าเฉลี่ย
	3-3-6	3-6-6	3-9-6	3-12-6	
ผลผลิต (กก./ไร่)					
1. CM1109-3	338 abc	373 a	358 ab	348 ab	335
2. CM1113-7	241 f	257 ef	285 def	261 bcd	261
3. CM0809-3	275 def	288 de	318 bcd	295 cde	294
4. เชียงใหม่ 60	335 abc	370 a	377 a	339 abc	355
ค่าเฉลี่ย	297	322	335	311	
C.V. (a) = 7.94	C.V.(b) = 8.46				
น้ำหนัก 100 เมล็ด (ก.)					
1. CM1109-3	15.6 abc	15.8 ab	15.7 abc	15.6 abc	15.7
2. CM1113-7	14.4 f	14.4 f	14.7 def	14.5 ef	14.5
3. CM0809-3	14.6 ef	14.7 def	15.3 bcd	15.1 cde	14.9
4. เชียงใหม่ 60	15.5 abc	15.7 abc	16.1 a	15.6 abc	15.7
ค่าเฉลี่ย	15.0	15.2	15.5	15.2	
C.V.(a) = 2.44	C.V.(b) = 2.65				
จำนวนฝัก/ต้น					
1. CM1109-3	99.5 def	124.3 ab	108.0 cd	106.3 cde	109.5
2. CM1113-7	58.3 i	78.3 h	88.9 g	78.4 h	76.0
3. CM0809-3	64.6 i	93.1 fg	97.2 efg	97.0 efg	88.0
4. เชียงใหม่ 60	97.3 efg	115.7 ab	127.0 a	104.5 de	111.1
ค่าเฉลี่ย	79.9	102.9	105.3	96.6	
C.V.(a) = 2.54	C.V.(b) = 6.60				
จำนวนเมล็ด/ฝัก					
1. CM1109-3	2.6	2.8	2.9	3.0	2.8a
2. CM1113-7	2.1	2.3	2.3	2.3	2.3b
3. CM0809-3	2.7	2.8	2.9	3.0	2.9a
4. เชียงใหม่ 60	2.7	2.8	2.9	3.0	2.9a
ค่าเฉลี่ย	2.5	2.7	2.8	2.8	
C.V. (a) = 6.30	C.V. (b) = 9.58				

หมายเหตุ: ตัวเลขในสตรมภ์เดียวกันที่มีอักษรเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ DMRT

ตารางที่ 14 คะแนนความรุนแรงของโรคราสนิม (เกรด 0 – 4) ความหนาแน่นของแผล(% ของเนื้อที่ใบ) และระดับความต้านของการเกิดโรคราสนิมของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น ในฤดูฝน 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

สายพันธุ์/พันธุ์	คะแนนความรุนแรงของโรค ^{1/}	ความหนาแน่นของแผล ^{2/}	ระดับความต้าน ^{3/}
1. CM 1244-1	2.0	40.0	MS
2. CM 0809-3	2.0	45.0	MS
3. CM 1113-7	2.0	27.5	MS
4. CM 1109-3	1.0	25.0	MR
5. CM 12103-17	1.0	25.0	MR
6. CM 13102-2-4	2.0	27.5	MS
7. Chiang Mai 60	1.0	25.0	MR
8. SJ 2	2.0	40.0	MS
Average	1.63	31.9	-

1/ คะแนนความรุนแรงของโรค (เกรด 0 – 4) โดย 0 = ไม่แสดงอาการโรค 1 = ความหนาแน่นของแผล 1 – 25 % ของเนื้อที่ใบ 2 = ความหนาแน่นของแผล 26 – 50 % ของเนื้อที่ใบ 3 = ความหนาแน่นของแผล 51 – 75 % ของเนื้อที่ใบ 4 = ความหนาแน่นของแผล 76 – 100 % ของเนื้อที่ใบ

2/ เปอร์เซ็นต์ ตามความหนาแน่นของแผลของเนื้อที่ใบ

3/ ระดับความต้านของการเกิดโรค R ต้านทาน MR ต้านทานปานกลาง MS อ่อนแอปานกลาง S อ่อนแอ และ HS อ่อนแอมาก

ตารางที่ 15 คะแนนความรุนแรงของโรคใบจุดนูน (เกรด 0 – 3) ความหนาแน่นของแผล(% ของเนื้อที่ใบ) และระดับความต้านของการเกิดโรคใบจุดนูนของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น ในฤดูฝน 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

สายพันธุ์/พันธุ์	คะแนนความรุนแรงของโรค ^{1/}	ความหนาแน่นของแผล ^{2/}	ระดับความต้าน ^{3/}
1. CM 1244-1	0.0	0.0	R
2. CM 0809-3	0.0	0.0	R
3. CM 1113-7	1.0	10.0	MR
4. CM 1109-3	1.0	20.0	MR
5. CM 12103-17	1.0	15.0	MR
6. CM 13102-2-4	1.0	10.0	MR
7. Chiang Mai 60	1.0	10.0	MR
8. SJ 4	2.0	30.0	MS
Average	0.88	11.8	-

1/ คะแนนความรุนแรงของโรค (เกรด 0 – 3) โดย 0 = ไม่แสดงอาการโรค 1 = ความหนาแน่นของแผลน้อยกว่า 25 % ของเนื้อที่ใบ 2 = ความหนาแน่นของแผลมากกว่า 25 แต่ไม่มากกว่า 50 % ของเนื้อที่ใบ 3 = ใบร่วงเหลือแต่ก้าน

2/ เปอร์เซ็นต์ ตามความหนาแน่นของแผลของเนื้อที่ใบ

3/ ระดับความต้านของการเกิดโรค R ต้านทาน MR ต้านทานปานกลาง MS อ่อนแอปานกลาง S อ่อนแอ และ HS อ่อนแอมาก

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยของจำนวนเมล็ดดีต่อต้น และน้ำหนักเมล็ดดีต่อต้นของถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 สายพันธุ์ CM1109-3 CM1133-7 CM0809-3 และ CM1244-1 ที่ปล่อยเลี้ยงอ่อนถั่วเหลืองเข้าทำลายตามกรรมวิธี ในฤดูแล้งปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

กรรมวิธี	จำนวนเมล็ดดีต่อต้น						น้ำหนักเมล็ดดี/ต้น(กรัม)					
	เชียงใหม่ 60	เชียงใหม่ 6	CM1109-3	CM1133-7	CM0809-3	CM1244-1	เชียงใหม่ 60	เชียงใหม่ 6	CM1109-3	CM1133-7	CM0809-3	CM1244-1
ไม่ปล่อยแปลงและไม่พ่นสาร	58.3 a	50.7 a	79.0	32.0	48.9	9.8	8.2 a	6.5 a	9.4	4.1 a	6.2	1.3
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 7 วัน	37.3 ab	35.0 ab	54.7	27.5	8.0	11.5	4.9 ab	4.6 ab	6.6	4.0 a	1.2	1.6
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 14 วัน	13.5 bc	14.7 d	12.0	14.0	3.7	12.0	1.9 bc	1.8 c	1.6	1.6 b	0.3	1.3
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 21 วัน	9.0 c	31.8 bc	32.0	11.7	17.0	10.0	1.1 c	4.5 ab	4.3	1.4 b	1.7	1.4
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 28 วัน	22.7 bc	22.0 bcd	18.0	10.3	14.3	3.3	3.3 bc	3.0 bc	2.1	1.3 b	1.8	0.5
ปล่อยแมลงและไม่พ่นสาร	28.5 bc	15.8 cd	43.8	11.0	26.5	16.7	4.0 bc	1.8 c	5.9	1.3 b	3.8	1.8
ค่าเฉลี่ย	28.2	28.3	39.9	17.7	19.7	10.5	3.9	3.7	5.0	2.3	2.5	1.3
C.V.%	58.59	38.48	77.15	67.95	98.42	120.64	53.25	40.07	73.39	63.88	117.85	120.29

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวตั้ง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยของจำนวนเมล็ดดีต่อต้น และน้ำหนักเมล็ดดีต่อต้นของถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 สายพันธุ์ CM1109-3 CM1133-7 CM0809-3 และ CM1244-1 ที่ปล่อยแมลงวันหนอนเจาะลำต้นถั่วเข้าทำลายตามกรรมวิธี ในฤดูแล้งปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

กรรมวิธี	จำนวนเมล็ดดีต่อต้น						น้ำหนักเมล็ดดี/ต้น(กรัม)					
	เชียงใหม่ 60	เชียงใหม่ 6	CM1109-3	CM1133-7	CM0809-3	CM1244-1	เชียงใหม่ 60	เชียงใหม่ 6	CM1109-3	CM1133-7	CM0809-3	CM1244-1
ไม่ปล่อยแปลงและไม่พ่นสาร	55.5 a	4.8	119.0 a	28.5	100.3 a	29.8	8.2 a	0.5	13.6 a	4.6	13.2 a	3.5
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 7 วัน	12.5 b	12.8	8.3 c	21.0	9.8 d	21.8	1.8 b	1.8	0.8 d	3.2	1.1 d	3.0
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 14 วัน	16.8 b	12.8	14.3 c	11.0	21.0 cd	11.3	1.9 b	1.7	1.6 cd	1.6	2.5 cd	1.3
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 21 วัน	19.5 b	10.3	38.8 b	16.5	33.5 bcd	17.0	2.7 b	1.3	4.0 bc	1.9	4.3 bcd	2.0
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 28 วัน	22.3 b	8.5	35.9 b	41.3	51.8 bc	15.8	2.7 b	1.0	4.0 bc	5.0	6.1 bc	1.8
ปล่อยแมลงและไม่พ่นสาร	25.0 b	15.5	42.3 b	21.0	66.0 b	6.5	3.7 b	2.3	5.1 b	3.6	8.3 b	0.8
ค่าเฉลี่ย	25.3	10.8	43.1	23.2	47.1	17.0	3.5	1.4	4.8	3.3	5.9	2.1
C.V.%	57.9	78.35	32.71	61.21	47.01	62.68	61.83	90.1	38.51	60.22	46.89	69.74

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวตั้ง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยของจำนวนเมล็ดดีต่อต้น และน้ำหนักเมล็ดดีต่อต้นของถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 สายพันธุ์ CM1109-3 CM1133-7 CM0809-3 และ CM1244-1 ที่ปล่อยแมลงหิวขาวยาสืบเข้าทำลายตามกรรมวิธี ในฤดูแล้งปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่

กรรมวิธี	จำนวนเมล็ดดีต่อต้น						น้ำหนักเมล็ดดีต่อต้น(กรัม)					
	เชียงใหม่ 60	เชียงใหม่ 6	CM1109-3	CM1133-7	CM0809-3	CM1244-1	เชียงใหม่ 60	เชียงใหม่ 6	CM1109-3	CM1133-7	CM0809-3	CM1244-1
ไม่ปล่อยแปลงและไม่พ่นสาร	99.3 a	36.5 a	75.3 a	14.5	100.3	29.8	15.2 a	4.5 a	8.4 a	2.3	13.2	3.5
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 7 วัน	99.0 a	32.0 ab	4.0 b	12.7	9.8	21.8	13.2 ab	3.7 ab	0.7 b	1.3	1.1	3.0
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 14 วัน	22.0 b	15.3 c	8.3 b	0.0	21.0	11.3	3.2 c	1.9 c	1.4 b	0.0	2.5	1.3
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 21 วัน	51.8 b	13.3 c	19.5 b	17.7	33.5	17.0	7.4 bc	1.6 c	3.3 b	1.9	4.3	2.0
ปล่อยแมลงและพ่นสารหลังปล่อย 28 วัน	31.3 b	19.0 bc	25.3 b	20.5	51.8	15.8	4.1 c	2.2 bc	3.8 ab	2.5	6.1	1.8
ปล่อยแมลงและไม่พ่นสาร	15.5 b	19.3 bc	25.5 b	16.5	66.0	6.5	2.3 c	2.2 bc	2.8 b	3.3	8.3	0.8
ค่าเฉลี่ย	53.1	22.6	26.3	13.6	47.1	17.0	7.5	2.7	3.4	1.9	5.9	2.1
C.V.%	58.0	38.8	105.42	66.47	60.54	39.37	56.01	40.63	93.26	82.56	66.77	37.7

ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยตัวอักษรที่เหมือนกันในแนวตั้ง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวมัน

1.1 ได้ข้อมูลลักษณะพันธุ์กรรมโดยสัณฐานวิทยาและลักษณะทางการเกษตร ถั่วเขียว จำนวน 53 พันธุ์/สายพันธุ์ ลักษณะทางสัณฐานวิทยา และลักษณะทางการเกษตรแตกต่างกันระหว่างชนิด และพันธุ์ โดยถั่วเขียว มีอายุถึงวันดอกแรกบาน 20-43 วัน อายุเก็บเกี่ยว 41-74 วัน ความยาวฝัก 3.4-7.9 เซนติเมตร จำนวนฝักต่อต้น 4-44 ฝัก จำนวนเมล็ดต่อฝัก 4.9-11.1 เมล็ด น้ำหนัก 1,000 18-68.7 กรัม และผลผลิตต่อต้นระหว่าง 0.7-8 กรัม พร้อมจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียว (ตารางที่ 19 และภาพที่ 5)

1.2 ได้ถั่วเขียวสายพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตและปริมาณแป้งสูงจำนวน 20 สายพันธุ์ เพื่อทำการเปรียบเทียบพันธุ์ในขั้นตอนต่อไป โดยถั่วเขียวสายพันธุ์ CNMB-HS 16-07-06 และ CNMB-HS 16-08-05 ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด 204 กิโลกรัมต่อไร่ และสายพันธุ์ CNMB-HS 16-19-03 ให้น้ำหนักเมล็ดสูงสุด 77.4 กรัมต่อน้ำหนัก 1,000 เมล็ด (ตารางที่ 20)

1.3 คัดเลือกถั่วเขียวสายพันธุ์กลายของพันธุ์ชยันนาท 84-1 ช่วงที่ 4 (M4) ได้จำนวน 24 สายพันธุ์ ให้จำนวนฝักต่อต้น 10-22 ฝัก น้ำหนัก 1,000 เมล็ด 59.5-70.5 กรัม และน้ำหนักเมล็ดต่อต้น 5.3-13.2 กรัม คัดเลือกถั่วเขียวสายพันธุ์กลายของพันธุ์ชยันนาท 3 ช่วงที่ 4 (M4) ได้จำนวน 27 สายพันธุ์ ให้จำนวนฝักต่อต้น 11-25 ฝัก น้ำหนัก 1,000 เมล็ด 52.5-72.5 กรัม และน้ำหนักเมล็ดต่อต้น 5.6-14.1 กรัม (ตารางที่ 21 และ 22)

1.4 การใช้เครื่องหมายโมเลกุลค้นหาตำแหน่งยีนที่เกี่ยวข้องกับความต้านทานโรคราแป้งในถั่วเขียว พบเครื่องหมายเอสเอสอาร์จำนวน 7 เครื่องหมาย ที่สามารถแบ่งกลุ่มระดับความต้านทานของการเป็นโรคราแป้งได้ และได้สปีส์ 6 ตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งบนยีนที่เป็นกลไกความต้านทานโรค (ภาพที่ 6-7)

กิจกรรมที่ 2 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวดำ

2.1 การศึกษาจำแนกลักษณะพันธุ์กรรมโดยสัณฐานวิทยาของถั่วเขียวผิวดำ จำนวน 100 พันธุ์/สายพันธุ์ พบว่า มีลักษณะทางสัณฐานวิทยา และลักษณะทางการเกษตรแตกต่างกันระหว่างชนิด และพันธุ์ มีอายุถึงวันออกดอก 50 เปอร์เซนต์ 32.0-52.0 วัน อายุเก็บเกี่ยว 62.0-93.0 วัน มีผลผลิตต่อต้น 2.80-17.4 กรัม มีน้ำหนัก 1,000 เมล็ด 21.0-62.0 กรัม จำนวนฝักต่อต้น 14.2-68.2 ฝัก จำนวนเมล็ดต่อฝัก 5.20-12.8 เมล็ด พร้อมจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียว (ตารางที่ 23)

2.2 ได้ถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ดีเด่นที่ให้ผลผลิตสูงและมีขนาดเมล็ดใหญ่ จำนวน 2 สายพันธุ์ ได้แก่ ถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ CNBG-032-490-55-65-3 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 131 กิโลกรัมต่อไร่ และถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ CNBG-CN80-234-58-5-17 ให้น้ำหนัก 1,000 เมล็ดเฉลี่ย 66.0 กรัม (ตารางที่ 24)

2.3 ได้ถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์กลายจากการฉายรังสี CNBG-G600-CN4-L4-28 ให้ผลผลิตสูงสุด 298 กิโลกรัมต่อไร่ และถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์กลาย CNBG-G600-CN80-L4-4 และ CNBG-G600-CN4-L1-38 ให้น้ำหนัก 1,000 เมล็ดสูงสุด เท่ากับ 67.2 และ 67.4 กรัม สูงกว่าพันธุ์มาตรฐานชยันนาท 4 และชยันนาท 80 ที่ให้น้ำหนัก 1,000 เมล็ด เท่ากับ 62.1 และ 65.1 กรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

2.4 คัดเลือกถั่วเขียวสายพันธุ์ดีเด่นที่ให้ผลผลิตสูง และขนาดเมล็ดโต ได้จำนวน จำนวน 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ CNBG-LS-54-61-07-112 และ CNBG-LS-54-61-07-114 ให้ผลผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 249

กิโลกรัมต่อไร่ ถั่วเขียวฝัสดำสายพันธุ์ CNBG-LS-54-61-09-128 ให้น้ำหนัก 1,000 เมล็ดเฉลี่ย 75.5 กรัม (ตารางที่ 26)

2.5 คัดเลือกต้นถั่วเขียวฝัสดำช่วงที่ 6 ที่มีลักษณะที่ดี ลำต้นตั้งตรง อายุเก็บเกี่ยวสั้น ให้ผลผลิตสูง ได้จำนวน 1,122 ต้น มีอายุวันออกดอก 50% ระหว่าง 40-45 วัน อายุวันเก็บเกี่ยว 90-96 วัน จำนวนฝักต่อต้น 44.0-125 ฝัก น้ำหนักเมล็ดต่อต้น 17.8-34.7 กรัม และน้ำหนัก 1,000 เมล็ด 60.0-73.6 กรัม (ตารางที่ 27)

กิจกรรมที่ 3 การศึกษาข้อมูลจำเพาะของพันธุ์

3.1 ได้สมการเพื่อนำไปทำนายคุณภาพถั่วเขียวทดแทนการตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการโดยสมการของถั่วเขียว มีความสัมพันธ์ (R) ของสมการของไขมัน ความชื้น โปรตีน เท่ากับ 0.85 0.87 และ 0.88 ตามลำดับ ของถั่วเขียวฝัสดำ มีความสัมพันธ์ (R) ของสมการของไขมัน ความชื้น โปรตีน เท่ากับ 0.84 0.86 และ 0.87 ตามลำดับ (ตารางที่ 28)

3.2 การศึกษาความต้านทานของถั่วเขียว และถั่วเขียวฝัสดำสายพันธุ์ดีเด่นต่อเชื้อรา *Colletotrichum truncatum* สาเหตุโรคแอนแทรคโนส พบถั่วเขียว 2 สายพันธุ์ ได้แก่ CNMB-HS 16-06-05 และ CNMB-HS 16-12-02 ต้านทานปานกลางต่อโรคแอนแทรคโนส เป็นโรค 10.0% ของพื้นที่ใบ และ ถั่วเขียวฝัสดำ จำนวน 38 พันธุ์/สายพันธุ์ พบ 8 สายพันธุ์ ได้แก่ CNBG-54-61-CN80-133x328-235-20, CNBG-54-61-CN80-133x328-235-36, CNBG-54-61-CN80-133x328-235-41, CNBG-54-61-CN80-133x328-235-56, CNBG-54-61-CN80-133x328-235-71, CNBG-54-61-230-234X064-416-112, CNBG-54-61-230-234X064-416-114 และ CNBG-G600-CN4-L1-33 ต้านทานปานกลางต่อโรคแอนแทรคโนส เป็นโรค 10.0% ของพื้นที่ใบ เพื่อใช้เป็นแหล่งพันธุ์กรรมในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวฝัสดำและถั่วเขียวฝัสดำต้านทานโรค (ตารางที่ 29 และ 30)

3.3 การประเมินถั่วเขียว และถั่วเขียวฝัสดำสายพันธุ์ดีเด่นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะถั่วงอก พบถั่วเขียวสายพันธุ์ CNMB-HS16-19-04 ให้ความหวานถั่วงอกสูงสุด เท่ากับ 6.53 องศาบริกซ์ และสายพันธุ์ CNMB-HS16-12-02 CNMB-HS16-06-09 และ CNMB-HS16-07-06 ให้ผลผลิตถั่วงอกสูงสุด 7,787 7,437 และ 7,397 กรัม ตามลำดับ สูงกว่าพันธุ์ชัณหา 3 และชัณหา 84-1 ที่ให้ผลผลิตถั่วงอก เท่ากับ 7,378 และ 7,039 กิโลกรัม ตามลำดับ ถั่วเขียวฝัสดำสายพันธุ์ CNBG-CN2-066-53-27-5 ให้ความหวานถั่วงอกสูงสุด เท่ากับ 6.60 องศาบริกซ์ และสายพันธุ์ CNBG-CN80-234-58-5-17 ให้น้ำหนักแห้งถั่วงอกสูงสุดเท่ากับ 47.9 มิลลิกรัม/ต้น (ตารางที่ 31 และ 32)

ตารางที่ 19 ลักษณะทางสัณฐานวิทยา และลักษณะทางการเกษตรของถั่วเขียวจำนวน 53 สายพันธุ์ ที่เก็บรวบรวมไว้ที่ห้องเก็บเชื้อพันธุกรรมของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ปี 2565

ที่	หมายเลข รวบรวม	อายุถึงวันออก ดอก 50 %	อายุเก็บ เกี่ยว	ความสูงต้น (ซม.)	ความยาวใบย่อย ใบยอด (ซม.)	ความกว้างใบย่อย ใบยอด (ซม.)	ความยาวก้าน ใบ (ซม.)	ความยาวของก้านชูข้อฝัก บนลำต้นหลัก (ซม.)	ความยาวฝัก แก่ (ซม.)	จำนวน ฝัก/ต้น	จำนวนเมล็ด ต่อฝัก	น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)	น้ำหนักเมล็ดต่อ ต้น (กรัม)
1	400175	26	56	28.4	6.6	5.5	7.1	9.7	5.7	10.5	8.7	25.0	1.8
2	400189	27	56	50.8	7.0	5.4	7.7	6.9	5.6	9.6	6.4	33.5	1.9
3	400221	31	58	45.4	7.8	7.0	8.4	10.6	6.8	15.2	9.2	32.5	3.4
4	400466	20	41	27.4	6.8	4.2	6.2	5.2	6.1	11.0	9.6	26.5	2.1
5	400500	23	56	29.5	7.1	4.9	6.4	5.5	4.4	5.0	4.9	18.2	0.8
6	400545	23	56	41.8	6.0	7.2	8.8	11.8	6.4	15.3	8.9	32.5	3.8
7	400572	22	65	48.2	6.3	8.5	9.8	10.5	6.9	10.9	8.1	41.9	3.6
8	400629	31	56	47.0	7.7	5.8	7.4	10.6	7.2	9.1	7.6	36.7	2.9
9	400632	34	65	37.6	7.8	6.7	8.2	7.7	6.8	7.8	7.4	48.2	2.9
10	400664	41	65	50.0	7.0	6.5	6.5	9.5	5.6	10.0	6.0	25.0	2.0
11	400668	34	65	46.4	8.6	7.0	10.6	10.1	5.8	10.0	8.5	47.7	3.3
12	400669	34	74	45.8	6.5	5.4	8.3	10.6	7.9	12.5	9.9	61.5	5.0
13	400670	36	65	54.0	8.1	6.8	8.5	10.5	6.8	12.8	9.0	43.5	5.6
14	400671	36	65	51.0	7.9	6.6	8.5	11.9	7.4	8.8	9.0	46.0	3.9
15	400677	33	74	39.0	6.4	5.9	9.6	11.9	7.3	14.3	8.8	56.3	5.0
16	400678	32	65	47.6	9.2	6.9	10.6	12.0	7.4	11.7	10.6	39.4	4.3
17	400713	33	50	43.8	8.2	6.2	8.6	8.4	5.6	9.0	7.4	36.4	2.3
18	400714	33	58	40.8	9.7	8.0	9.8	8.5	7.5	5.5	8.8	64.8	3.6
19	400718	33	58	59.6	10.1	8.5	13.3	11.2	7.3	14.5	9.4	60.5	6.0
20	400719	42	65	33.0	10.7	8.8	5.0	7.8	6.5	4.0	7.1	52.4	3.3
21	400721	41	65	44.0	11.0	7.9	6.0	10.0	5.0	6.0	6.5	40.0	1.7
22	400745	34	60	41.0	9.4	6.9	11.0	9.8	7.4	10.4	7.8	63.0	4.1
23	400746	38	64	39.0	10.6	8.5	9.3	17.0	5.6	8.0	7.5	68.7	2.8
24	400749	34	58	39.4	7.6	6.1	8.6	10.8	6.6	10.6	8.1	53.5	3.6
25	401022	36	59	24.0	10.0	7.7	9.0	6.0	3.8	8.0	7.0	25.0	0.9
26	401044	34	59	19.0	11.0	8.4	7.5	4.0	3.4	9.0	6.0	23.0	0.9
27	401045	43	59	33.3	10.5	8.5	8.0	8.8	5.0	12.3	7.0	21.2	1.5
28	401046	30	59	25.5	9.0	7.5	8.5	3.8	5.1	8.5	8.0	18.7	1.4

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ที่	หมายเลข รวบรวม	อายุถึงวันออก ดอก 50 %	อายุเก็บ เกี่ยว	ความสูงต้น (ซม.)	ความยาวใบย่อยใบ ยอด (ซม.)	ความกว้างใบย่อยใบ ยอด (ซม.)	ความยาวก้าน ใบ (ซม.)	ความยาวของก้านชูข้อ ฝักบนลำต้นหลัก (ซม.)	ความยาว ฝักแก่ (ซม.)	จำนวนฝัก/ ต้น	จำนวนเมล็ด ต่อฝัก	น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)	น้ำหนักเมล็ดต่อ ต้น (กรัม)
29	401056	34	59	31.0	10.3	7.6	9.0	7.3	4.9	8.6	7.0	23.8	1.2
30	401062	33	59	21.0	10.2	7.6	9.5	2.0	5.1	5.0	7.0	27.0	0.7
31	401067	38	59	39.0	9.9	7.7	10.5	7.0	4.3	9.0	6.4	23.0	1.4
32	403753	36	65	54.5	8.3	6.9	10.0	11.4	7.4	17.8	6.5	40.5	5.1
33	403759	32	58	29.4	9.3	7.2	11.3	14.3	7.2	24.6	10.6	27.0	5.2
34	403768	34	60	42.6	8.2	8.2	9.7	15.6	6.2	42.5	8.2	25.0	7.7
35	403771	31	60	49.2	6.2	5.1	6.1	12.3	6.3	21.2	10.4	32.0	6.6
36	403793	34	74	31.0	9.0	5.5	8.0	11.0	6.2	44.0	6.5	25.0	6.9
37	403797	33	58	49.4	7.7	6.5	10.4	14.8	5.8	13.8	9.0	20.0	2.3
38	403801	33	65	40.4	5.8	5.4	9.4	7.5	6.7	15.2	10.0	26.0	3.8
39	403814	33	58	45.8	9.1	6.2	9.4	12.0	6.1	10.8	8.7	24.3	2.3
40	403819	33	65	48.0	9.0	6.5	9.7	13.3	6.2	40.0	9.3	35.8	8.0
41	403833	34	65	43.4	6.8	6.2	12.2	6.4	6.6	7.2	7.4	49.7	3.0
42	403852	32	50	53.2	6.6	7.8	10.3	8.0	7.3	9.0	9.1	53.5	4.3
43	403864	31	74	43.4	8.9	6.5	8.8	8.5	6.9	11.5	9.7	36.1	4.2
44	403894	34	74	34.0	6.0	5.5	6.5	9.5	4.5	4.0	6.0	18.0	0.8
45	403896	33	65	37.2	7.3	5.6	9.4	7.2	6.9	6.8	7.9	47.9	2.4
46	403916	31	58	40.6	8.3	6.8	11.6	12.4	6.6	11.0	8.4	47.5	3.1
47	403932	32	58	32.3	8.8	7.8	7.3	11.3	5.6	21.3	8.8	35.0	4.7
48	403935	28	65	29.4	8.5	6.8	8.6	6.6	5.5	14.8	6.5	31.4	3.8
49	403941	26	50	29.8	8.0	6.5	10.4	6.6	7.2	11.6	10.9	42.1	3.5
50	403967	34	50	38.7	8.3	7.8	7.0	8.7	5.4	5.0	6.1	36.8	1.0
51	403970	35	58	40.0	5.3	4.3	6.0	7.8	4.9	11.0	5.1	24.0	2.3
52	404004	33	71	38.2	8.0	6.6	10.5	8.8	6.3	35.8	9.6	21.5	6.1
53	404025	28	58	31.4	9.2	7.7	11.2	10.1	7.2	12.8	11.1	37.9	4.1
	min	20	41	19.0	5.3	4.2	5.0	2.0	3.4	4.0	4.9	18.0	0.7
	max	43	74	59.6	11.0	8.8	13.3	17.0	7.9	44.0	11.1	68.7	8.0
	Ave	32.6	61.0	39.7	8.3	6.8	8.9	9.5	6.1	13.1	8.1	36.8	3.4
	SD	4.6	6.7	9.2	1.5	1.1	1.8	3.0	1.0	9.0	1.5	13.6	1.8

ตารางที่ 20 ผลผลิตของถั่วเขียวในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อปริมาณแป้งสูง การเปรียบเทียบมาตรฐาน ในฤดูแล้งปี 2565

ลำดับที่	พันธุ์/สายพันธุ์	ผลผลิต (กก./ไร่)			ค่าเฉลี่ย
		ศร.ชยันต	ศร.เพชรบูรณ์	ศร.ลพบุรี	
1	CNMB-HS 16-01-05	84.0 efg	177 b-e	258.1 a-d	173
2	CNMB-HS 16-02-09	146.7 a-d	170 cde	291.7 a	203
3	CNMB-HS 16-04-06	118.4 b-f	172 b-e	256.7 a-d	182
4	CNMB-HS 16-06-05	160.4 abc	143 e	238.9 a-f	181
5	CNMB-HS 16-06-09	44.2 g	145 e	249.0 a-e	146
6	CNMB-HS 16-07-06	145.9 a-d	181 b-e	286.2 ab	204
7	CNMB-HS 16-08-05	165.5 ab	193 bcd	254.3 a-d	204
8	CNMB-HS 16-08-10	135.0 a-e	174 b-e	219.0 a-f	176
9	CNMB-HS 16-09-12	121.0 b-f	199 a-d	203.7 b-f	175
10	CNMB-HS 16-10-04	104.9 c-f	236 A	200.8 b-f	181
11	CNMB-HS 16-10-14	131.5 a-f	187 b-e	165.9 ef	162
12	CNMB-HS 16-11-04	99.5 def	154 de	270.7 abc	175
13	CNMB-HS 16-11-06	112.8 b-f	154 de	220.7 a-f	163
14	CNMB-HS 16-12-02	84.3 efg	180 b-e	199.2 c-f	155
15	CNMB-HS 16-13-18	182.1 a	168 cde	231.6 a-f	194
16	CNMB-HS 16-15-03	76.7 fg	163 cde	244.7 a-f	161
17	CNMB-HS 16-18-08	138.6 a-e	216 ab	166.8 ef	174
18	CNMB-HS 16-19-01	144.1 a-d	199 a-d	161.7 f	168
19	CNMB-HS 16-19-03	122.0 b-f	197 a-d	178.8 def	166
20	CNMB-HS 16-19-04	103.3 def	202 abc	227.7 a-f	178
21	CN 3	93.6 d-g	174 b-e	285.0 abc	184
22	CN 84-1	78.0 fg	162 cde	241.1 a-f	160
C.V. (%)		24.39	12.65	19.00	

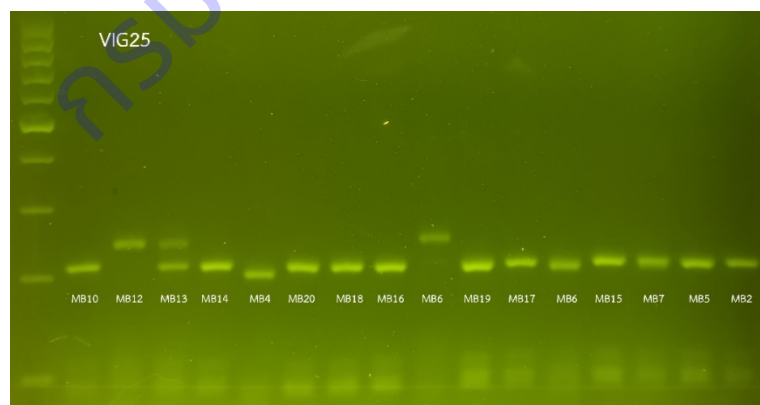
ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 21 ผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิตของถั่วเขียวสายพันธุ์กลายที่คัดเลือกได้ชั่วที่ 4 ของพันธุ์ชยันนาท 84-1 ใน
ฤดูแล้ง ปี 2565

ลำดับ บที่	พันธุ์/ สายพันธุ์	ความ สูงต้น (ซม.)	จำนวน ข้อต่อต้น	จำนวน ฝักต่อต้น	ความ ยาวฝัก (ซม.)	จำนวน เมล็ดต่อ ฝัก	น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)	ผลผลิตต่อ ต้น (กรัม)	ผลผลิต ต่อ พลอท (กรัม)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	จำนวนต้น ต่อพลอท
1	CN84-1-100-01	79	12	21	10.8	12	60.5	11.7	711	228	89
2	CN84-1-100-02	72	12	17	10.7	12	65.5	10.6	533	171	108
3	CN84-1-100-03	76	12	18	10.6	13	66.0	10.3	671	215	139
4	CN84-1-100-04	75	12	16	9.7	12	59.5	9.7	549	176	84
5	CN84-1-100-08	74	12	19	9.6	11	63.5	10.1	734	235	131
6	CN84-1-100-09	72	11	13	9.7	11	65.5	6.7	534	171	106
7	CN84-1-100-10	67	11	16	10.2	12	66.5	9.6	558	178	108
8	CN84-1-100-12	63	11	13	9.6	11	60.5	6.5	340	109	64
9	CN84-1-100-14	61	11	15	9.8	12	65.5	8.4	577	185	129
10	CN84-1-100-16	63	12	15	10.1	12	62.0	9.2	347	111	69
11	CN84-1-200-02	47	11	15	10.1	12	60.5	8.9	247	79	66
12	CN84-1-200-04	45	10	11	9.3	11	63.5	5.4	204	65	58
13	CN84-1-200-11	50	11	12	9.7	12	67.5	8.0	377	121	60
14	CN84-1-200-12	45	11	10	10.2	10	60.5	5.3	223	71	88
15	CN84-1-300-06	42	11	13	10.5	11	63.0	8.4	158	50	42
16	CN84-1-300-11	55	12	17	9.8	12	70.5	11.3	119	38	27
17	CN84-1-400-01	50	11	12	10.4	12	66.0	7.7	366	117	70
18	CN84-1-400-04	50	11	14	9.5	12	61.0	8.8	319	102	51
19	CN84-1-500-04	56	12	20	10.5	12	62.0	13.1	326	104	58
20	CN84-1-500-05	58	11	18	10.5	12	64.0	12.1	339	108	65
21	CN84-1-600-03	52	11	14	10.3	12	64.0	8.6	259	83	48
22	CN84-1-600-04	58	12	22	10.2	12	65.5	13.2	336	107	54
23	CN84-1-600-05	59	12	15	10.7	12	66.0	10.6	461	147	62
24	CN 84-1	51	11	14	9.9	12	63.5	7.8	658	211	106
	Ave	59.1	11.4	15.5	10.1	11.7	63.9	9.2	414.3	132.6	78.4
	Min	42	10	10	9.3	10	59.5	5.3	119	38	27
	Max	79	12.4	22	10.8	13	70.5	13.2	734	235	139
	Sd	11.1	0.7	3.1	0.4	0.6	2.7	2.2	179.5	57.4	30.1

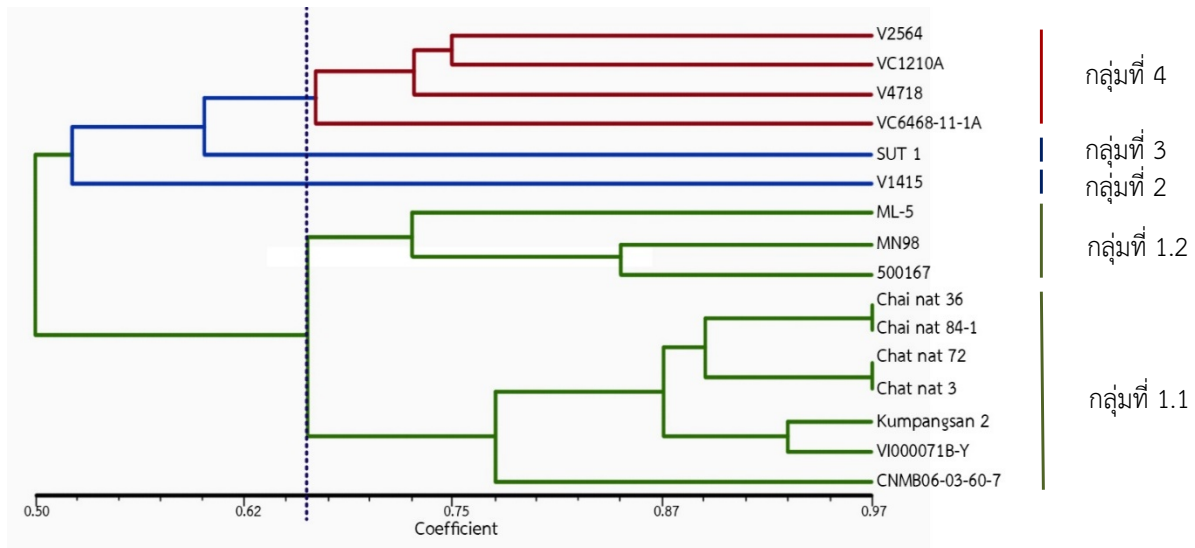
ตารางที่ 22 ผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิตของถั่วเขียวสายพันธุ์กลายที่คัดเลือกได้ชั่วที่ 4 ของพันธุ์ชันนาท 3 ในฤดูแล้ง ปี 2565

ลำดับ ที่	พันธุ์/ สายพันธุ์	ความสูง ต้น (ซม.)	จำนวนข้อ ต่อต้น	จำนวนฝักต่อ ต้น	ความ ยาวฝัก (ซม.)	จำนวน เมล็ดต่อ ฝัก	น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)	ผลผลิต ต่อต้น (กรัม)	ผลผลิต ต่อ พลอก (กรัม)	ผลผลิตต่อ ไร่ (กก.)	จำนวนต้นต่อ พลอก
1	CN 3-100-01	64.2	13	18	9.5	12	65.5	10.3	714	228	82
2	CN 3-100-02	65.6	13	25	9.8	12	64.0	14.1	715	229	93
3	CN 3-100-04	61.8	11	18	9.7	12	65.5	10.8	811	259	131
4	CN 3-100-05	69.0	12	23	9.6	11	66.0	12.2	734	235	83
5	CN 3-100-06	68.8	11	17	9.6	11	66.0	10.1	869	278	132
6	CN 3-100-07	71.2	12	17	9.6	12	62.5	9.3	609	195	133
7	CN 3-100-12	67.8	12	16	10.0	12	68.0	10.2	711	228	108
8	CN 3-100-13	55.0	11	13	9.3	11	67.5	6.8	587	188	106
9	CN 3-200-02	68.2	11	17	9.5	12	63.0	9.4	629	201	118
10	CN 3-200-03	55.4	12	17	9.8	11	64.5	8.9	305	98	106
11	CN 3-200-05	53.0	12	17	9.6	12	65.0	7.1	403	129	100
12	CN 3-200-08	52.0	13	20	9.0	10	65.5	12.2	350	112	77
13	CN 3-200-09	54.8	12	15	8.8	11	66.0	7.7	303	97	89
14	CN 3-200-10	57.6	12	13	9.7	12	68.5	8.2	216	69	43
15	CN 3-200-11	46.8	12	14	9.7	11	65.0	7.1	226	72	59
16	CN 3-300-03	36.2	11	11	8.8	10	71.0	6.0	153	49	60
17	CN 3-300-04	50.8	13	17	9.4	11	72.5	10.3	338	108	61
18	CN 3-300-06	46.8	10	11	8.6	11	62.5	5.6	476	152	43
19	CN 3-300-07	53.4	11	19	9.2	11	72.5	9.6	398	127	99
20	CN 3-300-09	51.8	11	14	9.3	11	67.5	8.0	209	67	42
21	CN 3-400-03	49.0	11	14	8.9	10	64.5	6.5	250	80	39
22	CN 3-400-04	46.0	10	11	9.6	12	67.5	6.0	294	94	57
23	CN 3-500-02	59.6	12	24	8.5	11	56.0	12.5	453	145	73
24	CN 3-500-03	64.6	13	22	9.8	11	63.0	10.9	521	167	81
25	CN 3-500-04	62.0	12	24	9.7	12	57.5	12.0	651	208	172
26	CN 3-500-06	58.8	12	19	8.9	11	56.5	8.4	311	100	60
27	CN 3	55.8	12	19	9.8	12	52.5	9.5	417	133	98
	Ave	57.3	11.7	17.3	9.4	11.4	64.7	9.2	468.5	149.9	86.8
	Min	36	10	11	8.5	10	52.5	5.6	153	49	39
	Max	71	13	25	10.0	12	72.5	14.1	869	278	172
	Sd	8.6	0.8	4.0	0.4	0.6	4.7	2.3	207.0	66.2	33.0

ภาพที่ 5 แถบดีเอ็นเอที่มีความแตกต่างกันระหว่างพันธุ์ด้วยเครื่องหมายเอสเอสอาร์

MB10=สายพันธุ์V2564 (000202)	MB12=สายพันธุ์ V4718	MB13=สายพันธุ์ VC1210A MB14
MB14=สายพันธุ์ VC6468-11-1A	MB4 =สายพันธุ์ ML-5	MB20=พันธุ์ชันนาท 36
MB18=พันธุ์ชันนาท 84-1	MB16=พันธุ์กำแพงแสน 2	MB8 =สายพันธุ์ V1415 (403669)
MB19=พันธุ์ชันนาท 72	MB17=พันธุ์ชันนาท 3	MB6 =พันธุ์มทส 1
MB15=สายพันธุ์ VI000071B-Y	MB7 =สายพันธุ์ CNMB06-03-60-7	MB5 =สายพันธุ์ MN 98
MB2 =สายพันธุ์ 500167		

ภาพที่ 6 แผนภูมิความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของถั่วเขียวจำนวน 16 พันธุ์/สายพันธุ์ ที่สร้างขึ้นด้วยแถบดีเอ็นเอที่ได้จากการเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอด้วยเครื่องหมายเอสเอสอาร์

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยของลักษณะทางการเกษตรและลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเชื้อพันธุกรรมถั่วเขียวผิวดำ (*Vigna mungo*) จำนวน 100 พันธุ์/สายพันธุ์ ในปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท

ที่	ลักษณะทางการเกษตรและลักษณะทางสัณฐานวิทยา	Min-Max (Average \pm SD)
1	ผลผลิตต่อต้น (กรัม)	2.80-17.4 (9.86 \pm 2.87)
2	น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)	21.0-62.0 (45.3 \pm 8.71)
3	จำนวนฝักต่อต้น	26.6-92.2 (55.3 \pm 14.4)
4	จำนวนเมล็ดต่อฝัก	14.2-68.2 (38.5 \pm 11.1)
5	ความสูง (เซนติเมตร)	26.6-92.2 (55.3 \pm 14.4)
6	วันออกดอก 50%	32.0-52.0 (38.1 \pm 4.38)
7	วันเก็บเกี่ยว	62.0-93.0 (76.0 \pm 6.49)

ตารางที่ 24 ผลผลิตของการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวดำเพื่อผลผลิตสูง ชุดที่ 2 ปี 2553 การเปรียบเทียบไร่เกษตรกร ในฤดูแล้ง ปี 2565

ลำดับที่	พันธุ์/สายพันธุ์	ผลผลิต (กก./ไร่)								ค่าเฉลี่ย	
		ชัยนาท		เพชรบูรณ์		พิษณุโลก		นครสวรรค์			
1	CNMG-CN2-063-55-10-3	287	abc	262	ab	344	a	275	ab	292	ab
2	CNMG-CN2-063-55-13-2	218	bc	279	a	370	a	259	ab	281	abc
3	CNMG-CN80-234-58-3-12	178	c	215	b	302	ab	227	c	230	d
4	CNMG-CN80-234-58-3-21	323	ab	219	b	302	ab	233	bc	269	bc
5	CNMG-CN80-234-58-5-17	271	abc	234	ab	320	a	284	ab	277	bc
6	CNMG-032-490-55-65-3	368	a	219	b	332	a	335	a	313	a
7	พิษณุโลก 2	228	bc	223	b	340	a	231	bc	256	cd
8	ชัยนาท 80	269	abc	152	c	251	b	254	ab	231	d
C.V. (%)		26.6		14.2		13.5		17.8		16.6	

ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 25 ผลผลิตของการปรับปรุงพันธุ์เพื่อถั่วเขียวผิวดำโดยการฉายรังสีเพื่ออายุเก็บเกี่ยวสั้น ในฤดูแล้ง ปี 2565

ลำดับ ที่	พันธุ์/สายพันธุ์	ผลผลิต (กก./ไร่)			ค่าเฉลี่ย			
		ศร.ชัณษา	ศร.ลพบุรี	ศร.นครสวรรค์				
1	CNBG-G600-CN4-L5-8	223	a-e	286	abc	338	283	abc
2	CNBG-G600-CN4-L6-18	214	a-e	297	abc	271	261	a-e
3	CNBG-G600-CN4-L3-19	259	a-d	293	abc	325	293	ab
4	CNBG-G600-CN4-L6-20	168	de	276	abc	283	242	b-f
5	CNBG-G600-CN4-L4-22	206	a-e	276	abc	266	249	a-f
6	CNBG-G600-CN4-L2-23	216	a-e	250	cde	300	255	a-f
7	CNBG-G600-CN4-L3-23	237	a-e	267	a-d	321	275	a-d
8	CNBG-G600-CN4-L1-25	252	a-d	306	a	287	282	abc
9	CNBG-G600-CN4-L2-27	232	a-e	303	ab	359	298	a
10	CNBG-G600-CN4-L4-27	265	abc	255	a-e	302	274	a-d
11	CNBG-G600-CN4-L6-27	224	a-e	294	abc	365	294	ab
12	CNBG-G600-CN4-L4-28	291	ab	276	abc	327	298	a
13	CNBG-G600-CN4-L4-30	235	a-e	287	abc	319	280	abc
14	CNBG-G600-CN4-L1-33	298	a	263	a-e	326	296	a
15	CNBG-G600-CN4-L1-38	242	a-e	253	b-e	308	267	a-e
16	CNBG-G600-CN80-L4-3	155	e	262	a-e	204	207	f
17	CNBG-G600-CN80-L4-4	198	b-e	223	de	298	240	c-f
18	CNBG-G600-CN80-L1-36	168	de	273	a-d	244	228	def
19	ชัณษา 80	177	cde	214	e	276	222	ef
20	ชัณษา 4	226	a-e	286	abc	334	282	abc
C.V. (%)		21.7		9.79		19.2	17.4	

ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 26 ผลผลิตของถั่วเขียวผิวดำ ในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวดำเพื่อขนาดเมล็ดโต ชุดที่ 1 การเปรียบเทียบมาตรฐาน ในฤดูแล้ง ปี 2565

ลำดับ ที่	พันธุ์/สายพันธุ์	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)			ค่าเฉลี่ย	
		ศร.ชัณษา	ศร.ลพบุรี	ศร.เพชรบูรณ์		
1	CNBG-LS-54-61-01-20	160	250	287	abc	232
2	CNBG-LS-54-61-01-34	155	225	267	abc	216
3	CNBG-LS-54-61-01-36	162	258	305	abc	242
4	CNBG-LS-54-61-01-41	132	240	319	abc	231
5	CNBG-LS-54-61-01-43	152	254	315	abc	240
6	CNBG-LS-54-61-01-44	134	263	294	abc	230
7	CNBG-LS-54-61-01-56	155	216	351	a	241
8	CNBG-LS-54-61-01-71	144	264	315	abc	241
9	CNBG-LS-54-61-07-112	115	312	319	abc	249
10	CNBG-LS-54-61-07-114	140	279	328	ab	249
11	CNBG-LS-54-61-09-127	169	283	237	bc	230
12	CNBG-LS-54-61-09-128	140	265	230	c	212
13	CNBG-LS-54-61-09-130	154	249	239	bc	214
14	ชัณษา 80	138	293	223	c	217
15	ชัณษา 4	181	314	254	abc	250
16	ชัณษา 6	126	272	319	abc	239
CV (%)		19.2	17.3	17.2		18.1

ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 27 จำนวนคู่ผสม จำนวนต้นคัดเลือกต่อคู่ผสม น้ำหนักเมล็ดต่อต้น ความสูง จำนวนฝักต่อต้น จำนวนเมล็ดต่อฝัก ของถั่วเขียวผิวดำช่วงรุ่นที่ 6 ของการปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวผิวดำ เพื่อผลผลิตสูงและอายุเก็บเกี่ยวสั้น ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ในฤดูแล้ง ปี 2565

ลำดับที่	คู่ผสม	จำนวนต้นคัดเลือกต่อคู่ผสม	ความสูง (ซม.)	จำนวนฝักต่อต้น	จำนวนเมล็ดต่อฝัก	น้ำหนักเมล็ดต่อฝัก (กรัม)	น้ำหนัก 1,000 เมล็ด (กรัม)
1	CN BG 67-1 (L67-1) × 200416 PI 219700 (VM 3033)	81	51.6	52.8	7.8	21.5	60.0
2	CN BG 67-1 (L67-1) × 200335 KAB 21	166	44.2	80.8	6.0	24.2	60.0
3	200416 PI 219700 (VM 3033) × 200335 KAB 21	42	36.0	61.0	6.6	21.1	61.6
4	200335 KAB 21 × 200330 KAB 17-2	90	34.6	44.0	6.4	17.8	67.2
5	200485 Prajeen B × 200375 BC 35 A	69	57.4	125	5.6	30.8	61.8
6	200071 PI 269528 × 200375 BC 35 A	139	51.2	80.8	6.2	34.7	73.6
7	200330 KAB 17-2 × 200416 PI 219700 (VM 3033)	127	39.4	45.2	7.0	20.3	70.0
8	200068 PI 269520 × 200378 BC 107 B	78	40.4	66.0	6.8	30.5	70.0
9	200033 BC 121 A × 200330 KAB 17-2	81	47.0	60.2	6.8	26.7	71.4
10	200120 PLU-289 × 200335 KAB 21	93	74.8	71.8	6.6	30.9	66.2
11	200082 PI 288603 × 200335 KAB 21	68	74.6	83.0	6.0	34.2	65.6
12	200085 PI 298919 × 200075 PI 271499	88	74.6	83.0	6.0	34.2	65.6
Total		1122	-	-	-	-	-
Min		-	34.6	44.0	5.60	17.8	60.0
Max		-	74.8	125	7.80	34.7	73.6
Average		-	52.2	71.2	6.48	27.2	66.1
SD		-	15.1	22.2	0.59	6.09	4.57

ตารางที่ 28 สมการที่สร้างขึ้นด้วย Partial Least Square Regression.

ตัวอย่าง	องค์ประกอบ	ความยาวคลื่น (นาโนเมตร)	No. of samples	R	SEC	SEP	Bias	F	SD
ถั่วเขียว	1. ไขมัน (%)	800-2500	90	0.85	11.41	4.40	-0.060	6	12.09
	2. ความชื้น (%)	800-2500	100	0.87	0.93	1.03	0.012	8	0.87
	3. โปรตีน (%)	800-2500	100	0.88	1.36	1.64	0.015	10	7.89
ถั่วเขียวผิวดำ	1. เยื่อใย (%)	800-2500	90	0.84	11.41	4.40	-0.016	6	10.19
	2. ความชื้น (%)	800-2500	100	0.86	0.93	1.03	0.032	8	0.86
	3. โปรตีน (%)	800-2500	100	0.87	1.36	1.64	0.005	10	0.86

R: Coefficient of correlation

F: The number of factors used in the calibration equation

SEC: Standard error of calibration

SEP: Stand error of prediction

Bias: The average difference between actual value and NIRS value

SD: Standard deviation of average

ตารางที่ 29 ดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรคของถั่วเขียวจำนวน 37 พันธุ์/สายพันธุ์ หลังการปลูกเชื้อ 14 วัน ดำเนินการในสภาพเรือนทดลอง ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาทในปลายฤดูฝน ปี 2565

พันธุ์/สายพันธุ์	ดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรค	ระดับความต้านทาน ^{1/}
1. CNMB-HS 16-01-05	10.1	MS
2. CNMB-HS 16-02-09	11.8	MS
3. CNMB-HS 16-04-06	10.1	MS
4. CNMB-HS 16-06-05	10.0	MR
5. CNMB-HS 16-06-09	10.1	MS
6. CNMB-HS 16-07-06	10.1	MS
7. CNMB-HS 16-08-05	10.1	MS
8. CNMB-HS 16-08-10	10.1	MS
9. CNMB-HS 16-09-12	10.3	MS
10. CNMB-HS 16-10-04	11.5	MS
11. CNMB-HS 16-10-14	12.5	MS
12. CNMB-HS 16-11-04	10.2	MS
13. CNMB-HS 16-11-06	10.4	MS
14. CNMB-HS 16-12-02	10.0	MR
15. CNMB-HS 16-13-18	10.2	MS
16. CNMB-HS 16-15-03	10.2	MS
17. CNMB-HS 16-18-08	11.9	MS
18. CNMB-HS 16-19-01	10.1	MS
19. CNMB-HS 16-19-03	10.4	MS
20. CNMB-HS 16-19-04	10.2	MS
21. CNMB-CN 84-1-019	10.8	MS
22. CNMB-CN 84-1-059	10.3	MS
23. CNMB-CN 84-1-084	10.8	MS
24. CNMB-CN 84-1-095	11.0	MS
25. CNMB-CN 84-1-211	10.1	MS
26. CNMB-08-02-02	10.1	MS
27. CNMB-08-04-06	10.3	MS
28. CNMB-08-04-08	11.0	MS
29. CNMB-08-05-07	10.3	MS
30. CNMB-08-09-06	12.9	MS
31. CNMB06-02-20-5	10.3	MS
32. Chai Nat 36	10.1	MS
33. Chai Nat 72	11.1	MS
34. Chai Nat 84-1	10.7	MS
35. Chai Nat 3	10.5	MS
36. Kamphaeng Saen 2	10.2	MS
37. SUT 1	10.4	MS

^{1/} ระดับความต้านทานพิจารณาจากดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรค ดังนี้ 0 = immune (I); ต้านทานสูง 0.1-5.0 = resistant (R); ต้านทาน 5.1-10.0 = moderately resistant (MR); ต้านทานปานกลาง 10.1-20.0 = moderately susceptible (MS); อ่อนปานกลาง 20.1-50.0 = susceptible (S); อ่อนแอ 50.1-100 = highly susceptible (HS); อ่อนแอมาก

ตารางที่ 30 ดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรคของถั่วเขียวม้วนดำจำนวน 38 พันธุ์/สายพันธุ์ หลังการปลูกเชื้อ 14 วัน ดำเนินการในสภาพเรือนทดลอง ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาทในปลายฤดูฝน ปี 2565

พันธุ์/สายพันธุ์	ดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรค	ระดับความต้านทาน ^{1/}
1. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-20	10.0	MR
2. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-34	10.9	MS
3. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-36	10.0	MR
4. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-41	10.0	MR
5. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-43	10.2	MS
6. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-44	11.1	MS
7. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-56	10.0	MR
8. CNBG-54-61-CN80-133x328-235-71	10.0	MR
9. CNBG-54-61-230-234X064-416-112	10.0	MR
10. CNBG-54-61-230-234X064-416-114	10.0	MR
11. CNBG-54-61-328-235XCN80-234-127	10.2	MS
12. CNBG-54-61-328-235XCN80-234-128	11.7	MS
13. CNBG-54-61-328-235XCN80-234-130	10.8	MS
14. CNBG-G600-CN4-L5-8	10.8	MS
15. CNBG-G600-CN4-L6-18	10.1	MS
16. CNBG-G600-CN4-L3-19	12.3	MS
17. CNBG-G600-CN4-L6-20	10.7	MS
18. CNBG-G600-CN4-L4-22	12.1	MS
19. CNBG-G600-CN4-L2-23	14.2	MS
20. CNBG-G600-CN4-L3-23	12.8	MS
21. CNBG-G600-CN4-L1-25	18.4	MS
22. CNBG-G600-CN4-L2-27	11.8	MS
23. CNBG-G600-CN4-L4-27	11.9	MS
24. CNBG-G600-CN4-L6-27	11.3	MS
25. CNBG-G600-CN4-L4-28	13.8	MS
26. CNBG-G600-CN4-L4-30	13.9	MS
27. CNBG-G600-CN4-L1-33	10.0	MR
28. CNBG-G600-CN4-L1-38	12.1	MS
29. CNBG-G600-CN80-L4-3	42.0	S
30. CNBG-G600-CN80-L4-4	40.8	S
31. CNBG-G600-CN80-L1-36	36.6	S
32. CNBG-CN2-063-53-50-1	10.5	MS
33. CNBG-CN2-066-53-27-5	10.3	MS
34. Phitsanulok 2	12.2	MS
38. Chai Nat 2	11.4	MS
36. Chai Nat 80	11.1	MS
37. Chai Nat 4	10.6	MS
38. Chai Nat 6	11.9	MS

^{1/} ระดับความต้านทานพิจารณาจากดัชนีความรุนแรงของการเกิดโรค ดังนี้ 0 = immune (I); ต้านทานสูง 0.1-5.0 = resistant (R); ต้านทาน 5.1-10.0 = moderately resistant (MR); ต้านทานปานกลาง 10.1-20.0 = moderately susceptible (MS); อ่อนปานกลาง 20.1-50.0 = susceptible (S); อ่อนแอ 50.1-100 = highly susceptible (HS); อ่อนแอมาก

ตารางที่ 31 ความหวาน ความแน่นเนื้อ อัตราการเพาะถั่วงอก และน้ำหนักแห้งของถั่วงอกของถั่วเขียวสายพันธุ์ดีเด่น ในปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท

ลำดับที่	พันธุ์/สายพันธุ์	ความหวาน (%brix)	ความแน่นเนื้อ (N)	น้ำหนักถั่วงอกต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม (กรัม)	อัตราน้ำหนักถั่วงอกต่อน้ำหนักเมล็ด	น้ำหนักถั่วงอกแห้ง (มก./ต้น)
1	CNMB-HS 16-01-05	6.4	0.22	7,149 ab	1:7.14	46.90 bcd
2	CNMB-HS 16-02-09	5.9	0.22	7,388 ab	1:7.39	51.20 abc
3	CNMB-HS 16-04-06	6.2	0.21	7,212 ab	1:7.21	48.05 bc
4	CNMB-HS 16-06-05	5.9	0.24	7,146 ab	1:7.14	42.10 de
5	CNMB-HS 16-06-09	6.3	0.24	7,437 a	1:7.44	40.10 e
6	CNMB-HS 16-07-06	6.1	0.23	7,397 ab	1:7.39	46.30 bcd
7	CNMB-HS 16-08-05	6.0	0.24	7,244 ab	1:7.25	48.00 bc
8	CNMB-HS 16-08-10	5.9	0.24	7,005 abc	1:7.01	51.50 ab
9	CNMB-HS 16-09-12	5.9	0.24	7,369 ab	1:7.37	50.35 bc
10	CNMB-HS 16-10-04	5.9	0.25	7,094 ab	1:7.10	48.95 bc
11	CNMB-HS 16-10-14	5.9	0.24	7,113 ab	1:7.11	48.80 bc
12	CNMB-HS 16-11-04	6.0	0.22	7,388 ab	1:7.39	48.95 bc
13	CNMB-HS 16-11-06	6.2	0.22	7,322 ab	1:7.32	49.70 bc
14	CNMB-HS 16-12-02	6.1	0.22	7,787 a	1:7.79	47.95 bc
15	CNMB-HS 16-13-18	6.3	0.21	7,120 ab	1:7.12	47.15 bcd
16	CNMB-HS 16-15-03	6.1	0.22	7,191 ab	1:7.19	46.50 bcd
17	CNMB-HS 16-18-08	6.3	0.22	7,173 ab	1:7.17	47.40 bcd
18	CNMB-HS 16-19-01	6.4	0.21	6,036 d	1:6.04	56.15 a
19	CNMB-HS 16-19-03	6.1	0.22	6,291 cd	1:6.29	51.70 ab
20	CNMB-HS 16-19-04	6.5	0.22	6,598 bcd	1:6.59	51.55 ab
21	ชัยนาท 3	6.2	0.22	7,378 ab	1:7.38	45.60 cd
22	ชัยนาท 84-1	6.0	0.21	7,039 abc	1:7.04	47.60 bcd
CV (%)		4.38	7.74	4.74		4.97

ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 32 ความยาวราก ความยาวถั่วงอก ความกว้างถั่วงอก ความหวาน ความแน่นเนื้อ อัตราการเพาะถั่วงอก และน้ำหนักแห้งถั่วงอก ของถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ดีเด่น ในปี 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท

ลำดับที่	พันธุ์/สายพันธุ์	ความยาวราก (ซม.)	ความยาวถั่วงอก (ซม.)	ความกว้างถั่วงอก (ซม.)	ความหวาน (%brix)	ความแน่นเนื้อ (N)	อัตราน้ำหนักถั่วงอกต่อน้ำหนักเมล็ด 1 กิโลกรัม (กก.)	น้ำหนักถั่วงอกแห้ง (มก./ต้น)
1	CNMG-CN2-063-55-10-3	3.55	3.32	3.15	6.15	0.27	4.36 c	40.7 c
2	CNMG-CN2-063-55-13-2	4.14	4.43	3.01	6.16	0.28	4.73 bc	41.6 bc
3	CNMG-CN80-234-58-3-12	4.67	4.99	3.32	5.83	0.30	4.81 bc	46.4 a
4	CNMG-CN80-234-58-3-21	4.07	4.81	3.26	6.07	0.31	5.17 abc	41.4 bc
5	CNMG-CN80-234-58-5-17	5.38	5.85	3.27	6.20	0.29	5.16 abc	47.9 a
6	CNMG-032-490-55-65-3	4.31	4.27	3.04	6.37	0.29	5.17 abc	32.2 d
7	CNMG-CN2-063-53-50-1	3.42	3.86	3.25	6.16	0.26	4.29 c	42.5 bc
8	CNMG-CN2-066-53-27-5	3.80	4.56	3.04	6.60	0.31	5.34 abc	45.2 ab
9	ชัยนาท 4	5.18	4.93	3.26	6.54	0.31	5.95 a	33.1 d
10	ชัยนาท 6	4.22	4.44	3.40	6.10	0.28	5.69 ab	42.2 bc
CV (%)		14.8	16.0	4.35	8.31	9.09	8.86	3.80

ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อผลผลิตสูง ทนทานโรคยอดไหม้ และกรดไขมัน Oleic สูง

1.1) การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงฝักเต็มเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ดำเนินการในขั้นการเปรียบเทียบผลผลิตในไร่เกษตรกรได้สายพันธุ์ดีเด่นถั่วลิสงฝักสดเต็มที่ให้ผลผลิตสูง 2 สายพันธุ์ ได้แก่ (KK6xKS2)-10 และ (LCxICG465)-8 x KK6)-13 ให้ผลผลิตฝักสดเฉลี่ย 589 และ 565 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 33)

1.2) การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเมล็ดปานกลางเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ดำเนินการเปรียบเทียบผลผลิตในไร่เกษตรกรได้สายพันธุ์ดีเด่นเมล็ดปานกลางที่ให้ผลผลิตสูง 2 สายพันธุ์ ได้แก่ KKBNM54-12-9 และ KKBNM54-16-8 ให้ผลผลิตฝักแห้งเฉลี่ย 324 และ 352 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

1.4) การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อกรดไขมัน Oleic สูง สามารถคัดเลือกกลุ่มผสมชั่วที่ 5 (F₅) และชั่วรุ่นที่ 6 (F₆) ได้จำนวน 377 ต้น และ 36 สายพันธุ์ ตามลำดับ (ตารางที่ 35 และ 36)

1.5) การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงด้วยการฉายรังสีและสารเคมี ในสายพันธุ์กลายชุดที่ 1 จากการใช้สารเคมีก่อกลายพันธุ์ สามารถคัดเลือกในชั่วรุ่นที่ M₄ ได้จำนวน 1,170 และ 900 ต้น และในชั่วรุ่นที่ M₅ ได้จำนวน 2,070 และ 2700 ต้น ตามลำดับ และในสายพันธุ์กลายชุดที่ 2 จากการใช้สารเคมี สามารถคัดเลือกในชั่วรุ่นที่ M₂ ได้จำนวน 2,070 และ 900 ต้น และในชั่วรุ่นที่ M₃ ได้จำนวน 1,350 และ 720 ต้น (ตารางที่ 37 และ 38)

1.6) การศึกษาจำแนกลักษณะพันธุกรรมโดยสัณฐานวิทยาของถั่วลิสง สามารถบันทึกลักษณะตามแบบของ IBPGR and ICRISAT ปี 1992 ของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสงได้จำนวน 50 พันธุ์ และจัดเก็บข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft excel เพื่อใช้ประโยชน์ในงานปรับปรุงพันธุ์ (ตารางที่ 39 และ 40)

กิจกรรมที่ 2 การศึกษาข้อมูลจำเพาะของสายพันธุ์ดีเด่น

2.1) ผลของอัตราปุ๋ยต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น ได้อัตราปุ๋ยที่เหมาะสมต่อถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น (KK6xKS2)-10 ที่ได้รับปุ๋ยอัตรา 1.5 เท่าของปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้ผลผลิตฝักสด 1,603 กิโลกรัมต่อไร่ และสายพันธุ์ดีเด่น (LCxICG465)-8xKK6)-13 ที่ได้รับปุ๋ยอัตรา 0.5 เท่าของปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้ผลผลิตฝักสด 1,352 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าอัตราปุ๋ยอื่น ๆ (ตารางที่ 41)

2.2) ศึกษาอัตราประชากรของถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น พบว่า สายพันธุ์ดีเด่น (KK6 x KS2)-10 ที่อัตราประชากร 48,000 ต้นต่อไร่ ให้น้ำหนักฝักสดมากที่สุด 742 กิโลกรัมต่อไร่ และสายพันธุ์ดีเด่น (LC x ICG465)-8 x KK6)-13 พบว่า ที่อัตราประชากร 32,000 ต้นต่อไร่ ให้น้ำหนักฝักสดมากที่สุด 293 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเทียบกับอัตราประชากรอื่น ๆ (ตารางที่ 42)

ตารางที่ 33 ผลผลิตฝักสดในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงฝักต้มเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ในไร่เกษตรกร จังหวัดขอนแก่น อุบลราชธานี และสงขลา ในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2565 จำนวน 4 แปลงทดลอง

สายพันธุ์/พันธุ์	ผลผลิตฝักสด (กิโลกรัมต่อไร่)				ผลผลิตเฉลี่ย
	ขอนแก่น (ฤดูแล้ง)	อุบลราชธานี (ฤดูแล้ง)	ขอนแก่น (ฤดูฝน)	สงขลา (ฤดูฝน)	
(KK6 x KS1)-1	1,135 bc	469 abc	533	244	595
(KK6 x KS2)-10	1,042 c	532 ab	516	266	589
(LC x ICG465)-8 x KK6)-13	1,319 ab	332 c	371	240	565
(KK6 x KKFCRC49-02-8-3)-10	1,117 bc	370 bc	460	259	552
(ICGV86388 x KK60-2)-15	1,143 bc	594 a	318	255	577
ขอนแก่น 6	1,472 a	612 a	345	263	673
กาฬสินธุ์ 2	1,161 bc	534 ab	535	270	625
ขอนแก่น 84-8	1,102 bc	494 abc	267	245	527
ค่าเฉลี่ย	1,186	492	418	255	588
C.V. (%)	14.1	26.0	35.6	9.3	

หมายเหตุ: ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 34 ผลผลิตฝักสด และผลผลิตฝักแห้งในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเมล็ดปานกลางเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ในไร่เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น และอุตรธานี ในฤดูแล้งและฤดูฝน ปี 2565 จำนวน 3 แปลงทดลอง

สายพันธุ์/พันธุ์	ผลผลิตฝักสด (กิโลกรัมต่อไร่)				ผลผลิตฝักแห้ง (กิโลกรัมต่อไร่)			
	ขอนแก่น (ฤดูแล้ง)	อุตรธานี (ฤดูแล้ง)	ขอนแก่น (ฤดูฝน)	ค่าเฉลี่ย	ขอนแก่น (ฤดูแล้ง)	อุตรธานี (ฤดูแล้ง)	ขอนแก่น (ฤดูฝน)	ค่าเฉลี่ย
KKBNM 54-12-9	1,091 ab	364 a	487 bcd	647	580 bc	185 cd	208 bc	324
KKBNM 54-12-7	957 b	385 a	429 bcd	590	514 bc	207 abc	194 bc	305
KKBNM 54-16-5	975 b	435 a	586 ab	665	380 d	171 cd	228 ab	260
KKBNM 54-16-8	1,293 a	450 a	633 a	792	603 ab	192 bcd	260 a	352
KKBNM 54-17-6	1,109 ab	363 a	532 bc	668	433 cd	145 d	207 bc	262
ขอนแก่น 6	1,191 ab	440 a	348 d	660	656 a	237 ab	175 c	356
กาฬสินธุ์ 2	1,326 a	459 a	397 d	727	655 a	239 a	186 bc	360
ขอนแก่น 84-8	1,216 a	160 b	522 cd	633	584 ab	66 e	218 ab	289
ค่าเฉลี่ย	1,145	382	492 abc	673	551	180	210	314
C.V. (%)	14.0	18.8	19.2		15.8	17.8	12.7	

หมายเหตุ: ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ 35 คู่ผสม แม่และพ่อพันธุ์ของถั่วลิสงสายพันธุ์ก้าวหน้าในชั่วรุ่นที่ 5 (F₅) ที่ได้รับการคัดเลือก

คู่ผสมที่	พันธุ์แม่	พันธุ์พ่อ	ชั่วรุ่นที่ 5 (F ₅) ที่ได้รับการคัดเลือก
1	มข 60	ICG1266	16
3	มข 60	ขอนแก่น 6	38
4	มข 60	ขอนแก่น 84-7	26
5	มข 60	ขอนแก่น 84-8	5
6	มข 60	ขอนแก่น 2	5
7	ไทนาน 9	มข 60	103
8	ขอนแก่น 84-7	มข 60	46
9	ขอนแก่น 84-7	ไทนาน 9	26
11	ขอนแก่น 6	มข 60	94
12	ภาพสินธุ์ 2	มข 60	8
13	ICGV90320	มข 60	4
15	ICG455	มข 60	6
จำนวนต้นทั้งหมด			377 ต้น

กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 36 คู่ผสม แม่และพ่อพันธุ์ ผลผลิตฝักสด ผลผลิตฝักแห้ง จำนวนหลุมเก็บเกี่ยว จำนวนฝักต่อหลุม และสีเขียวหุ้มเมล็ด ของถั่วลันเตาสายพันธุ์ก้าวหน้าในชั่วรุ่นที่ 6 (F₆) ที่ได้รับการคัดเลือก

ลำดับ	คู่ผสมที่	แม่และพ่อพันธุ์	ผลผลิตฝักสด (กก./ไร่)	ผลผลิตฝักแห้ง (กก./ไร่)	จำนวนหลุม เก็บเกี่ยวต่อไร่	จำนวนฝักต่อ หลุม	สีเขียวหุ้ม เมล็ด
1	4	มข60 x ขอนแก่น 84-7	742	230	16,000	15	ชมพู
2	4	มข60 x ขอนแก่น 84-7	333	115	7,040	14	ชมพู
3	4	มข60 x ขอนแก่น 84-7	275	74	6,400	10	ชมพู
4	4	มข60 x ขอนแก่น 84-7	234	77	5,120	16	ชมพู
5	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	371	138	12,160	13	ชมพู
6	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	384	138	16,000	10	ชมพู
7	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	720	301	16,000	20	ชมพู
8	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	454	189	13,440	16	ชมพู
9	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	397	64	14,720	5	ชมพู
10	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	640	198	15,360	18	ชมพู
11	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	282	90	16,000	7	ชมพู
12	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	282	80	8,960	10	ชมพู
13	6	มข60 x กาสสินธุ์ 2	538	176	16,000	13	ชมพู
14	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	410	144	10,240	14	ชมพู
15	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	512	141	14,720	16	ชมพู
16	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	640	211	15,360	18	ชมพู
17	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	486	202	15,360	16	แดงเข้ม
18	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	307	131	14,080	12	ชมพู
19	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	512	186	14,720	18	ชมพู
20	8	ขอนแก่น 84-7 x มข60	275	74	5,760	14	แดงเข้ม
21	9	ขอนแก่น 84-7 x ไทนาน 9	499	112	13,440	12	ชมพู
22	11	ขอนแก่น 6x มข60	256	70	16,000	6	ชมพู
23	11	ขอนแก่น 6x มข60	422	154	15,360	13	แดง
24	11	ขอนแก่น 6x มข60	358	106	16,000	9	ชมพู
25	11	ขอนแก่น 6x มข60	461	170	15,360	9	ชมพู
26	11	ขอนแก่น 6x มข60	499	163	12,160	15	ชมพู
27	11	ขอนแก่น 6x มข60	474	160	14,720	12	ชมพู
28	11	ขอนแก่น 6x มข60	320	115	12,800	9	ชมพู
29	11	ขอนแก่น 6x มข60	634	250	16,000	14	ชมพู
30	11	ขอนแก่น 6x มข60	512	186	15,360	11	ชมพู
31	11	ขอนแก่น 6x มข60	730	224	15,360	13	ชมพู
32	11	ขอนแก่น 6x มข60	685	230	13,440	19	ชมพู
33	11	ขอนแก่น 6x มข60	640	218	14,720	14	ชมพู
34	11	ขอนแก่น 6x มข60	819	317	16,000	20	ชมพู
35	11	ขอนแก่น 6x มข60	704	288	14,720	22	ชมพู
36	13	ICGV90320 x มข60	435	154	12,800	13	ชมพู

ตารางที่ 37 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงด้วยสารเคมีในพันธุ์ไทนาน 9 และขอนแก่น 84-7

ปีที่	ฤดู	พันธุ์	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์
2563	แล้ง	ไทนาน 9	LD50 by Sodium azide concentrate 12.5 % (M_0) M1 Planted
		ขอนแก่น 84-7	LD50 by Sodium azide concentrate 10 % (M_0) M1 Planted
2563	ฝน	ไทนาน 9	120 plants selected by modified single seed descent (M_2)
		ขอนแก่น 84-7	120 plants selected by modified single seed descent (M_2)
2564	แล้ง	ไทนาน 9	1,080 plants selected by modified single sees descent (M_3)
		ขอนแก่น 84-7	1,170 plants selected by modified single sees descent (M_3)
2565	แล้ง	ไทนาน 9	Plant per row 1,170 plant (M_4)
		ขอนแก่น 84-7	Plant per row 900 plant (M_4)
2565	ฝน	ไทนาน 9	Plant per row 2,070 plant(M_5)
		ขอนแก่น 84-7	Plant per row 2,700 plant (M_5)

ตารางที่ 38 การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงด้วยการฉายรังสีในพันธุ์ไทนาน 9 และขอนแก่น 6

ปีที่	ฤดู	พันธุ์	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์
2564	แล้ง	ไทนาน 9	LD50 by Gramma Ray 580 Gy (M_0)
		ขอนแก่น 6	LD50 by Gramma Ray 480 Gy (M_0)
	ฝน	ไทนาน 9	M_1 Planted
		ขอนแก่น 6	M_1 Planted
2565	แล้ง	ไทนาน 9	2,070 plants selected by modified single seed descent (M_2)
		ขอนแก่น 6	900 plants selected by modified single seed descent (M_2)
2565	ฝน	ไทนาน 9	1,350 plants selected by modified single sees descent (M_3)
		ขอนแก่น 6	720 plants selected by modified single sees descent (M_3)

ตารางที่ 40 ลักษณะจะงอยปีก ความคอดของปีก เส้นลายบนปีก จำนวนสีบนเมล็ด และสีเมล็ดของเชื้อพันธุกรรม
ถั่วลิสง ปี 2565

ที่	หมายเลข	จะงอยปีก	ความคอดของปีก	เส้นลายบนปีก	จำนวนสีบนเมล็ด	สีเมล็ดหลัก : สีหลัก/สีรอง
1	DOAGN 00007	ปานกลาง	ปานกลาง	เส้นลายชัดเจน	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
2	DOAGN 00058	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดง
3	DOAGN 00147	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	น้ำตาลอ่อน
4	DOAGN 00167	มีมาก	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
5	DOAGN 00176	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	ม่วง
6	DOAGN 00185	มีเด่นชัด	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีประ	ม่วง/ขาว
7	DOAGN 00229	มีเด่นชัด	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	ม่วงเข้ม
8	DOAGN 00239	มีเด่นชัด	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	แดง
9	DOAGN 00270	มีมาก	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	ชมพู
10	DOAGN 00279	ไม่มี	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดง
11	DOAGN 00305	ไม่มี	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดง
12	DOAGN 00312	ไม่มี	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
13	DOAGN 00316	ไม่มี	ปานกลาง	เส้นลายชัดเจน	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
14	DOAGN 00339	ไม่มี	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
15	DOAGN 00343	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดง
16	DOAGN 00820	ปานกลาง	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	แดง
17	DOAGN 00956	ปานกลาง	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	ม่วงเข้ม
18	DOAGN 01092	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
19	DOAGN 01259	ไม่มี	ไม่คอดเลย	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
20	DOAGN 01293	มีเล็กน้อย	เล็กน้อย	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดง
21	DOAGN 01375	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
22	DOAGN 01393	มีเล็กน้อย	เล็กน้อย	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดง
23	DOAGN 01429	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
24	DOAGN 01451	ปานกลาง	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
25	DOAGN 01453	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	เส้นลายชัดเจน	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
26	DOAGN 01512	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	ม่วงอ่อน
27	DOAGN 01571	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
28	DOAGN 01587	มีมาก	เล็กน้อย	เส้นลายชัดเจน	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
29	DOAGN 01589	ปานกลาง	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
30	DOAGN 01630	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
31	DOAGN 01631	มีเด่นชัด	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
32	DOAGN 01657	ไม่มี	เล็กน้อย	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
33	DOAGN 01670	มีเล็กน้อย	เล็กน้อย	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
34	DOAGN 01690	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	แดงเข้ม
35	DOAGN 01704	ไม่มี	เล็กน้อย	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
36	DOAGN 01714	มีมาก	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
37	DOAGN 01715	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	แดงเข้ม
38	DOAGN 01727	มีเล็กน้อย	เล็กน้อย	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
39	DOAGN 01807	มีมาก	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
40	DOAGN 01810	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
41	DOAGN 01811	มีมาก	ปานกลาง	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
42	DOAGN 01813	มีเล็กน้อย	คอดมาก	มีเล็กน้อย	สีเดียว	ขาว
43	DOAGN 01820	ไม่มี	เล็กน้อย	มีเล็กน้อย	สีเดียว	แดง
44	DOAGN 01855	มีเด่นชัด	ปานกลาง	ลายสีมาก	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
45	DOAGN 01874	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
46	DOAGN 01891	ไม่มี	เล็กน้อย	ไม่มีเส้นลายบนปีก	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
47	DOAGN 01919	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	เส้นลายชัดเจน	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
48	DOAGN 01943	มีเล็กน้อย	เล็กน้อย	มีเล็กน้อย	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
49	DOAGN 01946	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สีเดียว	สีเนื้ออ่อน
50	DOAGN 01948	มีเล็กน้อย	ปานกลาง	เส้นลายชัดเจน	สีเดียว	แดง

ตารางที่ 41 ผลของอัตราปุ๋ยแนะนำต่อผลผลิตฝักสดในถั่วลิสง 3 สายพันธุ์/พันธุ์ ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น ฤดูแล้ง ปี 2565

อัตราปุ๋ยแนะนำ (kg.N-P ₂ O ₅ -K ₂ O/rai)	(KK6xKS2)-10	ภาพสินธุ์ 2	(LCxICG465)-8xKK6)-13	ค่าเฉลี่ย
none	1,264	1,011	1,167	1,147 b
0.5 RDF: 1.5-1.5-1.5	1,349	1,157	1,352	1,286 a
1.0 RDF: 3-3-3	1,442	1,332	1,279	1,351 a
1.5 RDF: 4.5-4.5-4.5	1,603	1,122	1,282	1,335 a
2.0 RDF: 6-6-6	1,505	976	1,248	1,243 b
ค่าเฉลี่ย	1,433 A	1,119 B	1,266 AB	
C.V. (%)	(a)	17.44		
	(b)	11.93		
F-test	(a)	*		
	(b)	*		
	(a)x(b)	ns		

ในคอลัมน์เดียวกันตัวเลขที่ตามด้วยอักษรพิมพ์เล็กที่เหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยวิธี DMRT

* = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.05$, ns=ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ตารางที่ 42 ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตของถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น (KK6 x KS2)-10 และ KK6x KKFCRC49-02-8-3)-10 ที่อัตราประชากรที่แตกต่างกัน ปลูกวันที่ 24 มกราคม 2565

กรรมวิธี	อัตราประชากร (ต้นต่อไร่)	จำนวนต้นต่อไร่	ผลผลิตฝักสด (กก./ไร่)	ผลผลิตฝักแห้ง (กก./ไร่)	น้ำหนักเมล็ด (กก./ไร่)	น้ำหนัก 100 เมล็ด (กรัม)
(KK6 x KS2)-10	16,000	15,400 d	574 b	255 abc	114 a	63.3 b
	32,000	31,280 c	589 ab	205 bcd	117 a	64.1 b
	48,000	40,720 b	742 a	275 ab	147 a	70.8 ab
	64,000	56,720 a	729 ab	329 a	154 a	83.5 a
(LC x ICG465)-8 x KK6)-13	16,000	14,160 c	240 b	139 b	48 b	28.3 b
	32,000	29,080 b	293 a	151 ab	59 a	36.6 a
	48,000	37,280 a	290 a	134 b	40 b	34.5 a
	64,000	41,800 a	222 b	124 b	48 b	28.1 b
ค่าเฉลี่ย		33,305	459	201	91	51.1
C.V. (%)		12.1	24.3	36.7	31.7	24.9

3.2 ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง (Output)

ผลผลิตตามคำรับรอง	จำนวน	หน่วยนับ	ผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง	จำนวน	หน่วยนับ	รายละเอียดผลผลิต (พร้อมแนบหลักฐาน)**	เชิงคุณภาพ
ต้นแบบเทคโนโลยี/ กระบวนการใหม่ ระดับ ภาคสนาม	1	กระบวนการ ใหม่	สายพันธุ์ดีเด่นถั่วเหลืองที่ ให้ผลผลิตสูง จำนวน 1 สายพันธุ์	1	กระบวนการ ใหม่	ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 ให้ผลผลิตสูง เฉลี่ย 310 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 ร้อยละ 3 และ 16 ตามลำดับ (หลักฐานแนบ 1)	ถั่วเหลืองสาย พันธุ์ดีเด่น CM1109-3ที่ ให้ผลผลิตสูง กว่าพันธุ์ เปรียบเทียบ เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6
ต้นแบบเทคโนโลยี/ กระบวนการใหม่ ระดับ ภาคสนาม	1	กระบวนการ ใหม่	สายพันธุ์ดีเด่นถั่วเหลือง ฝักสดเพื่อผลผลิตและ คุณภาพ จำนวน 1 สายพันธุ์	1	กระบวนการ ใหม่	ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ ดีเด่น CM13102-2-14 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผล ผลิตฝักสดมาตรฐานสูง เฉลี่ย 3,583 3,475 และ 1,786 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ (หลักฐานแนบ 2)	ถั่วเหลืองฝักสด สายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2- 14 มีคุณภาพ ฝักสดได้ มาตรฐานการ ส่งออก
ต้นแบบเทคโนโลยี/ กระบวนการใหม่ ระดับ ภาคสนาม	3	กระบวนการ ใหม่	ลักษณะประจำพันธุ์และ ลักษณะทางการเกษตร เชื้อพันธุกรรมถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง	3	กระบวนการ ใหม่	1. ได้ฐานข้อมูลลักษณะ ทางพฤกษศาสตร์ ลักษณะ การเกษตร และการให้ผล ผลิตเชื้อพันธุกรรมถั่ว เหลืองฝักสด จำนวน 30 สายพันธุ์ (หลักฐานแนบ 3) 2. ได้ฐานข้อมูลลักษณะ ทางพฤกษศาสตร์ ลักษณะ การเกษตร และการให้ผล ผลิตเชื้อพันธุกรรมถั่วเขียว ผิวมัน และถั่วเขียวผิวดำ 53 และ 100 สายพันธุ์ ตามลำดับ (หลักฐานแนบ 4) 3. ได้ฐานข้อมูลลักษณะ ทางพฤกษศาสตร์ ลักษณะ การเกษตร และการให้ผล ผลิตเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสง จำนวน 50 สายพันธุ์ (หลักฐานแนบ 5	ได้ข้อมูลเชื้อ พันธุกรรม ถั่วเหลืองฝักสด ที่มีผลผลิตและ คุณภาพดี เพื่อ ใช้ในโครงการ ปรับปรุงพันธุ์ ได้ข้อมูลเชื้อ พันธุกรรมของ ถั่วเขียว และ ถั่วเขียวผิวดำ พร้อมภาพถ่าย จัดทำเป็น ฐานข้อมูลเชื้อ พันธุกรรมถั่ว เขียว เพื่อง่าย ต่อการสืบค้น ได้ข้อมูลเชื้อ พันธุกรรมของ ถั่วลิสง จัดทำ เป็นฐานข้อมูล เชื้อพันธุกรรม ถั่วลิสง เพื่อ ง่ายต่อการ สืบค้น

* ใส่ผลผลิตที่ได้ตามคำรับรอง

** หลักฐานเชิงประจักษ์ของผลผลิตให้แสดงรายละเอียดในภาคผนวก และแนบไฟล์ เรียงตามลำดับผลผลิต

3.3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (Outcome) (ถ้ามี)

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง	ปีที่เกิดผลลัพธ์
1. ได้ข้อมูลเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียว ถั่วเขียวผิวดำ และถั่วลันเตา จำนวน 30 53 100 และ 50 สายพันธุ์ ตามลำดับ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ และที่ยังมีชีวิต เพื่อนำใช้ในการคัดเลือกเป็นพ่อแม่พันธุ์ในโครงการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป	2565
2. เผยแพร่ผลงานวิจัย 2.1 เรื่อง ถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่น KKBNM54-16-8 ผลผลิตสูง และทนทานโรคยอดใหม่ ในวารสารแก่นเกษตรในรูปแบบโปสเตอร์ ในงานประชุมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 23 ประจำปี 2565 ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 24 -25 มกราคม 2565 ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแก่นเกษตร ฉบับที่ 1 (2022) หน้า 470-477 2.2 เอกสารเผยแพร่ เรื่องลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ปี 2565 2.3 2.2 เอกสารเผยแพร่ เรื่องลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเขียวผิวดำและถั่วเขียวผิวดำ ปี 2565 2.3 2.2 เอกสารเผยแพร่ เรื่องลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วลันเตา ปี 2565	2565

*ผลลัพธ์ : ผลสำเร็จที่เกิดจากการนำผลผลิต (Output)ไปต่อยอด การเปลี่ยนรูปของผลผลิตไปสู่รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง หรือการเคลื่อนผลผลิตไปสู่กิจกรรมที่ต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change) ที่ปรากฏชัด และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

3.4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง (Impact) (ถ้ามี)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง	ปีที่เกิดผลกระทบ
ด้านเศรษฐกิจ : -	
ด้านสังคม : มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย ได้แก่ สายพันธุ์ดีเด่นของถั่วลันเตาในงานประชุมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 23 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแก่นเกษตร ฉบับที่ 1 (2022) และจัดทำเอกสารเผยแพร่ ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรม ถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียวและถั่วเขียวผิวดำ และถั่วลันเตา ปี 2565 พร้อมเผยแพร่ในเว็บไซต์ของศูนย์วิจัยฯ เพื่อให้ นักวิจัย นักปรับปรุงพันธุ์ นักวิชาการ นักศึกษา สามารถนำความรู้ไปต่อยอดงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต	2565
ด้านสิ่งแวดล้อม : พื้นที่ปลูกพืชไร่อะไร่ตระกูลถั่วมีธาตุไนโตรเจนในดินเพิ่มขึ้น จากความสามารถในการตรึงธาตุไนโตรเจนจากอากาศ โดยแบคทีเรียตระกูลไรโซเบียม (Rhizobiaceae) ที่เข้าสร้างปมรากกับพืชตระกูลถั่ว และสามารถตรึงไนโตรเจนโดยใช้เอนไซม์ไนโตรจีเนส (nitrogenase) ควบคุมปฏิกิริยาการเปลี่ยนก๊าซไนโตรเจนที่มีอยู่ในบรรยากาศถึง 78 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ให้เป็นสารประกอบไนโตรเจนที่จะถูกสะสมในต้นถั่ว และเมื่อโลกก็จะถูกย่อยสลายและปลดปล่อยธาตุไนโตรเจนลงสู่ดิน ทำให้ดินคงความอุดมสมบูรณ์อยู่ได้นาน สามารถช่วยเพิ่มผลผลิตพืชที่ปลูกตามได้	2565

* ผลกระทบ : ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงตามผลลัพธ์ (Results of the change) ซึ่งวัดได้อย่างชัดเจนและมีหลักฐานปรากฏชัด (Evidence-based) ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งที่วัดในเชิงปริมาณได้และไม่ได้ ผลกระทบอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ

3.5 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

วิธีการ/กระบวนการผลักดันงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เผยแพร่ผลงานวิจัย ในวารสารวิชาการแก่นเกษตร ฉบับที่ 1 (2022) หน้า 470-477 เรื่อง ถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่น KKBNM54-16-8 ผลผลิตสูง และทนทานโรคยอดไหม้
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่ เรื่องลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำ และถั่วลันเตา รวม 3 เรื่อง เพื่อให้นักวิจัย นักปรับปรุงพันธุ์ นักวิชาการ เกษตรกร นักศึกษา สามารถนำความรู้ไปต่อยอดงานวิจัยได้ในอนาคต
3. รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานวิจัยถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลันเตา ในการประชุมแถลงผลงานประจำปีของศูนย์วิจัย

ด้านนโยบาย

ด้านสังคม โดย 1) กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มแปรรูป 2) เอกชน/ผู้ประกอบการ และ 3) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ มหาวิทยาลัย

เกษตรกรมีการพัฒนาและดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม โดยบูรณาการระหว่างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงในแต่ละพื้นที่การผลิต ได้เครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ดี กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูป พึ่งพาอาศัยกัน และสร้างความยั่งยืนทางการเกษตร

ด้านเศรษฐกิจ โดย 1) กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มแปรรูป 2) เอกชน/ผู้ประกอบการ 3) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ มหาวิทยาลัย

เกษตรกรปลูกถั่วเหลือง ถั่วเขียวและถั่วลันเตาพันธุ์ใหม่ ที่ให้ผลผลิตสูงมีคุณภาพดี ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 5 เปอร์เซ็นต์ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 1,200-2,500 บาทต่อไร่ และเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ประกอบเป็นอาชีพเสริมรายได้ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 7,000-10,000 บาทต่อเดือน สามารถยกระดับรายได้และเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้

ด้านวิชาการ โดยนักวิจัย นักปรับปรุงพันธุ์ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการส่งเสริม นักศึกษา กลุ่มเกษตรกร smart farmer ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม สถาบันการศึกษา และผู้สนใจ

ดำเนินเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ได้ต่อสาธารณะ โดยได้ตีพิมพ์ผลงานวิจัย เรื่อง ถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่น KKBNM54-16-8 ผลผลิตสูง และทนทานโรคยอดไหม้ ในวารสารแก่นเกษตร ในรูปแบบโปสเตอร์ ในงานประชุมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 23 ประจำปี 2565 ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 24 -25 มกราคม 2565 ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแก่นเกษตร ฉบับที่ 1 (2022) หน้า 470-477 มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมแถลงผลงานของศูนย์วิจัย สามารถนำความรู้ไปต่อยอดและพัฒนางานวิจัยต่อไป

บทที่ 4 สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลและอภิปรายผล

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

สรุปผล การดำเนินงานวิจัยในปี 2565 พบว่า สามารถคัดเลือกถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นจำนวน 1 สายพันธุ์ ได้แก่ ถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM1109-3 ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6 ร้อยละ 3 และ 16 ตามลำดับ และคัดเลือกได้ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่นจำนวน 1 สายพันธุ์ ได้แก่ ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ CM13102-2-14 ให้ผลผลิตฝักสดรวม ผลผลิตฝักสดดี และผลผลิตฝักสดมาตรฐานสูงเฉลี่ย 3,583 3,475 และ 1,786 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และได้ข้อมูลลักษณะพันธุกรรมโดยสัญญาณวิทยาและลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลืองฝักสด จำนวน 30 พันธุ์ คัดเลือกได้สายพันธุ์ก้าวหน้าและลูกผสมสายพันธุ์ต่าง ๆ โดยในงานวิจัยถั่วเหลืองได้สายพันธุ์ก้าวหน้าที่ให้ผลผลิตสูง 18 สายพันธุ์ สายพันธุ์กลายเพื่อผลผลิตสูง 20 สายพันธุ์ และ สายพันธุ์ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมให้มีสารต้านอนุมูลอิสระ: แอนโทไซยานิน 18 สายพันธุ์ สำหรับการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสำหรับสายพันธุ์ดีเด่น ในงานวิจัยถั่วเหลือง ได้ระยะปลูกและการตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสเฟตของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 และ CM0809-3 พบว่า ระยะปลูก 40x20 เซนติเมตร และปุ๋ยอัตรา 3-9-6 N-P₂O₅-K₂O กิโลกรัมต่อไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด ได้ข้อมูลความต้านทานต่อโรคราสนิม โรคราน้ำค้าง และโรคใบจุดบนถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น 6 สายพันธุ์ โดยมีระดับความต้านทานปานกลางถึงต้านทาน (ความหนาแน่นของแผลเท่ากับ 25 เปอร์เซ็นต์ถึงมีอาการเกิดโรค) และได้ข้อมูลประเมินการเข้าทำลายแมลงศัตรูถั่วเหลืองต่อถั่วเหลืองและถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น โดยถั่วเหลืองสายพันธุ์ CM0809-3 และ CM1244-1 มีความทนทานต่อเพลี้ยอ่อนถั่วเหลืองและแมลงวันหนอนเจาะลำต้นถั่ว ขณะที่ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1133-7 มีความทนทานต่อแมลงหริ่งขาวยาสูบ

อภิปรายผล จากผลการทดลองในปี 2565 ที่ได้ยังไม่สามารถสรุปถึงระยะปลูกที่เหมาะสมและการตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสเฟตของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ได้ชัดเจน เนื่องจากถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่นเพื่อผลผลิตสูง (ชุดปี 55) ตอบสนองต่อระยะปลูกและปุ๋ยฟอสเฟตโดยให้ผลผลิตที่แตกต่างกัน และไม่ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเป็นการยืนยันผลการทดลองจึงดำเนินการทดลองในฤดูแล้ง และฤดูฝน ปี 2566 ต่อไป เช่นเดียวกับการประเมินการต้านทานหรือทนทานต่อโรคและแมลงศัตรูถั่วเหลืองจำเป็นต้องนำผลการทดลองในฤดูแล้งปี 2566 มาเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ข้อมูลต่อไป

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

สรุปผล การดำเนินงานวิจัยในปี 2565 พบว่า ได้ถั่วเขียวมีวดีสายพันธุ์ดีเด่นที่ให้ผลผลิตสูง ขนาดเมล็ดใหญ่ รวม จำนวน 5 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ CNBG-032-490-55-65-3, CNBG-CN80-234-58-5-17, CNBG-LS-54-61-07-112, CNBG-LS-54-61-07-114 และ CNBG-LS-54-61-09-128 และได้ถั่วเขียวสายพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตและปริมาณแป้งสูงจำนวน 20 สายพันธุ์ ได้ถั่วเขียวมีวดีสายพันธุ์กลาย CNBG-G600-CN4-L4-28 และ CNBG-G600-CN4-L1-38 ที่ให้ผลผลิตสูงและขนาดเมล็ดใหญ่ ได้ถั่วเขียวมีวดีสายพันธุ์กลายชั่วที่ 4 (M4) ของ

พันธุ์ชยันนาท 84-1 ได้จำนวน 24 สายพันธุ์ และถั่วเขียวสายพันธุ์กลายของพันธุ์ชยันนาท 3 ได้จำนวน 27 สายพันธุ์ ได้ประชากรลูกผสมชั่วที่ 6 ของถั่วเขียวดำ ที่อายุเก็บเกี่ยวสั้น ให้ผลผลิตสูง ได้จำนวน 1,122 ต้น เพื่อการคัดเลือกต่อไป ได้ฐานข้อมูลเชื้อพันธุกรรมของถั่วเขียว จำนวน 53 สายพันธุ์ และของถั่วเขียวผิวดำจำนวน 100 สายพันธุ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์ ได้เครื่องหมายโมเลกุลที่เกี่ยวข้องกับความต้านทานโรคราแป้งในถั่วเขียว เพื่อนำไปใช้ในการคัดเลือกต่อไป ได้สมการเพื่อนำไปทำนายคุณภาพถั่วเขียวทดแทนการตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ จากการใช้เทคนิคการไม่ทำลายตัวอย่างด้วย Near Infrared Spectroscopy ได้ข้อมูลความต้านทานของถั่วเขียว และถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ดีเด่นต่อเชื้อรา *Colletotrichum truncatum* สาเหตุโรคแอนแทรกโนส เพื่อใช้เป็นแหล่งพันธุกรรมในการปรับปรุงพันธุ์ และได้ข้อมูลการประเมินถั่วเขียว และถั่วเขียวผิวดำสายพันธุ์ดีเด่นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะถั่วงอก เพื่อประกอบการขอรับรองพันธุ์ต่อไป

อภิปรายผล การวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียว และถั่วเขียวผิวดำ เพื่อเพิ่มผลผลิตสูง คุณภาพ ต้านทานโรค และเหมาะสำหรับการแปรรูป เป็นงานวิจัยที่จำเป็นต้องวิจัยต่อเนื่อง เนื่องจากสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดการระบาดของโรคแมลง สภาพอากาศที่ปัจจุบันไม่สามารถคาดเดาได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง (climate change) และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน นอกจากการแนวโน้มการบริโภคของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป หันมาบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ถั่วเขียวเป็นพืชอาหารเพื่อการบริโภคที่สำคัญพืชหนึ่ง เนื่องจากเป็นพืชที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง การปลูกดูแลรักษาง่าย จึงเป็นพืชหนึ่งที่ผู้บริโภคหันมาสนใจบริโภคเพิ่มมากขึ้น และการพัฒนาพันธุ์ถั่วเขียวให้มีผลผลิตและคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น ก็จะส่งผลให้กับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเขียว ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้าน รวมถึงผู้สนใจ มีรายได้เพิ่มมากขึ้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ยกระดับเศรษฐกิจของชุมชน และเมื่อปริมาณผลผลิตที่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ ก็จะช่วยลดการนำเข้าได้ นอกจากนี้ยังได้สายพันธุ์ดีเด่น และองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ นักวิจัย นักปรับปรุงพันธุ์ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการส่งเสริม นักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการศึกษาทดลองการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ถั่วเขียวจากโครงการนี้ ไปต่อยอดและพัฒนางานวิจัยได้ในอนาคต

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 วิจัยและพัฒนาพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

สรุปผล การดำเนินงานวิจัยในปี 2565 พบว่า การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงฝักเต็มเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ได้สายพันธุ์ดีเด่นถั่วลิสงฝักสดเต็มที่ให้ผลผลิตสูง 2 สายพันธุ์ ได้แก่ (KK6xKS2)-10 และ (LCxICG465)-8 x KK6)-13 ให้ผลผลิตฝักสดเฉลี่ย 589 และ 565 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเมล็ดปานกลางเพื่อทนทานโรคยอดไหม้ ได้สายพันธุ์ดีเด่นเมล็ดปานกลางที่ให้ผลผลิตสูง 2 สายพันธุ์ ได้แก่ KKBNM54-12-9 และ KKBNM54-16-8 ให้ผลผลิตฝักแห้งเฉลี่ย 324 และ 352 กิโลกรัมต่อไร่ การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อกรดไขมัน Oleic สูง สามารถคัดเลือกลูกผสมชั่วที่ 5 (F₅) และชั่วรุ่นที่ 6 (F₆) ได้จำนวน 377 ต้น และ 36 สายพันธุ์ ตามลำดับ การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงด้วยการฉายรังสีและสารเคมี ในสายพันธุ์กลายชุดที่ 1 จากการใช้สารเคมีก่อกลายพันธุ์ สามารถคัดเลือกในชั่วรุ่นที่ M₄ ได้จำนวน 1,170 และ 900 ต้น และในชั่วรุ่นที่ M₅ ได้จำนวน 2,070 และ 2700 ต้น ตามลำดับ และในสายพันธุ์กลายชุดที่ 2 จากการฉายรังสี สามารถคัดเลือกในชั่วรุ่นที่ M₂ ได้จำนวน 2,070 และ 900 ต้น และในชั่วรุ่นที่ M₃ ได้จำนวน 1,350 และ 720 ต้น และ การศึกษาจำแนกลักษณะพันธุกรรมโดยสัญญาณ

วิทยาของถั่วลิสง สามารถบันทึกลักษณะตามแบบของ IBPGR and ICRISAT ปี 1992 ของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสงได้จำนวน 50 พันธุ์ และจัดเก็บข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft excel เพื่อใช้ประโยชน์ในงานปรับปรุงพันธุ์ต่อไป สำหรับการศึกษาข้อมูลจำเพาะของสายพันธุ์ดีเด่น พบว่า ได้อัตราปุ๋ยที่เหมาะสมต่อถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น (KK6xKS2)-10 ที่ได้รับปุ๋ยอัตรา 1.5 เท่าของปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้ผลผลิตฝักสด 1,603 กิโลกรัมต่อไร่ และสายพันธุ์ดีเด่น (LCxICG465)-8xKK6)-13 ที่ได้รับปุ๋ยอัตรา 0.5 เท่าของปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้ผลผลิตฝักสด 1,352 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าอัตราปุ๋ยอื่น ๆ และการศึกษาอัตราประชากรของถั่วลิสงสายพันธุ์ดีเด่น พบว่า สายพันธุ์ดีเด่น (KK6 x KS2)-10 ที่อัตราประชากร 48,000 ต้นต่อไร่ ให้น้ำหนักฝักสดมากที่สุด 742 กิโลกรัมต่อไร่ และสายพันธุ์ดีเด่น (LC x ICG465)-8 x KK6)-13 พบว่า ที่อัตราประชากร 32,000 ต้นต่อไร่ ให้น้ำหนักฝักสดมากที่สุด 293 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเทียบกับอัตราประชากรอื่น ๆ

อภิปรายผล การศึกษาจำแนกลักษณะพันธุกรรมโดยสัณฐานวิทยาของถั่วลิสง พบว่า เชื้อพันธุกรรมมีอัตราการงอกต่ำหรือบางพันธุ์ไม่งอกเลย สาเหตุเนื่องจากเมล็ดพันธุ์เก็บไว้เป็นระยะเวลาในท้องควบคุมอุณหภูมิ ซึ่งการเก็บรักษาเชื้อพันธุ์พืชให้มีชีวิตยาวนานจำเป็นต้องมีการปลูกฟื้นฟูเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ใหม่เป็นระยะ ๆ ทุก 3-10 ปี โดยเฉพาะในถั่วลิสงที่เป็นพืชที่มีปริมาณน้ำมันในเมล็ดสูงจึงมักมีการเสื่อมสภาพของเมล็ดได้ง่ายกว่าพืชตระกูลถั่วชนิดอื่น ๆ ดังนั้นการศึกษาจำแนกลักษณะพันธุกรรมโดยสัณฐานวิทยาของถั่วลิสงจึงเป็นงานวิจัยที่จำเป็นจะต้องทำต่อเนื่อง และนำกลับไปเก็บไว้ ณ ธนาคารเชื้อพันธุ์พืช ในอุณหภูมิ 5°C ซึ่งเป็นการเก็บรักษาระยะยาว เพื่อใช้ปลูกฟื้นฟูและนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงต่อไป นอกจากนี้ จากผลการทดลองในฤดูฝนมีปริมาณผลผลิตค่อนข้างต่ำเนื่องจากมีปริมาณฝนมากกว่าความต้องการของถั่วลิสง ซึ่งดินมีความชุ่มน้ำส่งผลให้ผลผลิตและเปอร์เซ็นต์กะเทาะลดลง ตลอดจนเมล็ดมีขนาดเล็กลงได้ (สมศักดิ์, 2535)

การประเมินการเกิดโรคยอดไหม้ในสภาพแปลงทดลองของไร่เกษตรกรไม่พบการระบาดของโรค เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้อต่อการแพร่กระจายของเชื้อสาเหตุ Peanut bud necrosis tospovirus (PBNV) โดยมีเพลี้ยไฟ *Thrips palmi* เป็นแมลงพาหะ ที่มักพบว่ามีระบาดในช่วงฤดูแล้งที่มีฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลาใน นอกจากนี้ การคัดเลือกถั่วลิสงเพื่อกรดไขมันสูงพบว่า วิธีการในการสกัดเพื่อคัดเลือกปริมาณกรดไขมันโอเลอิกนั้นวิธีมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ต้องมีเครื่องมือ ประสบการณ์ และค่าค่าใช้จ่ายสูงในการวิเคราะห์ต่อหนึ่งตัวอย่างสูงถึง 2,000 – 6,500 บาท และพบรายการปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิสงให้ปริมาณกรดไขมันโอเลอิกสูง มักมีลักษณะไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ได้แก่ เมล็ดมีขนาดเล็ก ผลผลิตต่ำ และอายุเก็บเกี่ยวยาว เป็นต้น ทำให้การคัดเลือกสายพันธุ์ดีเด่นสามารถทำการสกัดไขมันเพื่อคัดเลือกในการทดลองได้เฉพาะในช่วงต้นๆ ซึ่งข้อจำกัดนี้สามารถพัฒนาเครื่องหมายดีเอ็นเอที่จำเพาะต่อยีน *ahFAD2A* และ *ahFAD2B* ที่ควบคุมลักษณะกรดไขมันสูงของถั่วลิสง เพื่อนำมาช่วยในการคัดเลือกให้มีความแม่นยำ และลดความยุ่งยากและระยะเวลาการคัดเลือกให้สั้นลงได้ ซึ่งในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ในต่างประเทศพันธุ์ถั่วลิสงที่ได้รับการรับรองพันธุ์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะในอเมริกา พบว่า มีปริมาณกรดไขมันโอเลอิกสูงเป็นลักษณะที่สำคัญ ร่วมกับลักษณะดีเด่นอื่น ๆ ซึ่งในประเทศไทยยังคงไม่มีพันธุ์ที่ให้ปริมาณโอเลอิกสูงมากนัก

ข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการดำเนินงานในระยะต่อไป

จากผลงานวิจัยข้างต้น ทั้ง 2 สายพันธุ์ที่คัดเลือกได้ ได้แก่ ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 และถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 จะได้ทำการรวบรวมข้อมูลประจำพันธุ์และการประเมินผลผลิตในขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งทำการศึกษาข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ เพื่อพิจารณาในการเสนอขอรับรองพันธุ์ และเผยแพร่ต่อเกษตรกร เพื่อใช้เป็นพันธุ์ปลูกต่อไป สำหรับข้อมูลลักษณะพันธุกรรมโดยสถาบันวิทยาและลักษณะทางการเกษตรของถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียว และถั่วลันเตาจะได้นำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลเชื้อพันธุกรรม เพื่อให้ นักปรับปรุงพันธุ์นำไปใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ในโครงการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป นอกจากนี้ ลูกผสมชั่วต่าง ๆ รวมถึงสายพันธุ์ก้ำวหน้า และสายพันธุ์ที่อยู่ในระหว่างขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ ซึ่งจะต้องทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้สายพันธุ์ต่อไป และการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสำหรับถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลันเตาสายพันธุ์ดีเด่นที่ดำเนินการแล้วในปี 2565 เป็นปีที่ 1 จำเป็นต้องทำการทดลองในปี 2566 อีก 1 ปี เพื่อยืนยันผลการทดลองต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

1. การจัดสรรงบประมาณและการโอนเงินงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาในการดำเนินงานวิจัย (การปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยว) ทั้งนี้พืชตระกูลเป็นพืชอายุสั้น และมีช่วงเวลาเฉพาะที่เหมาะสมในการปลูกในแต่ละฤดูกาล
2. สภาพอากาศมีความแปรปรวน เช่น กระทบหนาวในช่วงปลูก กระทบแล้งในช่วงออกดอกติดฝัก ฝนตกช่วงเก็บเกี่ยว เป็นต้น ส่งผลต่อการให้ผลผลิต

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. 2543. การผลิตถั่วเหลืองฝักสดอย่างถูกต้องและเหมาะสม. ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชไร่ พิมพ์ครั้งที่ 1 ที่บริษัท โซตนาพรีนธ์ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. 14 หน้า.
- กรมวิชาการเกษตร. 2545. เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับถั่วเหลืองฝักสด. พิมพ์ครั้งที่ 1 ที่โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด กรุงเทพมหานคร. 26 หน้า.
- กรมวิชาการเกษตร. 2553. คำแนะนำการใช้ปุ๋ยกับพืชเศรษฐกิจ. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์. 122 หน้า
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2560. รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืช. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร Online. ([http://: production.doae.go.th](http://production.doae.go.th)) วันที่ 5 พฤศจิกายน 2561)
- กล้าณรงค์ ศรีรอด และเกื้อกุล ปิยะจอมขวัญ. 2550. เทคโนโลยีแปง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา สุรินทร์ และอำภา ชินสว่างวัฒนกุล. 2530. การสร้างแบบตัวอย่างเพื่อประเมินโรคที่สำคัญของถั่วเขียว. หน้า 92-99. ใน: รายงานผลงานวิจัยประจำปี 2530. กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร.
- มณฑา นันทพันธ์ .2548. โรคถั่วเหลืองและการป้องกันกำจัด. เอกสารวิชาการ. กรมวิชาการเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 55 หน้า.
- รัชนิ โสภา สุทัต ปินตาเสน อ้อยทิน ผลพานิช และวิระศักดิ์ เทพจันทร์. 2556. ถั่วเหลืองฝักสดกลิ่นหอมพันธุ์ แรกของไทย สู่กระบวนการพัฒนาเชิงพาณิชย์. หน้า 1-8. ใน: การประชุมวิชาการพืชไร่วงศ์ถั่วแห่งชาติ ครั้งที่ 4. วันที่ 27 - 29 สิงหาคม 2556 ณ โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม.
- เรียวสุกะ ยาชูดะ. 2559. การนำเข้าถั่วเหลืองฝักสดแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่น บริษัท อาร์ แอนด์ เอ บริการ ข้อมูล จำกัด. (ติดต่อส่วนตัว)
- สมศักดิ์ อิทธิพงษ์. 2535. ผลงานวิจัยฉบับเต็ม. ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น สถาบันวิจัยพืชไร่. 28 หน้า
- สุวพันธ์ รัตนะรัต. 2547. การจัดการดิน ปุ๋ย และไรโซเบียมสำหรับถั่วเหลือง. กรมวิชาการเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์. 45-46.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2562. สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรรายสินค้า ปี 2561. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2563 จาก <http://www.oae.go.th>.
- สำนักเศรษฐกิจการเกษตร. 2563. ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร. ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร. ถั่วเหลืองรวมรุ่น (<http://www.oae.go.th/asset/portals/1/fileups/prcaidata/file/soybeans%20dit%2061.pdf>, 23 มีนาคม 2563)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรรายสินค้า ปี 2564. สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารสถิติการเกษตร เลขที่ 402. 91 หน้า.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2565. ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร. ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร. ถั่วเหลืองรวมรุ่น (<https://www.oae.go.th>, 1 พฤษภาคม 2565)

- ศิริธร ศิริอมรพรรณ และ สุนีย์ จันทร์สกา. 2551. อาหารฟังก์ชัน โภชนเภสัชภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร, น. 445-471. ใน เทวัญ ธาณิรัตน์ โมตรี สุทธิจิตต์ วินัย แก้วมณีวงศ์ สีไพร พลอยทรัพย์ นภัส แก้ววิเชียร และ ชวิดดา สุขนิรันดร์, บรรณาธิการ. ตำราวิชาการ อาหารเพื่อสุขภาพ. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, กรุงเทพฯ.
- อ้อยทิน ผลพานิช รัชณี โสภา ศิริพงษ์ เตจ๊ะ ัญญา ไชยมานี และ สุภรัตน์ บำรุงศรี. 2564. การศึกษาจำแนก และประเมินคุณค่าเบื้องต้นของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด. หน้า 1-5. ใน: เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการถั่วเหลือง ถั่วเหลืองฝักสด และพืชไร่เศรษฐกิจอื่น ๆ ประจำปี 2563. ศูนย์วิจัยพืชไร่ เชียงใหม่
- อภิพรรณ พุกภักดี. 2546. ถั่วเหลือง: พืชทองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- โอภาส วัชรคุปต์. 2550. สารต้านอนุมูลอิสระ. พิมพ์ครั้งที่ 2 บริษัท นิวไทยมิตรการพิมพ์ (1996) จำกัด, กรุงเทพฯ.
- Blake, G.R. and K.H. Hartage. 1986. Bulk Density. Pp 363-375. In A. Klute, ed. Methods of soil Analysis part I Physical and Mineralogical Methods: Agronomy Monograph no. 9.
- Bray, R.H. and L.T. Kurtz. 1945. Determination of total organic and available forms of phosphorus in soils. Soil Sci. 59: 39-45.
- Choung, M.G., I. Y. Baek, S.T. Kang, W. Y. Han, D.C. Shin, H.P. Moon and K.H. Kang. 2001. Isolation and determination of anthocyanins in seed coats of black soybean (*Glycine max* (L.) Merr.). Journal of Agricultural and Food Chemistry. 49(12): 5848-5851.
- Foster-Powell, K., S. H. Holt, and J. C. Brand-Miller. 2002. International table of glycemic index and glycemic load values: 2002. *The American journal of clinical nutrition*, 76(1), 5-56.
- Giller, K. E., P. T. C. Nambiar, B. Srinivasa Rao, P. J. Dart, and J. M. Day. 1987. A comparison of nitrogen fixation in genotype of groundnut (*Arachis hypogaea* L.) using ¹⁵N-isotope dilution. Biol. Fertil. Soil 5: 23-25.
- Heilbronn L.K., M. Noakes and P.M. Clifton. 2002. The effect of high- and low-glycemic index energy Restricted diets on plasma lipid and glucose profiles in type 2 diabetic subjects with varying glycemic control. *Journal of the American College of Nutrition*, 21:120-127.
- IBPGR and ICRISAT. 1992. Descriptors for groundnut. International Board for Plant Genetic Resources, Rome, Italy; International Crops Research Institute for the Semi-Arid Tropics, Patancheru, India. Printed at ICRISAT, Patancheru, India.
- Jung, B., M. Florchinger, H.H. Kunz, M. Traub. R. Watenberg, W. Jeblick. H.E. Neuhaus. T. Mohlmann. 2009. Uridine-ribohydrolase is a key regulator in the uridine degradation pathway of *Arabidopsis*. Plant Cell 21(3): 876-891.

- Lee, J. H., N.S. Kang, S.O. Shin, S.G. Lim, D.Y. Suh, I.Y. Beak, K.Y. Park and Y.J. Ha. 2009. Characterization of anthocyanin in the back soybean (*Glycine max* L.) by HPLC-DAD-ESI/MS analysis. *Food Chemistry*. 112: 226-231.
- Li, H. Z. Dong, C. Ma, X. Tian, Z. Xiang, Q. Xia, P. MA, W. Liu> Discovery of powdery mildew resistance gene candidates from *Aegilops biuncialis* chromosome 2Mb based on transcriptome sequencing. *PLoS One* 14(11): e0220089. Doi: 10.1371/journal.pone.0220089
- Masuda, R. 1991. Effect of holding time before freezing on the constituents and flavor of frozen green beans (edamame). In: R. MacIntyre and K. Lopez (eds.), *Vegetable soybean: Research needs for production and quality improvement*. Asian vegetable Research and Development Center. Taipei, Taiwan. Mayee, C.D. and V.V. Datar. 1986. *Phytopathometry*. Technical Bulletin-I, *Marathwada Agric. Univ.*, Parbhani, India, pp. 146.
- Mazzucotelli, E. S. Belloni, D. Marone, A. De Leonardis, N. Di Fonzo, L. Cattivelli, A. Mastrangelo. The E3 ubiquitin ligase gene family in plants: regulation by degradation. *Curr Genomics* 7(8): 509-520. doi: 10.2174/138920206779315728
- McDonagh, J. F., B. Toomsan, V. Limpinuntana, and K.E. Giller. 1993. Estimate of the residual nitrogen benefit of groundnut to maize in Northeast Thailand. *Plant and Soil* 154: 267-277.
- McDonagh, J. F., B. Toomsan, V. Limpinuntana, and K. E. Giller. 1995. Grain legumes and green manures as pre-rice crops in Northeast Thailand: Legume N₂-fixation, production and residual nitrogen benefits to rice. *Plant and Soil* 177: 111-126.
- Mosse, J. and J.C. Pernollet. 1982. Storage proteins of legume seeds. In *Chemistry and Biochemistry of legumes*, Pages 111-193. ed: S.K. Arora, Edward Arnold, London.
- Mubarak, A. E. 2005. Nutritional composition and antinutritional factors of mung bean seeds (*Phaseolus aureus*) as affected by some home traditional processes. *Food chemistry*, 89(4), 489-495.
- Mussing, C. C. Biesgen, J. Lisso, U. Uwer, E.W. Weiler, T. Altmann. 2000. A novel stress-inducible 12-oxophytodienoate reductase from *Arabidopsis thaliana* provides a potential link between brassinosteroid-action and jasmonic acid synthesis. *Journal Plant Physiology* 157: 143-152.
- Park, S.J., J. Kim, T.H. Dung, L.T. Do, D.T.A. Thu, M.K. Sung, J.S. Kim, and Y. Hoon. 2011. Identification of anthocyanin from the extract of soybean seedcoat. *International Journal of Oral Biology*. 36(2): 59-64.

- Peech, M. 1965. Hydrogen Ion Activity. pp. 914-926. In C.A. Black, D.D.Evans, L.E. Ensminger, and F.E. Clark (eds.). Method of Soil Analysis. American Society of Agronomy. Madison. Wisconsin. USA.
- Pervaiz Z., Hussain K., Kazmi S.S.H. and Gill K.H. 2004. Agronomic efficiency of different N:P ratios in rain fed wheat. International Journal of Agriculture & Biology 6(3): 455–457.
- Poehlman, J.M. 1959. Breeding Field Crops. Hopt, Rine and Winston, Inc., New York, U.S.A.
- Sarvamangala, C., Gowda, M.V.C., and Varshney, R.K. 2011. Identification of quantitative trait loci for protein content, oil content and oil quality for groundnut (*Arachis hypogaea* L.). *Field Crops Res.* 122, 49–59.
- Sun. Y., Z. Qiao, W. Muchero and J.G. Chen. 2020. Lectin receptor-like kinases: the sensor and mediator the plant cell surface. *Frontier in Plant Science* 11: 596301. doi:10.3389/fpls.2020.596301.
- Todd, J.J. and L.O. Vodkin. 1993. Pigmented soybean (*Glycine max*) seed coats accumulate proanthocyanidins during development. *Plant Physiology.* 102(2):663-670.
- Toomsan, B., J. F. Mc Donagh, V. Limpinuntana, and K. E. Giller. 1995. Nitrogen fixation by groundnut and soybean and residual nitrogen benefits to rice in farmers' field in Northeast Thailand. *Plant and Soil* 175: 45-56.
- Volz, R. S-K. Kim, J. Mi, K.G. Mariaappan, X. Guo, J. Bigeard, S. Alejandro, D. Pflieger, N. Rayapuram, S. Al-Babili and H. Hirt. 2018. The Trihelix transcription factor GT2-like1 (GLT1) promotes salicylic acid metabolism and regulates bacterial-triggered immunity. *PLoS Genet* 14(10): e1007708. <http://doi.org/10.1371/journal.pgen.1007708>.
- Walkley, A. and I.A. Black. 1934. An examination of Degtjareff method of determining soil organic matter and a proposed modification of the chromic acid titration method. *Soil Sci.* 37: 29-37.
- Zhang, R.F., F.X. Zhang, M. W. Zhang, Z. C. Wei, C.Y. Yang, Y. Zhang, X.J. Tang, Y.Y. Deng, and W.J. Chi. 2011. Phenolic composition and antioxidant activity in seedcoat of 60 chinese black soybean (*Glycine max* L. Merr.) varieties. *Journal of Agricultural and Food Chemistry.* 59(11): 5935-5944.
- Zou Y. and S. K. C. Chang. 2011. Effect of black soybean extract on the suppression of the proliferation of human AGS gastric cancer cells via the induction of apoptosis. *Journal of Agricultural and Food Chemistry.* 59 (9):4597–4605.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 สิ่ง que แสดงประกอบเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาผลงานวิจัย

ก) สีของกลีบดอก (petal color)

ข) รูปร่างใบย่อยใบยอดของใบที่อยู่กลางลำต้น (terminal leaflet shape)

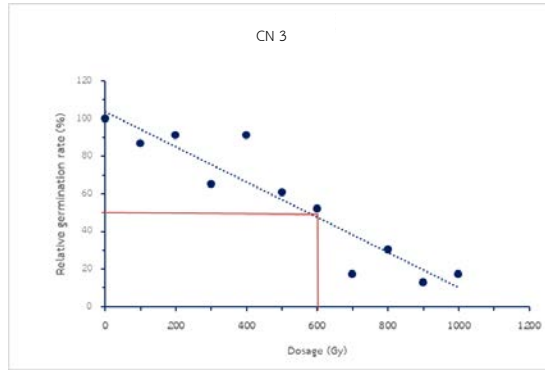
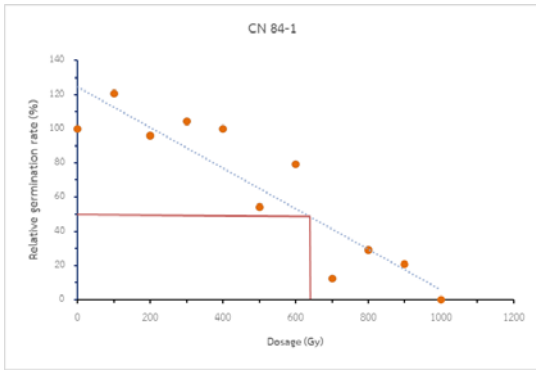

ค) สีของฝักแก่ และรูปร่างฝักแก่ (mature pod color and mature pod shape)

ง) สีของเปลือกเมล็ด และรูปร่างเมล็ด (Seed coat color and seed shape)

ภาพผนวกที่ 1 ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของถั่วเขียวที่ปลูกที่พื้นที่ปลูกฝั่่นฟูและจำแนก ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ปี 2565

ภาพผนวกที่ 2 ปริมาณรังสีอิเล็กตรอนบีม (E-beam) ที่เหมาะสมกับถั่วเขียวพันธุ์ชยันนาท 84-1 และพันธุ์ชยันนาท 3

(ก)

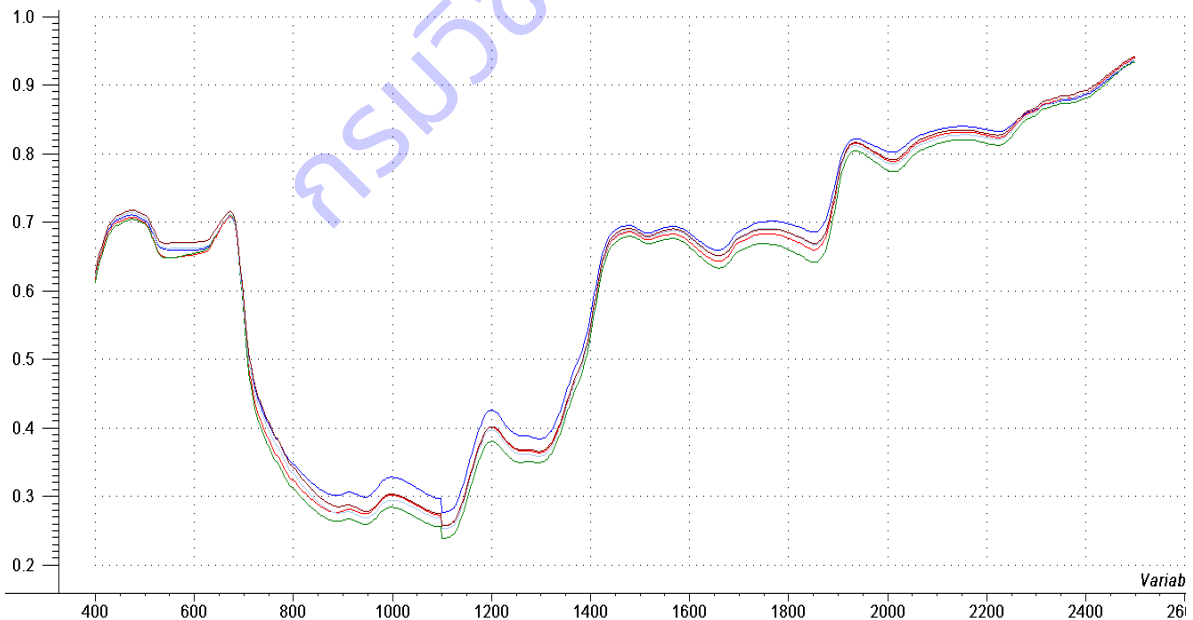

(ข)

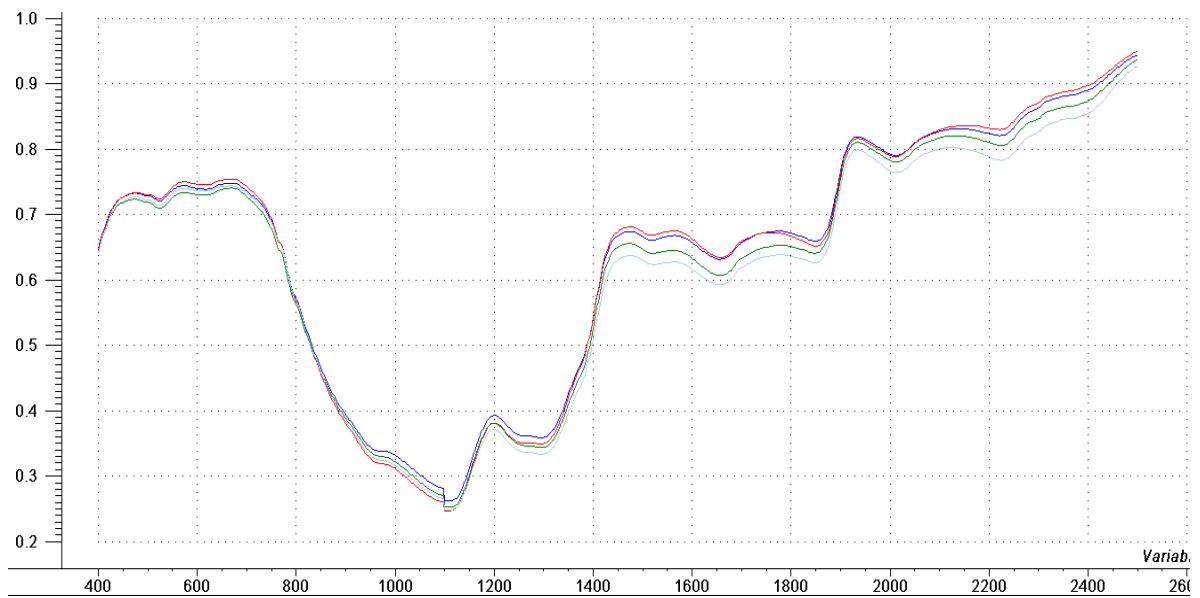

(ค)

ภาพผนวกที่ 3 การกลายพันธุ์ของดอกและฝักที่พบในชั่วที่ 2 (M_2): (ก) ต้นเป็นหมัน, (ข) ดอกเป็นกระจุก (ค) ฝักเป็นแฉก และเป็นข้อ

ภาพผนวกที่ 4 สเปกตรัมดั้งเดิมของถั่วเขียวในช่วงความยาวคลื่น 800 – 2500 นาโนเมตร

ภาพผนวกที่ 5 สเปกตรัมดั้งเดิมของถั่วเขียวผิวดำในช่วงความยาวคลื่น 800 – 2500 นาโนเมตร

กรมวิชาการเกษตร

ภาพผนวกที่ 6 การประเมินการเพาะถั่วงอกในถั่วเขียว และถั่วเขียวสายฝิวดำพันธุ์ดีเด่น

ภาคผนวก 2 หลักฐานเชิงประจักษ์ของผลผลิตที่ได้ จากข้อ 3.2

หลักฐานแนบ 1 ต้นแบบเทคโนโลยี/กระบวนการใหม่ ระดับภาคสนาม จำนวน 1 กระบวนการ: สายพันธุ์ดีเด่นถั่วเหลืองที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ ถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 แสดงลักษณะประจำพันธุ์เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

CM1109-3

เชียงใหม่ 60

เชียงใหม่ 6

ภาพผนวกที่ 7 ลักษณะต้นของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

CM1109-3

เชียงใหม่ 60

เชียงใหม่ 6

ภาพผนวกที่ 8 ลักษณะดอกของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

CM1109-3

เชียงใหม่ 60

เชียงใหม่ 6

ภาพผนวกที่ 9 ลักษณะฝักของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

CM1109-3

เชียงใหม่ 60

เชียงใหม่ 6

ภาพผนวกที่ 10 ลักษณะเมล็ดของถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น CM1109-3 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 60 และเชียงใหม่ 6

หลักฐานแนบ 2 ต้นแบบเทคโนโลยี/กระบวนการใหม่ ระดับภาคสนาม จำนวน 1 กระบวนการ: สายพันธุ์ดีเด่นถั่วเหลืองฝักสดเพื่อผลิตและคุณภาพ ได้แก่ ถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 แสดงลักษณะประจำพันธุ์เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3

CM13102-2-14

เชียงใหม่ 84-2

Number 75-3

ภาพผนวกที่ 11 ลักษณะต้นของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3

CM13102-2-14

เชียงใหม่ 84-2

Number 75-3

ภาพผนวกที่ 12 ลักษณะดอกของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3

CM13102-2-14

เชียงใหม่ 84-2

Number 75-3

ภาพผนวกที่ 13 ลักษณะฝักของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3

CM13102-2-14

เชียงใหม่ 84-2

Number 75-3

ภาพผนวกที่ 14 ลักษณะเมล็ดของถั่วเหลืองฝักสดสายพันธุ์ดีเด่น CM13102-2-14 เปรียบเทียบกับพันธุ์เชียงใหม่ 84-2 และ Number 75-3

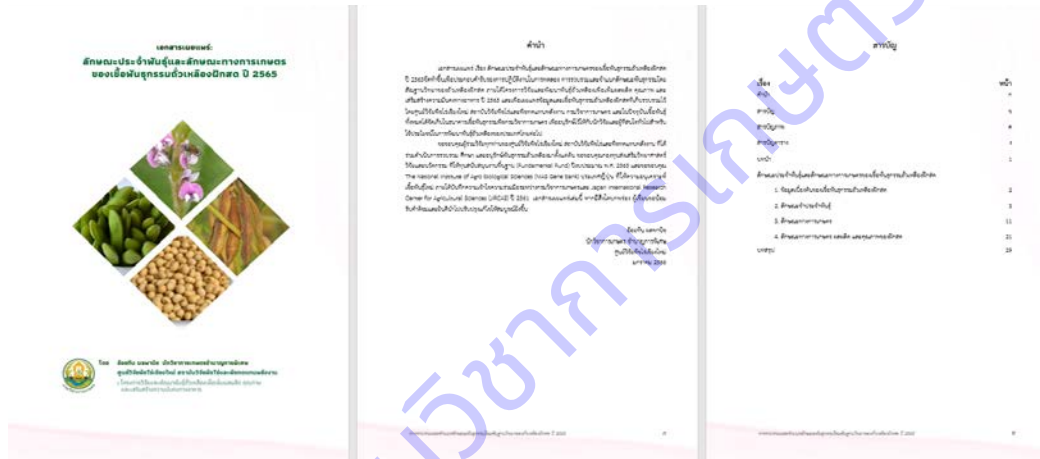
หลักฐานแนบ 3-5 ต้นแบบเทคโนโลยี/กระบวนการใหม่ ระดับภาคสนาม จำนวน . กระบวนการ: ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ถั่วเขียว และถั่วลิสง แสดงเอกสารเผยแพร่ ดังนี้

หลักฐานแนบ 3 เอกสารเผยแพร่: ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ปี 2565

ถั่วเหลืองฝักสด 2565

ภาพผนวกที่ 15 QR code ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ปี 2565

ภาพผนวกที่ 16 หน้าปกเอกสาร คำนำ และสารบัญของเอกสารเผยแพร่ ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเหลืองฝักสด ปี 2565

หลักฐานแนบ 4 เอกสารเผยแพร่: ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำ ปี 2565

ถั่วเขียว 2565

ภาพผนวกที่ 17 QR code ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำ ปี 2565

คำนำ
 เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเอกสารเผยแพร่แก่ผู้สนใจทางด้านพันธุกรรมและปรับปรุงพันธุ์พืช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาการปรับปรุงพันธุ์พืชและพันธุกรรมของถั่วเขียวและถั่วดำ ซึ่งมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการของประชากรโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคที่มีประชากรจำนวนมากและมีความต้องการอาหารโปรตีนสูง การปรับปรุงพันธุ์พืชให้มีความทนทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืช การปรับปรุงพันธุ์พืชให้มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย และการปรับปรุงพันธุ์พืชให้มีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการผลิตอาหารอย่างยั่งยืนและปลอดภัย

ชื่อ	จำนวนหน้า
คำนำ	4
ประวัติ	5
สารบัญ	6
สารบัญภาพ	1
บทนำ	1
ลักษณะทางพันธุกรรมถั่วเขียว	2
ประวัติ (1) (หน้า 2-3)	11
ลักษณะทางพันธุกรรมถั่วเขียวและถั่วดำ	12
รูปถ่ายลักษณะถั่วเขียว	14
ประวัติ (2) (หน้า 4-5)	17
ลักษณะทางพันธุกรรมถั่วเขียวและถั่วดำ	18
รูปถ่ายลักษณะถั่วดำ	19
บทสรุป	193
บรรณานุกรม	194

ภาพผนวกที่ 18 หน้าปกเอกสาร คำนำ และสารบัญของเอกสารเผยแพร่ ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วเขียวถั่วดำและถั่วเขียวถั่วดำ ปี 2565

หลักฐานแนบ 5 เอกสารเผยแพร่: ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสง ปี 2565

ถั่วลิสง 2565

ภาพผนวกที่ 19 QR code ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสง ปี 2565

ชื่อ	จำนวนหน้า
คำนำ	5
ประวัติ	6
สารบัญ	6
สารบัญภาพ	1
ลักษณะทางพันธุกรรมถั่วลิสง	1
ประวัติ (1) (หน้า 2-3)	5
ลักษณะทางพันธุกรรมถั่วลิสงและถั่วดำ	12
ประวัติ (2) (หน้า 4-5)	14
รูปถ่ายลักษณะถั่วลิสง	22

ภาพผนวกที่ 20 หน้าปกเอกสาร คำนำ และสารบัญของเอกสารเผยแพร่ ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์และลักษณะทางการเกษตรของเชื้อพันธุกรรมถั่วลิสง ปี 2565

ภาคผนวก 3 หลักฐานเชิงประจักษ์ของการนำผลงานไปใช้ประโยชน์

1. ร่วมจัดแสดงแปลงสาธิตผลงานถั่วลိสงสายพันธุ์ดีเด่น ในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมวิชาการเกษตร 50 ปี ในวันที่ 3-4 พฤศจิกายน 2565 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ อำเภอดงพญาเย็น จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านพันธุ์พืชไร่แก่เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป

ภาคผนวกที่ 21 แปลงสาธิตผลงานถั่วลိสงสายพันธุ์ดีเด่น ในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมวิชาการเกษตร 50 ปี

2. เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในการประชุมวิชาการในรูปแบบโปสเตอร์ ในงานประชุมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 23 ประจำปี 2565 ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 24 -25 มกราคม 2565 และตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแก่นเกษตร ฉบับที่ 1 (2022)

ภาคผนวกที่ 22 ผลงานเผยแพร่ในรูปแบบโปสเตอร์ เรื่อง ถั่วลိสงสายพันธุ์ดีเด่น KBNM54-16-8 ผลผลิตสูง และทนทานโรคยอดไหม้

ภาคผนวก 4 หลักฐานการปรับแผนงบประมาณระหว่างปี
ไม่มี